

Nr 30

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1956/57 beräkna dels (p. 113) till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ett reservationsanslag av 170 000 000 kronor, dels ock (p. 115) till Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet ett förslagsanslag av 14 600 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 13 april 1956 avlåten proposition, nr 165, vilken hänvisats till jordbruksutskottet, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, framlagt de förslag till åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, vilka i huvudsak framgår av följande i propositionen lämnade sammanfattning.

I anslutning till riksdagens principbeslut hösten 1955 angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter framlägges i propositionen förslag till de mittpriser, prisgränser, införselavgifter och prisreglerande åtgärder på jordbrukets område m. m., vilka bör tillämpas under treårsperioden den 1 september 1956—den 31 augusti 1959. Förslagen grundas på en överenskommelse, som den 19 mars 1956 träffats mellan statens jordbruksnämnd, å ena, samt en av Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk utsedd förhandlingsdelegation, å andra sidan.

Till ledning för överenskommelsen har legat bl. a. undersökningar av jordbruksbefolkningens inkomstläge samt av det internationella marknadsläget för jordbruksprodukter. Vid den jämförelse, som i förstnämnda undersökningar gjorts med industriarbetarlönen i de nuvarande två lägsta dyrortsgrupperna, har för jordbrukets del räknats med normal produktion och nu gällande priser. Den slutliga bedömningen av allt tillgängligt statistiskt material om jordbruksbefolkningens inkomstläge har givit till resultat, att vid normal skörd och nu gällande priser någon större förskjutning i inkomstlikställigheten icke föreligger jämfört med det läge, som rådde vid utgången av den tidsperiod, för vilken inkomstlikställighet konstaterats i samband med riksdagens principbeslut hösten 1955. Med utgångspunkt härifrån skall enligt överenskommelsen de förändringar i prisrelationerna mellan olika produkter, vilka ansetts böra vidtagas, icke medföra någon näm-

värd förändring av den genomsnittliga producentprisnivån (mittprisnivån) per den 1 september 1956, då det nya systemet träder i kraft, jämfört med den nivå, som avsetts med jordbruksprisöverenskommelsen hösten 1955. Bl. a. till följd av den sänkning av till statskassan inflytande regleringsavgift på fettvaror, vilken står i samband med en sänkning av priset på margarin, samt en subventionering av den avtalade prishöjningen på konsumtionsmjölk, beräknas emellertid överenskommelsen vid den förutsatta mittprisnivån komma att per den 1 september 1956 för konsumenterna medföra en besparing av omkring 65 miljoner kronor per år räknat.

Med samma utgångspunkt har vidare införselavgifterna i princip beräknats som skillnaden mellan de erforderliga mittpriserna och de rådande priserna på världsmarknaden. Avgifterna har endast i undantagsfall upptagits till högre belopp än 25 procent av importpriserna. Till införselavgifterna kommer vissa mindre avgifter för kött och fläsk, vilka redan fastställts av riksdagen, samt interna utjämningsavgifter på brödsäd, fabrikspotatis, mjölk, grädde och ost ävensom kött och fläsk.

Enligt överenskommelsen skall vidare 4-procentregeln i modifierad form tillämpas för 1956 års skörd.

I propositionen lämnas dessutom bl. a. förslag till omläggning av formerna för de prisreglerande åtgärderna på fabrikspotatisodlingens område, till användning av de medel, som under regleringsåret 1956/57 beräknas inflyta genom upptagande av införselavgifter m. m., samt till stöd åt lin- och hampodlingen under nästa regleringsår.

Vidare framlägges förslag till vissa författningar.

Medelsbehovet för prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under budgetåret 1956/57 beräknas till 187 miljoner kronor, därav 180 miljoner kronor till allmänt mjölkpristillägg, extra mjölkpristillägg i vissa delar av landet samt leveranstillägg för mjölk, 2 miljoner kronor till stöd åt odlingen av lin och hampa, 1 miljon kronor till fraktbidrag för fodersändningar till Västerbottens och Norrbottens län samt 4 miljoner kronor till diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen. På grund av reservationer från innevarande och tidigare år beräknas anslagsbehovet till de prisreglerande åtgärderna till 161 miljoner kronor. Därjämte äskas ett förslagsanslag på 15 miljoner kronor till kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.

Riksdagen föreslås skola godkänna ett förslag om avsättande av ett belopp av 100 miljoner kronor av statsmedel till en grundfond i ett planerat system för reglering av skördeskador.

Regleringsavgifterna på fettvaror m. m. beräknas tillföra riksstatens inkomstsida 49 miljoner kronor under budgetåret 1956/57. Titeln Diverse kapitalfonder beräknas komma att tillföras ett belopp av 3 miljoner kronor, utgörande ränteinkomster på investeringsanslagen för lagring av jordbruksprodukter och för inlösen av inhemskt oljeväxtfrö. Å andra sidan beräknas statsinkomsterna minska med 12 miljoner kronor på grund av att tullarna på jordbruksområdet slopas.

Kungl. Maj:t har i enlighet med vad sålunda anförts föreslagit riksdagen att

I. godkänna förslagen i fråga om mittpriser, prisgränser samt införselavgifter och andra avgifter i samband med jordbruksregleringen under regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59;

II. godkänna förslaget beträffande omläggning av formerna för de prisreglerande åtgärderna på fabrikspotatisodlingens område;

III. lämna utan erinran vad i propositionen anförts beträffande användningen av de medel, som under regleringsåret 1956/57 inflyter genom upp-tagande av införselavgifter, ävensom av andra i samband med jordbruksregleringen influtna eller under sagda regleringsår inflytande avgiftsmedel;

IV. medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder i övrigt för reglering under regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59 av produktions- och avsättningsförhållandena på jordbrukets område i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i propositionen;

V. medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för stöd åt lin- och hampodlingen under regleringsåret 1956/57 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i propositionen;

VI. å riksstaten för budgetåret 1956/57 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* ett reservationsanslag av 161 000 000 kronor;

b) till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.* ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor;

VII. godkänna vad i propositionen anförts angående avsättande av statsmedel till en grundfond i ett planerat system för reglering av skörde-skador;

VIII. bemyndiga Kungl. Maj:t att medge Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, att med anlitan- de av den till föreningens förfogande ställda krediten i riksgäldskontoret i viss omfattning finansiera handelns och kvarn- industriens omhändertagande av brödsädsskörden regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59;

IX. bemyndiga Kungl. Maj:t att överföra i propositionen omförmälda be- hållna medel från Sveriges äggimportörers förening u. p. a. till Sveriges ex- port- och importförening för ägg, förening u. p. a.;

X. bemyndiga Kungl. Maj:t att av anslaget till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för budgetåret 1955/56 till vissa kvarnar utbetala ersättning för prisfall på brödsäd i enlighet med i propositionen angivna grun- der;

XI. antaga vid propositionen fogade förslag till

a) förordning angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

b) förordning angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

c) förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.;

d) förordning om upphävande av förordningen den 11 juni 1937 (nr 369) angående utförselbevis för råg och vete;

e) förordning angående tillverkningsavgift för vissa produkter av potatis, m. m.;

f) förordning angående mjölkavgift m. m.;

g) förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete;

h) förordning om ändring i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift;

i) förordning angående ändring i förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om viss avgift å mjölk, grädde och ost;

j) förordning angående avgift å majs m. m.;

k) förordning angående tillverkningen av potatismjöl;

l) förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 30 juni 1944 (nr 459) angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m.;

XII. avgiva yttrande över ett vid propositionen fogat förslag till förordning om klassificering av kött.

Ifrågavarande författningsförslag är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd må förordna, att levande djur och andra varor av de slag som angivas i *bilaga* till denna förordning icke få införas till riket utan särskilt tillstånd.

Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som prövas vara erforderliga.

2 §.

Ärenden rörande beviljande av införseltillstånd prövas, såvitt ej Kungl. Maj:t annat föreskrivit, av jordbruksnämnden.

Ansökan om införseltillstånd skall avfattas enligt formulär, som fastställs av vederbörande tillståndsmyndighet.

3 §.

När införseltillstånd meddelas, skall därom utfärdas skriftligt bevis, angivande den myckenhet som får införas, den tid under vilken införseln får äga rum och de villkor i övrigt som må hava föreskrivits för tillgodonjutande av tillståndet.

Vid införsel skall tillståndsbeviset företes för tullmyndigheten som har att på beviset göra anteckning om dagen för införseln, den myckenhet som införes och det land varifrån införseln äger rum.

Tillståndsmyndigheten äger medgiva, att sammanslutning, som erhållit Kungl. Maj:ts eller jordbruksnämndens bemyndigande att handhava prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, må för viss tid eller tills vidare och under villkor som nämnden fastställer med ensamrätt införa i bilagan upptaget varuslag, för vilket förordnande enligt 1 § meddelats. I fråga om införsel på grund av dylikt tillstånd skall vad i andra stycket stadgats icke äga tillämpning.

4 §.

Vid förtullning av vara som angivits i bilagan skall, i den mån jordbruksnämnden så bestämmer, varuhavaren eller, om varan införes för annans räkning, denne vara skyldig, att, enligt de föreskrifter nämnden meddelar, till tullmyndigheten för nämndens räkning lämna skriftlig uppgift om varans inköps- och ursprungsland samt dess myckenhet och värde och därvid förete handlingar för styrkande av uppgiftens riktighet.

5 §.

Förordnande enligt 1 § utgör icke hinder för transitering eller annan befordran under tullverkets kontroll eller för uppläggning i frihamn eller å tulllager eller provianteringsfrilager; dock må å provianteringsfrilager upplagd vara icke utan medgivande av vederbörande tillståndsmyndighet för varje särskilt fall disponeras annorledes än till fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning.

Ej heller skall sådant förordnande hava avseende å

a) vara som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6, 7 eller 8 § samma förordning; eller

b) vara som enligt föreskrifter, meddelade av generaltullstyrelsen, försändes landvägen antingen över riket från en till annan utrikes ort eller över utlandet från en till annan ort inom riket.

6 §.

För i 1 § omförmäld vara, som införes till riket och förtullas, skall, i den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden i prisreglerande syfte så bestämmer, utgå avgift (*införselavgift*).

7 §.

Bestämmelserna i 6 § skola icke hava avseende å vara som i föreskriven ordning utlämnas från provianteringsfrilager för fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning.

Beträffande vara, som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt 5, 6, 7 eller 8 § tulltaxeförordningen, skall skyldighet att erlagga införselavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, vid vars utförsel erhållits återbäring av förut erlagd införselavgift.

8 §.

Vara, för vilken införselavgift skall utgå, skall med avseende å rätten till uppläggning å transitupplag eller provianteringsfrilager likställas med till riket inkommen tullbelagd vara i allmänhet.

9 §.

Vad i 2 § tulltaxeförordningen under a) och f) samt i 9 § samma förordning sägs om tull skall även hava avseende å införselavgift.

Införselavgift skall erläggas till tullverket i den ordning som är föreskriven beträffande tull. Jämväl i fråga om betalningsanstånd, ställande av säkerhet samt påföljd för dröjsmål med eller uteblivande av betalning skall angående införselavgift gälla detsamma som rörande tull.

10 §.

Återbäring av införselavgift må efter ansökan åtnjutas vid utförsel av varan till utrikes ort eller svensk frihamn; dock må, om varan ej utföres i oförändrat skick, återbäring åtnjutas allenast i den omfattning och på de villkor som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bestämmer.

Närmare föreskrifter angående ansökan om återbäring samt prövning av sådan ansökan meddelas av Kungl. Maj:t.

11 §.

Därest särskilda skäl föreligga må Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden meddela befrielse, helt eller delvis, från skyldighet att erlägga införselavgift så ock medgiva återbäring, helt eller delvis, av sådan avgift jämväl i annat fall än i 10 § sägs.

12 §.

Medel som inflyta genom upptagande av införselavgift skola i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver användas för prisreglering på jordbrukets område eller åtgärder i samband därmed.

13 §.

Till riket inkommen vara som på grund av bestämmelserna i denna förordning icke får införas må, därest varan ej enligt 14 § skall vara förverkad samt hinder ej heller eljest möter mot utförsel av varan, under tullkontroll återutföras enligt de föreskrifter som i tullstadgan äro givna för gods anmält till returfortullning.

Vad i första stycket stadgats gäller oaktat varan är fri från tull och skall tillämpas jämväl om varan är fri från avgift vid införsel eller om anmälan till utförsel icke gjorts inom föreskriven tid.

14 §.

Den som utan behörig tullangivning eller medelst vilseledande åtgärder till riket inför eller söker införa vara, som enligt denna förordning icke får införas, straffes med dagsböter.

Vara som någon i strid med denna förordning olovligen infört eller sökt införa skall förklaras förverkad jämte emballage eller kärl vari den förvaras. Kan egendom som sålunda skolat förklaras förverkad ej tillrättas kaffas, gälde den brottslige dess värde. Framgår av omständigheterna att brottet skett av förbiseende, må av domstolens prövning bero, huruvida förverkandepåföljd skall inträda.

I fråga om åtal för förseelse, som avses i första stycket, och talan om förverkande av gods eller värde på grund av föreskrifterna i andra stycket samt om beslag av gods, som kan antagas vara förverkat, och förfarandet med beslagttaget gods skall vad i allmänhet är stadgat om olovlig införsel av tullpliktig vara äga motsvarande tillämpning.

15 §.

Den som bryter mot villkor för tillgodonjutande av tillstånd enligt 1 § eller i strid med stadgandet i 5 § första stycket disponerar å provianteringsfrilager upplagd vara annorledes än till fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning eller underlåter att fullgöra i 4 § stadgad uppgiftsskyldighet, straffes med dagsböter.

16 §.

Skall i denna förordning avsedd vara enligt tullstadgan eller på grund av stadgande i denna förordning säljas å auktion genom tullverkets försorg, må försäljningen ske endast till någon, som enligt denna förordning äger införa varan, eller ock under förbehåll att varan återutföres.

Kan försäljning i enlighet med vad sålunda stadgats ej komma till stånd, skall med varan förfaras på sätt Kungl. Maj:t efter anmälan av generaltullstyrelsen förordnar.

17 §.

Värdet av förverkad egendom tillfaller kronan.

18 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av vederbörande tillståndsmyndighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 8 juni 1951 (nr 379) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. samt förordningen den 1956 (nr) angående reglering av införseln av socker m. m. skola upphöra att gälla.

Utan hinder av bestämmelserna i denna förordning må införas vara, för vilken före förordningens ikraftträdande införseltillstånd beviljats i enlighet med då gällande bestämmelser.

*Bilaga***Förteckning**

över varor, vilka omfattas av förordningen den 1956 angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

Statistiskt nr	Varuslag
1—3: 2	Hästar
4—9	Nötkreatur, får och svin
10	Fjäderfä
14	Kött och ätbara delar av fjäderfä, ej särskilt nämnda
15—20	Kött av får, häst och nötkreatur
ur 23	Ätbara, ej särskilt nämnda delar av får, häst, nötkreatur och svin
24—26	Fläsk

Statistiskt nr	Varuslag
64—67	Mjök och grädde ¹
68: 1—2	Smör, naturligt
69—70: 3	Ost
ur 71	Ägg av fjäderfä
72	Äggula och flytande äggvita ¹
100	Vitbetor (sockerbetor), råa
102	Manioka- och arrowrot
106, 107: 1—2	Potatis, rå; ävensom potatisflingor
170—171, 176—178	Havre, majs, råg, vete och korn
179—180	Ärter och bönor, tjänliga till människoföda
ur 181	Hirs, sorghum och linser
182—184	Mjöl av havre, råg och vete
ur 186	Mjöl av korn, majs, hirs, sorghum och manioka- och arrowrot samt av oljehaltiga frön och frukter, ej hänförligt till annat nummer; ävensom finmalen torkad potatis
187, 189	Havregryn och vetegryn
ur 190	Gryn av råg, korn, majs, hirs och sorghum; ävensom kluvna ärter
191—193, ur 194	Kli med undantag av mandelkli
195	Malt, även krossat
196—197, ur 198,	Potatismjöl och annan stärkelse med undantag av majs-
199—200	stärkelse i detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kg netto ¹
201	Gryn av andra vegetabilier än spannmål
ur 207	Hampfrö
ur 281	Korv och andra annorledes än genom kokning, saltning, torkning och rökning till förtäring beredda, ej särskilt nämnda varor av djurs kött eller andra djurdelar med undantag av varor av fisk och skaldjur
283—287	Socket ¹
288	Sirap
289	Melass
290	Druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap ¹
291	Frukt- och mjölsocker
293	Kulör, även i fast form, icke innehållande sprit
ur 299: 1, ur 302	Glass, glasspulver och puddingpulver, beredda av mjök eller ägg
314	Konserver av kött av nötboskap eller får
ur 321: 2	Konserver av bönor med fläsk
ur 321: 3	Konserver av kött, ej särskilt nämnt, och andra djurdelar samt därav till förtäring beredda varor, andra än av fisk och skaldjur
359—365: 2	Oljekakor
367—370	Gluten- och melassfoder samt mjöl av krossade oljekakor eller av extraktionsåterstoder av oljehaltiga frön eller frukter, även med inblandning av animaliska ämnen
ur 372	Betmassa och annat avfall från sockertillverkning, drav, drank och annat avfall från bryggerier eller brännerier; restprodukter från stärke-tillverkning samt liknande restprodukter; fodermedel med tillsats av melass eller socker; ävensom fodermedel, ej hänförliga till annat nummer, med undantag av mineralfodermedel

¹ Bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 % fett (ur statistiska numren 64, 65, 72, 196—200, 287 och 290) omfattas icke av denna förordning.

Statistiskt nr	Varuslag
ur 533	Äggalbumin
ur 620	Dextrin och stärkelseklister; ävensom appreturmedel, innehållande dextrin, stärkelse, glykos, växtslem o. dyl.; dock icke vara i detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kg netto
904: 1—2, ur 905, 911	Hampa med undantag av manilla- och cantalahampa; ävensom hampblår

Förslag

till

förordning angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd må förordna, att levande djur och andra varor av de slag som angivas i *bilaga* till denna förordning icke få utföras ur riket utan särskilt tillstånd.

Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som prövas vara erforderliga.

2 §.

Ärenden rörande beviljande av utförseltillstånd prövas, såvitt ej Kungl. Maj:t annat föreskrivit, av jordbruksnämnden.

Ansökan om utförseltillstånd skall avfattas enligt formulär, som fastställs av vederbörande tillståndsmyndighet.

3 §.

När utförseltillstånd meddelas, skall därom utfärdas skriftligt bevis, angivande den myckenhet som får utföras, den tid under vilken utförseln får äga rum och de villkor i övrigt som må hava föreskrivits för tillgodonjutande av tillståndet.

Vid utförsel skall tillståndsbeviset företes för tullmyndigheten, som har att på beviset göra anteckningar om dagen för utförseln, den myckenhet som utföres och det land till vilket utförseln äger rum.

Tillståndsmyndigheten äger medgiva, att sammanslutning, som erhållit Kungl. Maj:ts eller jordbruksnämndens bemyndigande att handhava prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, må för viss tid eller tills vidare och under villkor som nämnden fastställer med ensamrätt införa i bilagan upptaget varuslag, för vilket förordnande enligt 1 § meddelats. I fråga om utförsel på grund av dylikt tillstånd skall vad i andra stycket stadgats icke äga tillämpning.

4 §.

I samband med avgivande av utgående varuanmälan för vara som avgivits i bilagan skall, i den mån jordbruksnämnden så bestämmer, varuhavaren eller, om varan utföres för annans räkning, denne vara skyldig att, enligt de föreskrifter nämnden meddelar, till tullmyndigheten för nämndens räkning lämna skriftlig uppgift om varans försäljnings- och förbrukningsland samt dess myckenhet och värde och därvid förete handlingar för styrkande av uppgiftens riktighet.

Den som underlåter att lämna här avsedd uppgift straffes med dagsböter.

5 §.

Utan hinder av förordnande enligt 1 § må gods utföras:

a) därest varan utföres under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt 7 eller 8 § tulltaxeförordningen;

b) med fartyg eller luftfartyg, som medförande godset på resa mellan utrikes orter anlöper svensk hamn;

c) under järnvägs eller postverkets kontroll under sådana förhållanden, att enligt 117 § tullstadgan förpassning därå icke erfordras;

d) såsom skeppsproviant eller i och för restaurangrörelse å järnvägståg, färja eller luftfartyg, såvida godset prövas icke överstiga för ändamålet erforderlig myckenhet;

e) av resande eller å transportmedel anställda personer, såvida godset utgöres av förnödenheter som prövas icke överstiga behovet under resan;

f) då godset enligt föreskrifter, meddelade av generaltullstyrelsen, försändes landvägen antingen över riket från en till annan utrikes ort eller över utlandet från en till annan ort inom riket.

6 §.

För i 1 § omfördäld vara som utföres ur riket skall, i den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden i prisreglerande syfte så bestämmer, erläggas avgift (*utförselavgift*).

7 §.

Vad i 6 § stadgas skall icke äga tillämpning å vara, vilken landvägen annorledes än å järnväg utföres för gränsbefolkningens räkning eller vilken utföres under sådana förhållanden som avses i 5 §.

8 §.

Uppbörd och redovisning av utförselavgifter verkställas av jordbruksnämnden eller den nämnden därtill bemyndigad. Utförsel av vara för vilken utförselavgift skall utgå må ej ske utan att för tullmyndigheten företes bevis att avgiften erlagts.

Medel som inflyta genom upptagande av utförselavgift skola i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver användas för prisreglering på jordbrukets område eller åtgärder i samband därmed.

9 §.

Om särskilda förhållanden föranleda därtill, må jordbruksnämnden meddela befrielse, helt eller delvis, från skyldighet att erlagga utförselavgift så ock medgiva återbäring av sådan avgift.

10 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av vederbörande tillståndsmyndighet.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 6 juni 1952 (nr 365) angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. skall upphöra att gälla.

Utän hinder av bestämmelserna i denna förordning må utföras vara, för vilken före förordningens ikraftträdande utförseltillstånd beviljats i enlighet med då gällande bestämmelser.

*Bilaga***Förteckning**

över varor, vilka omfattas av förordningen den 1956 angående reglering
av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.

Statistiskt nr	Varuslag
1—3: 2	Hästar
4—9	Nötkreatur, får och svin
10	Fjäderfä
14	Kött och ätbara delar av fjäderfä, ej särskilt nämnda
15—20	Kött av får, häst och nötkreatur
ur 23	Ätbara, ej särskilt nämnda delar av får, häst, nötkreatur och svin
24—26	Fläsk
64—67	Mjolk och grädde
68: 1—2	Smör, naturligt
69—70: 3	Ost
ur 71	Ägg av fjäderfä
72	Äggula och flytande äggvita
100	Vitbetor (sockerbetor), råa
102	Manioka- och arrowrot
107: 1—2	Potatis, rå; ävensom potatisflingor
157	Senap, omalen
170—171, 176—178	Havre, majs, råg, vete och korn
179—180	Ärter och bönor, tjänliga till människoföda
ur 181	Hirs, sorghum och linser
182—184	Mjöl av havre, råg och vete
ur 186	Mjöl av korn, majs, hirs, sorghum och manioka- och arrowrot samt av oljehaltiga frön och frukter, ej hänförligt till annat nummer; ävensom finmalen torkad potatis
187, 189	Havregryn och vetegryn
ur 190	Gryn av råg, korn, majs, hirs och sorghum; ävensom kluvna ärter
191—193, ur 194	Kli med undantag av mandelkli
195	Malt, även krossat

Statistiskt nr	Varuslag
196—197, ur 198, 199—200	Potatismjöl och annan stärkelse med undantag av majsstärkelse i detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kg netto
201 ur 202	Gryn av andra vegetabilier än spannmål Bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 % fett
203—205, ur 207, ur 208	Jordnötter, kopra, sojaböner, rapsfrö samt andra icke ätbara, oljehaltiga frön och frukter, ej särskilt nämnda, med undantag av oiticacafrö, ricinoljefrö och bokollon
244	Oleomargarin
245	Ister och flott
248—250	Talg (premier jus och presstalg härunder inbegripna)
251—256	Animaliska oljor samt annat djurfett, även härdade, ej hänförliga till annat nummer
ur 258	Fettsyror, ej särskilt nämnda, andra än ullfettsyra och ricinoljefettsyra (även dehydratiserad)
259	Stearin
261: 1—2, ur 262, 263: 1—267, ur 268: 3, 269—273 274	Vegetabiliska feta oljor samt växtfett och andra vegetabiliska fettämnen, ej hänförliga till annat nummer, med undantag av ricinolja, kinesisk eller japansk träolja samt oiticacaolja
275—276	Smör, konstgjort (margarin)
279: 3 ur 281	Konstister Såser, innehållande mer än 20 % fett Korv och andra annorledes än genom kokning, saltning, torkning och rökning till förtäring beredda, ej särskilt nämnda varor av djurs kött eller andra djurdelar med undantag av varor av fisk och skaldjur
283—287	Socker
288	Sirap
289	Melass
290	Druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap
291	Frukt- och mjölksocker
292: 2—6 ur 292: 7	Fettemulsioner Bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 % fett
293	Kulör, även i fast form, icke innehållande sprit
ur 299: 1, ur 302	Glass, glasspulver och puddingpulver, beredda av mjölk eller ägg; ävensom bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 % fett, och wafers, innehållande mer än 20 % fett
ur 300, 314	Wafers, innehållande mer än 20 % fett
ur 321: 2	Konserver av kött av nötboskap eller får
ur 321: 3	Konserver av bönor med fläsk
	Konserver av kött, ej särskilt nämnt, och andra djurdelar samt därav till förtäring beredda varor, andra än av fisk och skaldjur
359—365: 2 367—370	Oljekakor Gluten- och melassfoder samt mjöl av krossade oljekakor eller av extraktionsåterstoder av oljehaltiga frön eller frukter, även med inblandning av animaliska ämnen
ur 372	Betmassa och annat avfall från sockertillverkning, drav, drank och annat avfall från bryggerier eller brännerier; restprodukter från stärke-tillverkning samt liknande restprodukter; fodermedel med tillsats av melass eller socker; ävensom fodermedel, ej hänförliga till annat nummer, med undantag av mineralfodermedel

Statistiskt nr	Varuslag
ur 533	Äggalbumin
ur 565	Smör- och ostfärger, beredda med olja
ur 620	Dextrin och stärkelseklister; ävensom appeturmedel, innehållande dextrin, stärkelse, glykos, växtslem o. dyl.; dock icke vara i detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kg netto

Förslag

till

förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.

Härigenom förordnas som följer.

Införselreglering

1 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd må förordna, att fettråvaror och fettvaror av de slag, som angivits i *bilaga* till denna förordning, icke få införas till riket utan tillstånd av jordbruksnämnden.

Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som provas vara erforderliga.

2 §.

När införseltillstånd meddelas, skall därom utfärdas skriftligt bevis, angivande den myckenhet som får införas, den tid under vilken införseln får äga rum och de villkor i övrigt som må hava föreskrivits för tillgodonjutande av tillståndet.

Vid införsel skall tillståndsbeviset företes för tullmyndigheten, som har att på beviset göra anteckning om dagen för införseln, den myckenhet som införes och det land varifrån införseln äger rum.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t och enligt grunder, som Kungl. Maj:t fastställer äger jordbruksnämnden medgiva, att sammanslutning, som erhållit Kungl. Maj:ts eller nämndens bemyndigande att handhava prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, må för viss tid eller tills vidare och under villkor som nämnden fastställer med ensamrätt införa i bilagan upptaget varuslag, för vilket förordnande enligt 1 § meddelats. I fråga om införsel på grund av dylikt tillstånd skall vad i andra stycket stadgats icke äga tillämpning.

3 §.

Vid förtullning av vara som angivits i bilagan skall, i den mån jordbruksnämnden så bestämmer, varuhavaren eller, om varan införes för annans räkning, denne vara skyldig att, enligt de föreskrifter nämnden meddelar, till tullmyndigheten för nämndens räkning lämna skriftlig uppgift om va-

rans inköps- och ursprungsland samt dess myckenhet och värde och därvid förete handlingar för styrkande av uppgiftens riktighet.

4 §.

Förordnande enligt 1 § utgör icke hinder för transitering eller annan befordran under tullverkets kontroll eller för uppläggning i frihamn eller å tullager eller provianteringsfrilager; dock må å provianteringsfrilager upplagd vara icke utan medgivande av jordbruksnämnden för varje särskilt fall disponeras annorledes än till fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning.

Ej heller skall sådant förordnande hava avseende å

a) vara som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma, om den varit tullbelagd, skulle hava åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än de under e) och s) upptagna eller enligt 8 § samma förordning; eller

b) vara som enligt föreskrifter, meddelade av generaltullstyrelsen, försändes landvägen antingen över riket från en till annan utrikes ort eller över utlandet från en till annan ort inom riket.

Förordnande enligt 1 § första stycket skall, intill en myckenhet av sammanlagt fem kilogram för varor av de slag som upptagits i bilagan, ej heller hava avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller å vara, som av resande medföres och framföres till tullklarering i ett sammanhang vid inresetillfället under förutsättning, att varan är avsedd för den resandes eller hans familjs personliga behov eller utgör gåva till närstående person för dennes personliga bruk och således icke införes i omsättningssyfte eller för yrkesmässig förbrukning.

5 §.

Till riket inkommen vara som på grund av bestämmelserna i denna förordning icke får införas må, därest varan ej enligt 18 § skall vara förverkad samt hinder ej heller eljest möter mot utförsel av varan, under tullkontroll återutföras enligt de föreskrifter som i tullstadgan äro givna för gods anmält till returfortullning.

Vad i första stycket stadgats gäller oaktat varan är fri från tull och skall tillämpas jämväl om varan är fri från avgift vid införsel eller om anmälan till utförsel icke gjorts inom föreskriven tid.

Införselavgift, regleringsavgift och regleringsbidrag

6 §.

För i bilagan under B och C upptagna varor, som införas till riket och förtullas, samt för fetter, oljor och fettsyror, vilka här i landet utvinns ur utländsk fettråvara av de slag som avses under A i bilagan, skall i den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden i prisreglerande syfte så förordnar erläggas *införselavgift* och *regleringsavgift*. Regleringsavgift skall härjämte, i den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden i nyss nämnt syfte så förordnar, utgå för fetter, oljor och fettsyror, vilka här i landet utvinns ur inhemsk fettråvara av de slag, som angivits under A i bilagan. Avgiftsskyldighet, som avses i detta stycke, föreligger även om utvinningen av fetter, oljor och fettsyror skett av fettråvara, som dessförinnan undergått förmalning, krossning, pressning eller liknande bearbetning.

Vid förändring av regleringsavgiftens storlek för vara, som avses i bilagan under B, skall, i den omfattning Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts be-

myndigande, jordbruksnämnden bestämmer, motsvarande efterreglering vidtagas även beträffande regleringsavgiften för inneliggande lager av avgiftsbelagd vara av samma slag hos den som inför, utvinner, driver handel med eller för industriell fabrikation förbrukar sådan vara.

7 §.

Vad i 2 § tulltaxeförordningen under a) och f) samt i 9 § samma förordning sägs om tull skall även hava avseende å införselavgift.

Vara för vilken avgift skall utgå skall med avseende å rätten till uppläggning å transitupplag eller provianteringsfrilager likställas med till riket inkommen tullbelagd vara i allmänhet.

8 §.

Avgift skall icke utgå för vara, som i föreskriven ordning utlämnas från provianteringsfrilager för fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning.

Ej heller skall avgift utgå för vara som jämlikt 4 § må införas utan särskilt tillstånd. Beträffande vara som återinföres skall skyldighet att erlagga avgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, som antingen utförts innan förordnande om avgift för varan meddelats eller vid vars utförsel erhållits sådant regleringsbidrag, varom i 12 § förmäles.

9 §.

Avgift skall uppbäras av jordbruksnämnden i den ordning Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bestämmer. För sådana i bilagan under B och C avsedda varor, som införas till riket, skall avgiftsskyldigheten åvila den, för vars räkning införseln sker. För varor, vilka utvinns ur till riket införda fettråvaror av de slag som avses i bilagan under A, skall avgiftsskyldigheten åvila den som verkställer utvinningen.

För erläggande av regleringsavgift vid sådan efterreglering, som avses i 6 § andra stycket, svarar innehavaren av varulagret.

10 §.

Jordbruksnämnden äger av inflytande införselavgifter och regleringsavgifter bestrida kostnaderna för utbetalande av regleringsbidrag enligt vad i 12 § sägs. I den mån de ej användas för sådant ändamål eller för återbäring, varom stadgas i 12 eller 13 §, skola de medel, som inflyta genom upptagande av införselavgift, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för prisreglering på jordbrukets område eller åtgärder i samband därmed och de medel, som inflyta genom upptagande av regleringsavgift, av nämnden redovisas i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer.

11 §.

Inbetalas icke avgift i föreskriven ordning, må avgiften på framställning av jordbruksnämnden omedelbart utmätas med det belopp, vartill nämnden efter verkställd undersökning fastställer densamma.

12 §.

Återbäring av avgift må efter ansökan lämnas för svinn, som uppstår vid härdning och raffinering, och för fettsyror, som framkomma vid raffinering av vegetabiliska oljor samt val- och annan sjödjursolja.

För vara, som avses i bilagan under B och C eller som utvunnits ur sådan vara som avses i bilagan under A, åtnjutes, där varan kommit till användning för annat än matnyttigt ändamål eller enligt bevis av tullmyndighet utförts ur riket eller till svensk frihamn eller ingått såsom beståndsdel i an-

nan sålunda utförd vara, efter ansökan visst bidrag (*regleringsbidrag*), motsvarande högst den införselavgift och den regleringsavgift, som skulle ha utgått vid import av vara av samma slag.

Ansökan om regleringsbidrag skall skriftligen göras hos jordbruksnämnden sist tolv månader efter utgången av den månad, under vilken sådant förhållande uppstått som enligt andra stycket utgör förutsättning för åtnjutande av bidrag. Har ansökan inkommit senare, må bidrag ej utgå med mindre Kungl. Maj:t det medgiver. I denna paragraf avsedd återbäring av avgift och utbetalning av regleringsbidrag skall i övrigt ske i den omfattning och på de villkor Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bestämmer.

13 §.

Därest särskilda skäl föreligga må Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden meddela befrielse, helt eller delvis, från skyldighet att erlägga avgift så ock medgiva återbäring, helt eller delvis, av avgift jämväl i annat fall än i 12 § sägs.

Skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö

14 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden äger föreskriva, att envar, som yrkesmässigt tillverkar vara av sådant slag som angivits i bilagan under C, skall vara skyldig att därvid till viss myckenhet använda ur svenskt oljeväxtfrö framvunna fettämnen. Vid bestämmandet av dessa myckenheter skall beaktas, att fullgoda varor skola kunna framställas. Föreskrift skall innebära skyldighet för tillverkaren att i genomsnitt under varje tidsperiod använda sådan myckenhet av fettämnet eller fettämnena att den motsvarar viss angiven procent av den sammanlagda mängden fettämnen, som använts för tillverkningen under perioden.

Antecknings- och redovisningsskyldighet

15 §.

Envar som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlägga i denna förordning avsedd avgift, eller sådan skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö, som avses i 14 §, är skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar föra sådana anteckningar angående rörelsen, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas.

Det åligger därjämte näringsidkare, som avses i första stycket, *dels* att på anfordran tillhandahålla jordbruksnämnden eller dess ombud nämnda anteckningar och förda handelsböcker med därtill hörande handlingar ävensom de övriga uppgifter angående rörelsen som erfordras för kontrollen, *dels* att i den utsträckning jordbruksnämnden bestämmer och i enlighet med de närmare anvisningar nämnden meddelar till nämnden eller dess ombud lämna regelbundna uppgifter angående rörelsen.

Näringsidkare, som avses i första stycket, är vidare skyldig att lämna ombud för jordbruksnämnden tillträde till fabrik, lagerlokal eller annan av näringsidkaren disponerad lägenhet för kontroll av varulager. Nämnden eller dess ombud äger jämväl, utan att ersättning härför utgår till näringsidkaren, taga prov ur dylikt varulager.

16 §.

Den som idkar handel med vara som angivits i bilagan eller med produkt vari dylik vara ingår är, ändå att bestämmelserna i 15 § icke äro tillämpliga på honom, skyldig att på anfordran lämna jordbruksnämnden eller dess ombud sådana upplysningar om sin rörelse, som nämnden finner erforderliga för kontroll över efterlevnaden av denna förordning och med stöd av densamma givna föreskrifter, ävensom att, där jordbruksnämnden finner det påkallat för kontrollens utövande, tillhandahålla nämnden eller dess ombud sina handelsböcker med tillhörande handlingar.

17 §.

Upplysning, som inhämtas med stöd av 15 eller 16 §, må ej yppas i vidare mån än som erfordras för vinnande av det med upplysningens inhämtande avsedda ändamålet.

Ansvarsbestämmelser m. m.

18 §.

Den som utan behörig tullangivning eller medelst vilseledande åtgärder till riket inför eller söker införa vara, som enligt denna förordning icke får införas, straffes med dagsböter.

Vara som någon i strid med denna förordning olovligen infört eller sökt införa skall förklaras förverkad jämte emballage eller kärl vari den förvaras. Kan egendom som sålunda skolat förklaras förverkad ej tillrättaskaffas, gälde den brottslige dess värde. Framgår av omständigheterna att brottet skett av förbiseende, må av domstolens prövning bero, huruvida förverkandepåföljd skall inträda.

I fråga om åtal för förseelse, som avses i första stycket, och talan om förverkande av gods eller värde på grund av föreskrifterna i andra stycket samt om beslag av gods, som kan antagas vara förverkat, och förfarandet med beslagtaget gods skall vad i allmänhet är stadgat om olovlig införsel av tullpliktig vara äga motsvarande tillämpning.

19 §.

Den som bryter mot villkor för tillgodonjutande av tillstånd enligt 1 § eller i strid med stadgandet i 4 § första stycket disponerar å provianteringsfrilager upplagd vara annorledes än till fartygs eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning eller underlåter att fullgöra i 3 § stadgad uppgiftsskyldighet straffes med dagsböter.

20 §.

Underlåter någon att fullgöra med stöd av 14 § stadgad skyldighet att använda ur svenskt oljeväxtfrö framvunnet fettämne, straffes med dagsböter.

21 §.

Den som ej fullgör vad enligt 15 § första eller andra stycket eller 16 § åligger honom straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Till samma straff dömes, där gärningen innebär fara i bevishänseende men ej enligt allmän lag är belagd med straff, den som uppsåtligen giver oriktigt eller ofullständigt innehåll åt anteckningar eller uppgifter som avses i nämnda stadganden. Sker sådan förseelse utan uppsåt men av grov oaktsamhet, vare straffet dagsböter.

Om straff för vägran att lämna tillträde för kontroll enligt 15 § tredje stycket samt för brott mot den i 17 § stadgade tystnadsplikten stadgas i strafflagen.

22 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 20 § eller 21 § första eller andra stycket omförmäld förseelse, som förövas av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

23 §.

Har någon vägrat att lämna jordbruksnämnden eller dess ombud tillträde till lokal för kontroll eller provtagning enligt 15 § tredje stycket eller att på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud handelsbok eller annan handling, varom förmåles i 15 eller 16 §, eller underlåtit att i föreskriven ordning avlämna uppgift, som där avses, må nämnden förelägga honom lämpligt vite.

Länsstyrelse äger utdöma sådant vite.

24 §.

Skall i denna förordning avsedd vara enligt tullstadgan eller på grund av stadgande i denna förordning säljas å auktion genom tullverkets försorg, må försäljningen ske endast till någon, som enligt denna förordning äger införa varan, eller ock under förbehåll att varan återutföres.

Kan försäljning i enlighet med vad sålunda stadgats ej komma till stånd, skall med varan förfaras på sätt Kungl. Maj:t efter anmälan av generaltullstyrelsen förordnar.

25 §.

Värdet av förverkad egendom tillfaller kronan.

26 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 30 december 1955 (nr 718) angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m. skall upphöra att gälla.

Utän hinder av bestämmelserna i denna förordning må införas vara, för vilken före förordningens ikraftträdande införseltillstånd beviljats i enlighet med då gällande bestämmelser.

Bilaga

Förteckning

över varor, vilka omfattas av förordningen den 1956 angående reglering
av införseln av fettråvaror och fettvaror m. m.

Statistiskt nr

Varuslag

A. Fettråvaror

157 Senap, omalen
203—205, ur 207, Jordnötter, kopra, sojaböner, rapsfrö samt andra icke ät-
ur 208 bara, oljehaltiga frön och frukter, ej särskilt nämnda, med
undantag av hampfrö, oiticicafrö, ricinoljefrö och bokollon

B. Fett, oljor och fettsyror

245 Ister och flott
248—250 Talg (premier jus och presstalg härunder inbegripna)
251—256 Animaliska oljor samt annat djurfett, även härdade, ej hän-
ur 258 förliga till annat nummer
Fettsyror, ej särskilt nämnda, andra än ullfettsyra och ricin-
oljefettsyra (även dehydratiserad)
259 Stearin
261: 1—2, ur 262, Vegetabiliska feta oljor samt växtfett och andra vegetabiliska
263: 1—267, ur fettämnen, ej hänförliga till annat nummer, med undantag
268: 3, 269—273 av ricinolja, kinesisk eller japansk träolja samt oiticicaolja

C. Produkter av livsmedelsindustri

ur 64, ur 65 ur 72, Bakhjälpmedel, innehållande mer än 10 % fett
ur 196—200, ur
202, ur 287, ur 290,
ur 292: 7, ur 299: 1,
ur 302
244 Oleomargarin
274 Smör, konstgjort (margarin)
275—276 Konstister
279: 3 Såser, innehållande mer än 20 % fett
292: 2—6 Fettesmulsioner
ur 299: 1, ur 300, Wafers, innehållande mer än 20 % fett
ur 302
ur 565 Smör- och ostfärger, beredda med olja

Förslag

till

**förordning om upphävande av förordningen den 11 juni 1937 (nr 369)
angående utförselbevis för råg och vete**

Härigenom förordnas, att förordningen den 11 juni 1937 angående utförselbevis för råg och vete, vilken genom förordning den 30 juni 1943 (nr 457) erhållit giltighet tills vidare, skall upphöra att gälla med utgången av augusti 1956; dock att bestämmelsen i 2 § förordningen även därefter skall gälla i fråga om rätt för innehavare av utförselbevis att hos generaltullstyrelsen utbekomma visst tullbelopp.

Förslag

till

förordning angående tillverkningsavgift för vissa produkter av potatis, m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd äger i prisreglerande syfte förordna, att den, som inom landet använder potatis för tillverkning av brännvin eller för tillverkning annorledes än till förbrukning i eget hushåll av potatisstärkelse (potatismjöl) eller stärkelseprodukter, för den tillverkade varan skall erlägga *tillverkningsavgift*. Avgiftens belopp bestämmes av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden, under iakttagande av

att avgiften för *brännvin*, räknat efter liter med en etylalkoholhalt av 50 volymprocent, icke överstiger 4 öre, och

att avgiften för *stärkelse* eller *stärkelseprodukt*, räknat efter kilogram ren stärkelse, icke överstiger 6 öre.

2 §.

I den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden därom förordnar, skall för i *bilaga* till denna förordning angivna varor, vilka införas till riket och förtullas, erläggas *kompensationsavgift* med belopp, som för varje varuslag, efter omräkning till ren stärkelse motsvarar tillverkningsavgiften för inhemsk potatisstärkelse.

Avgiftens belopp fastställs av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

3 §.

Tillverkningsavgift skall erläggas till jordbruksnämnden i den ordning nämnden bestämmer och må, där den icke inbetalas i föreskriven ordning,

på framställning av nämnden omedelbart utmätas med det belopp, vartill nämnden efter verkställd undersökning fastställer densamma.

4 §.

Då särskilda skäl därtill äro, må jordbruksnämnden medgiva återbäring av eller befrielse från tillverkningsavgiften.

5 §.

I fråga om kompensationsavgift skola, såvitt angår rätten till uppläggning å transitupplag eller provianteringsfrilager, undantag från avgiftsplikt, ordningen för avgiftens erläggande, betalningsansånd, ställande av säkerhet, påföljd vid fördröjd eller utebliven betalning, återbäring av avgift, avgiftsbefrielse och inleverans av medel, som influtit genom upptagande av avgift, gälla samma regler som i 7 §, 8 §, 9 § andra stycket, 10 § och 11 § förordningen den 1956 (nr) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. stadgats beträffande införselavgift.

6 §.

Medel som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av i denna förordning avsedda avgifter skola, sedan därur efter Kungl. Maj:ts bestämmande täckts kostnader för uppbörd och kontroll, enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar användas till prisreglering på jordbrukets område eller åtgärder i samband därmed.

7 §.

Tillverkare, som avses i 1 §, är skyldig att, i den mån jordbruksnämnden så föreskriver och i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar,

dels föra sådana anteckningar över sin rörelse, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas;

dels till ledning vid fastställande av tillverkningsavgift till nämnden lämna regelbundna deklARATIONER angående sin tillverkning;

dels ock i övrigt lämna nämnden eller dess ombud uppgifter angående rörelsen och på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud förda handelsböcker med därtill hörande handlingar ävensom sådana anteckningar, som ovan sagts.

8 §.

Jordbruksnämnden eller dess ombud äger att, för kontroll av efterlevnaden av de i denna förordning eller med stöd därav givna föreskrifterna om tillverkningsavgift, verkställa undersökning av lokal, vari tillverkning av i 1 § avsedd vara bedrives, ävensom av därtill hörande lagerlokaler. Nämnden eller dess ombud äger jämväl taga prov av stärkelse eller stärkelseprodukter, som förvaras i sådana lokaler. Tillverkare är ej berättigad till ersättning för dylika prov.

9 §.

Vad som inhämtas av deklARATION, handelsbok eller annan handling, som avgivits eller tillhandahållits på grund av stadgande i 7 § eller vid undersökning enligt 8 §, må ej yppas i vidare mån än ärendets beskaffenhet kräver; dock må deklARATION, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till myndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager att utföra sådan bearbetning.

10 §.

Underlåter någon att föra anteckningar eller lämna deklARATIONER eller uppgifter enligt vad som stadgas i 7 §,

eller vägrar någon att i enlighet med föreskrifterna i 7 § tillhandahålla jordbruksnämnden eller dess ombud där omförmäld handling, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Till samma straff dömes, där gärningen innebär fara i bevishänseende men ej enligt allmän lag är belagd med straff, den som uppsåtligen giver oriktigt eller ofullständigt innehåll åt i 7 § avsedda anteckningar eller uppgifter. Sker sådan förseelse utan uppsåt men av grov oaktsamhet, vare straffet dagsböter.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION till ledning vid fastställande av allmän avgift lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Om straff för vägran att lämna tillträde för undersökning eller provtagning, som avses i 8 §, stadgas i allmänna strafflagen.

11 §.

Bryter någon mot den i 9 § stadgade tystnadsplikten, dömes, där han ej för brottet är underkastad ansvar enligt allmänna strafflagen, till dagsböter eller fängelse.

12 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 10 § första eller andra stycket omförmäld förseelse, som förövas av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

13 §.

Brott, varom i 11 § sägs, må, där det icke skall straffas enligt allmänna strafflagen, av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsägande.

14 §.

Har någon vägrat att lämna jordbruksnämnden eller dess ombud tillträde till lokal för verkställande av undersökning eller provtagning enligt 8 § eller att på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud handelsbok eller annan handling, som avses i 7 §, eller underlåtit att i föreskriven ordning avlämna där avsedd deklARATION eller uppgift, må nämnden förelägga honom lämpligt vite.

Länsstyrelse äger utdöma vite enligt denna paragraf.

15 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956.

Förteckning

över varor, för vilka enligt förordningen den 1956 angående tillverkningsavgift för vissa produkter av potatis, m. m. kompensationsavgift må uttagas

Statistiskt nr	Varuslag
196	Potatismjöl
290	Druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap
ur 620	Dextrin och stärkelseklister; ävensom appreturmedel, innehållande dextrin, stärkelse, glykos, växtslem o. dyl., dock icke vara i detaljhandelsförpackning innehållande högst 1 kg netto

Förslag

till

förordning angående mjölkavgift m. m.

Härigenom förordnas som följer.

A. Mjölkavgift

1 §.

I enlighet med vad nedan angives skall, i den mån Kungl. Maj:t så förordnar, i prisreglerande syfte viss avgift (*mjölkavgift*) upptagas å inom riket saluförd mjölk och grädde ävensom å mjölk, som kommer till användning för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost till avsalu.

2 §.

1. Avgiften för mjölk skall utgå med det belopp, högst 3 öre för kilogram, som Kungl. Maj:t bestämmer.

2. Avgiften för grädde skall för varje kilogram mjölk, som enligt av Kungl. Maj:t fastställda beräkningsgrunder skall anses hava åtgått för gräddens beredande, utgå med det belopp som bestämts enligt stadgandet under 1.

3. Vid erläggande av avgift för mjölk, som använts för beredande hos mjölkproducenten av smör eller ost för avsalu, skall den avgiftspliktiga mjölmängden beräknas enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder.

4. Då särskilda omständigheter därtill föranleda, må enligt de föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar, mjölkavgift kunna efterskänkas.

3 §.

Mjölkavgift skall erläggas, såvitt fråga är om avgiftspliktig vara, som av mjölkproducent levereras till mejeri eller mjölkhandlare, av den, som sålun-

da från mjölkproducenten mottagit varan, samt beträffande annan avgiftspliktig vara av mjölkproducenten.

Underlåter innehavare av mejeri eller mjölkhandlare att erlægga mjölkavgift och kan avgiften icke uttagas hos honom till följd av att han saknar utmättningsbara tillgångar, äger statens jordbruksnämnd besluta, att avgiftsskyldighet för vara, som till honom levereras, i stället skall åvila vederbörande producent. Vad nu sagts gäller dock endast i fråga om vara, som levereras efter det producenten erhållit del av nämndens beslut.

4 §.

Erforderliga föreskrifter beträffande ordningen för mjölkavgifts fastställande, erläggande och indrivande ävensom angående återbäring av eller befrielse från mjölkavgift meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

5 §.

Mjölkavgift må, där den icke inbetalas i föreskriven ordning, på framställning av jordbruksnämnden omedelbart utmätas med belopp, vartill nämnden efter verkställd undersökning fastställer densamma.

B. Kompensationsavgift

6 §.

I den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden så förordnar, skall för i *bilaga* till denna förordning angivna varor, vilka införas till riket och förtullas, erläggas *kompensationsavgift* med belopp, som för myckenhet införd mjölk eller myckenhet mjölk som beräknas hava åtgått vid framställning av annan införd vara, motsvarar den vid införseltillfället utgående mjölkavgiften.

Avgiftens belopp fastställs av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

7 §.

I fråga om kompensationsavgift skola, såvitt angår rätt till upplägning å transitupplag eller provianteringsfrilager, undantag från avgiftsplikt, ordningen för avgiftens erläggande, betalningsansånd, ställande av säkerhet, påföljd vid fördröjd eller utebliven betalning, återbäring av avgift, avgiftsbefrielse och inleverans av medel, som influtit genom upptagande av avgift, gälla samma regler som i 7 §, 8 §, 9 § andra stycket, 10 § och 11 § förordningen den 1956 (nr) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. stadgats beträffande införselavgift.

C. Gemensamma bestämmelser

8 §.

Medel som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av i denna förordning avsedda avgifter skola, sedan därur efter Kungl. Maj:ts bestämmande täckts kostnader för uppbörd och kontroll, enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar användas till prisreglering på jordbrukets område eller åtgärder i samband därmed.

9 §.

Närmare bestämmelser rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 28 juni 1941 (nr 488) angående mjölkavgift skall upphöra att gälla.

Bilaga

Förteckning

över varor, för vilka enligt förordningen den 1956 angående mjölkavgift
m. m. kompensationsavgift må uttagas

Statistiskt nr	Varuslag
64	Kondenserad mjölk och grädde
65	Torrmjök
66	Mjök
67	Grädde
68: 1—2	Smör, naturligt
69—70: 3	Ost

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete

Härigenom förordnas, dels att 2, 4, 5 och 6 §§ förordningen den 5 juni 1953 med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives dels att i förordningen skall intagas en ny paragraf, betecknad 4 a §, av nedan angiven lydelse.

2 §.

1 mom. För råg och vete, som användes för tillverkning av mjöl, samt för vete, som användes för tillverkning av gryn, flingor och liknande produkter, skall erläggas viss avgift (*förmalningsavgift*).

Förmalningsavgiften utgår — — — jordbruksnämnden bestämmer.

För förmalningsavgiftens — — — svarar tillverkaren.

2 mom. För följande varor, som införs till riket och förtullas, nämligen mjöl av råg och vete (stat. nr 183 och 184) samt vetegryn (ur stat. nr 189), skall erläggas *kompensationsavgift* med belopp, motsvarande den vid införseltillfället utgående förmalningsavgiften för den mängd råg eller vete, som beräknas ha åtgått vid varans framställning.

¹ Senaste lydelse av 2 §, se SFS 1954: 303.

Kompensationsavgiftens belopp fastställs av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

4 §.

Förmalningsavgift och prishöjningsavgift skola erläggas i den ordning jordbruksnämnden bestämmer. Sådan avgift må, där den icke inbetalas i föreskriven ordning, på framställning av jordbruksnämnden omedelbart utmätas med det belopp, vartill nämnden efter verkställd undersökning fastställer densamma.

4 a §.

I fråga om kompensationsavgift skola, såvitt angår rätt till uppläggning å transitupplag eller provianteringsfrilager, undantag från avgiftsplikt, ordningen för avgiftens erläggande, betalningsansånd, ställande av säkerhet, påföljd vid fördröjd eller utebliven betalning av avgift, återbäring av avgift, avgiftsbefrielse och inleverans av medel, som influtit genom upptagande av avgift, gälla samma regler som i 7 §, 8 §, 9 § andra stycket, 10 § och 11 § förordningen den 1956 (nr) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. stadgats beträffande införselavgift.

5 §.

Vid export eller eljest då särskilda skäl därtill äro må jordbruksnämnden medgiva återbäring av eller befrielse från förmalningsavgift eller prishöjningsavgift eller del av sådan avgift.

6 §.

Medel som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av i denna förordning avsedda avgifter skola, sedan därur efter Kungl. Maj:ts bestämmande täckts kostnader för uppbörd och kontroll, enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar användas till prisreglering på jordbrukets område och åtgärder i samband därmed.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1956.

Förslag

till

förordning om ändring i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift

Härigenom förordnas, *dels* att förordningen den 3 juni 1955 angående slaktdjursavgift skall erhålla rubriken *förordning angående slaktdjursavgift m. m.*, *dels* att 1, 2 och 5 §§ i förordningen skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att i förordningen skall intagas en ny paragraf, betecknad 4 a §, av nedan angiven lydelse.

1 §.

För upprätthållande av prisregleringen på köttvaror skola, i den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd så förordnar, avgifter upptagas i enlighet med vad nedan sägs.

Slaktdjursavgift upptages *dels* för kött av häst, nötkreatur, får och svin, som blivit vid offentligt slakthus, kontrollslakteri eller kommunal köttbesiktningshyrå godkänt vid besiktning enligt lagen den 11 maj 1934 (nr 140) angående köttbesiktning och slakthus eller kungörelsen den 30 november 1934 (nr 559) angående kontrollslakterier, *dels* för levande hästar, nötkreatur, får och svin (stat. nr 1—3: 2, 4—9), vilka för slakt utföras ur riket.

För hela, halva och fjärdedels slaktkroppar samt styckningsdelar av kött av häst, nötkreatur, får och svin (ur stat. nr 15—20; ur stat. nr 24—26), vilka införas till riket och förtullas, utgår *kompensationsavgift* med belopp som, räknat efter varans vikt, motsvarar den vid införseltillfället gällande slaktdjursavgiften för kött av vederbörande djurslag.

2 §.

Slaktdjurs- och kompensationsavgifternas belopp fastställas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden. Vid bestämmande av slaktdjursavgiftens storlek skall iakttagas, att avgiften högst må utgöra

vid *slakt*, räknat för hel kropp, för häst och för sådant nötkreatur, som efter nedslaktningen väger minst 150 kilogram, femton kronor samt för nötkreatur med lägre vikt och för svin åtta kronor ävensom

vid *utförsel av levande djur* för häst och för sådant nötkreatur, som väger minst 300 kilogram, femton kronor samt för nötkreatur med lägre vikt och för svin åtta kronor.

Slaktdjursavgift skall — — — icke erfordras.

Jordbruksnämnden äger — — — finnes skäligt.

4 a §.

I fråga om kompensationsavgift skola, såvitt angår rätt till uppläggning å transitupplag eller provianteringsfrilager, undantag från avgiftsplikt, ordningen för avgiftens erläggande, betalningsansånd, ställande av säkerhet, påföljd vid fördröjd eller utebliven betalning, återbäring av avgift, avgiftsbefrielse och inleverans av medel, som influtit genom upptagande av avgift, gälla samma regler som i 7 §, 8 §, 9 § andra stycket, 10 § och 11 § förordningen den 1956 (nr) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. stadgats beträffande införselavgift.

5 §.

Medel som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av i denna förordning avsedda avgifter skola, sedan därur efter Kungl. Maj:ts bestämmande täckts kostnader för uppbörd och kontroll, enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar användas till prisreglering på jordbrukets område och åtgärder i samband därmed.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956.

Förslag
till
**förordning angående ändring i förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om
viss avgift å mjölk, grädde och ost**

Härigenom förordnas, *dels* att förordningen den 10 juli 1947 om viss avgift å mjölk, grädde och ost skall erhålla rubriken *förordning om vissa avgifter å mjölk, grädde och ost*, *dels* att i förordningen skall intagas två nya paragrafer, betecknade 2 a § och 5 a §, av nedan angiven lydelse, *dels ock* att 6 § i förordningen skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.¹

2 a §.

I den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden så förordnar, skall för följande varor, som införas till riket och förtullas, nämligen mjölk, grädde, ost och ostmassa (stat. nr 64—67, 69—70: 3) erläggas *kompensationsavgift*.

Kompensationsavgift för icke konserverad, koncentrerad eller sötad mjölk, grädde härunder inbegripen, samt för ost och ostmassa utgår med belopp, som motsvarar den vid införseltillfället för samma vara gällande utjämningsavgiften.

Kompensationsavgift för konserverad, koncentrerad eller sötad mjölk, grädde härunder inbegripen, utgår med belopp som räknat efter varans fett-halt, motsvarar den utjämningsavgift, som vid införseltillfället gäller för icke konserverad, koncentrerad eller sötad vara.

Kompensationsavgiftens belopp fastställs av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

5 a §.

I fråga om kompensationsavgift skola, såvitt angår rätt till uppläggnings- å transitupplag eller provianteringsfrilager, undantag från avgiftsplikt, ordningen för avgiftens erläggande, betalningsansånd, ställande av säkerhet, påföljd vid fördröjd eller utebliven betalning, återbäring av avgift, avgifts-befrielse och inleverans av medel, som influtit genom upptagande av avgift, gälla samma regler som i 7 §, 8 §, 9 § andra stycket, 10 § och 11 § förordningen den 1956 (nr) angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. stadgats beträffande införselavgift.

6 §.

Medel som inflyta till jordbruksnämnden genom upptagande av i denna förordning avsedda avgifter skola, sedan därur efter Kungl. Maj:ts bestämmande täckts kostnader för uppbörd och kontroll, enligt föreskrifter som Kungl. Maj:t meddelar användas till prisreglering på jordbrukets område och åtgärder i samband därmed.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956.

¹ Senaste lydelse av 6 §, se SFS 1952: 364.

Förslag

till

förordning angående avgift å majs m. m.

Häri genom förordnas som följer.

1 §.

För majs, maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika varor, som användas vid tillverkning av stärkelse eller stärkelseprodukt, skall erläggas avgift med 15 öre för varje kilogram använd vara. Lika med majs och maniokarot skall enligt denna förordning anses varje ämne, som innehåller majs eller maniokarot.

För avgiftens erläggande svarar tillverkaren.

2 §.

Avgiften skall erläggas till jordbruksnämnden i den ordning nämnden bestämmer och må, där den icke inbetalas i föreskriven ordning, på framställning av nämnden omedelbart utmätas med det belopp, vartill nämnden efter verkställd undersökning fastställer densamma.

3 §.

Vid export eller eljest då särskilda skäl därtill äro må jordbruksnämnden medgiva återbäring av eller befrielse från avgiften.

4 §.

Medel som inflyta genom upptagande av avgift skola, sedan därur efter Kungl. Maj:ts bestämmande täckts kostnader för uppbörd och kontroll, enligt föreskrifter som Kungl Maj:t meddelar användas till prisreglering på jordbrukets område och åtgärder i samband därmed.

5 §.

Det åligger tillverkare, varom i 1 § är fråga, att inom fjorton dagar efter det förordnande enligt 1 § trätt i kraft göra anmälan om sin tillverkning hos jordbruksnämnden. Därest tillverkningen påbörjas först efter ikraftträdande av dylikt förordnande, skall anmälan som nu sagts göras inom fjorton dagar från det tillverkning första gången ägde rum.

6 §.

Tillverkare, som avses i 1 §, är skyldig att, i den mån jordbruksnämnden så föreskriver och i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar,

dels föra sådana anteckningar över sin rörelse, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas;

dels till ledning vid fastställande av avgift till nämnden lämna regelbundna deklARATIONER angående sin tillverkning och försäljning av stärkelse;

dels ock i övrigt lämna nämnden eller dess ombud uppgifter angående rörelsen och på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud förda handelsböcker med därtill hörande handlingar ävensom sådana anteckningar, som ovan sagts.

7 §.

Jordbruksnämnden eller dess ombud äger att, för kontroll av efterlevnaden av de i denna förordning och med stöd därav givna föreskrifterna, verkställa undersökning av lokal, vari tillverkning av i 1 § avsedd vara bedrives, ävensom av därtill hörande lagerlokaler. Nämnden eller dess ombud äger jämväl taga prov av stärkelse, stärkelseprodukter eller därtill avsedda råvaror, som förvaras i sådana lokaler. Tillverkare är ej berättigad till ersättning för dylika prov.

8 §.

Vad som inhämtas av deklARATION, handelsbok eller annan handling, som avgivits eller tillhandahållits på grund av stadgande i 6 § eller vid undersökning enligt 7 §, må ej yppas i vidare mån än ärendets beskaffenhet kräver; dock må deklARATION, på sätt Kungl. Maj:t förordnar, för statistisk bearbetning utlämnas till myndighet eller tjänsteman, åt vilken Kungl. Maj:t uppdrager att utföra sådan bearbetning.

9 §.

Underlåter någon att fullgöra anmälningsskyldighet, som avses i 5 §, eller att föra anteckningar eller lämna deklARATIONER eller uppgifter enligt vad som stadgas i 6 §,

eller vägrar någon att i enlighet med föreskrifterna i 6 § tillhandahålla jordbruksnämnden eller dess ombud där omförmäld handling,

straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Till samma straff dömes, där gärningen innebär fara i bevishänseende men ej enligt allmän lag är belagd med straff, den som uppsåtligen giver oriktigt eller ofullständigt innehåll åt i 6 § avsedda anteckningar eller uppgifter. Sker sådan förseelse utan uppsåt men av grov oaktsamhet, vare straffet dagsböter.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION till ledning vid fastställande av allmän avgift lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Om straff för vägran att lämna tillträde för undersökning eller provtagning, som avses i 7 §, stadgas i allmänna strafflagen.

10 §.

Bryter någon mot den i 8 § stadgade tystnadsplikten, dömes, där han ej för brottet är underkastad ansvar enligt allmänna strafflagen, till dagsböter eller fängelse.

11 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 9 § första eller andra stycket omförmäld förseelse, som förövas av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

12 §.

Brott, varom i 10 § sägs, må, där det icke skall straffas enligt allmänna strafflagen, av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsägande.

13 §.

Har någon vägrat att lämna jordbruksnämnden eller dess ombud tillträde till lokal för verkställande av undersökning eller provtagning enligt 7 § eller att på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud handelsbok eller annan handling, som avses i 6 §, eller underlåtit att i föreskriven ordning avlämna där avsedd deklaration eller uppgift, må nämnden förelägga honom lämpligt vite.

Länsstyrelse äger utdöma vite enligt denna paragraf.

14 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 25 juli 1912 (nr 170) angående särskild skatt å majs, utländsk potatis samt maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika, tullfria utländska ämnen använda vid tillverkning av stärkelse skall upphöra att gälla.

Förslag

till

förordning angående tillverkningen av potatismjöl

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Tillverkning av potatisstärkelse (potatismjöl) annorledes än till förbrukning i eget hushåll må icke äga rum utan tillstånd av statens jordbruksnämnd.

2 §.

Jordbruksnämnden äger föreskriva de villkor, under vilka tillstånd varom i 1 § sägs må tillgodonjutas, så ock återkalla tillstånd när skäl därtill äro.

3 §.

Bryter någon mot det i 1 § stadgade förbudet eller mot villkor, som föreskrivits jämlikt 2 §, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

4 §.

Har någon förövat gärning som enligt 3 § är belagd med straff, skall, där ej särskilda förhållanden till annat föranleda, det varuparti, som överträddelsen gäller, ävensom gods eller penningar, som den tilltalade i samband

med överträdelsen mottagit, förklaras förverkade till alla delar eller om synnerliga skäl därtill giva anledning, till allenast viss del. Utgöres egendomen av annat än penningar och finnes den ej i behåll, skall i stället värdet förklaras förverkat.

Förklaras vara förverkad, skall även emballage eller kärl, vari den förvaras, vara förverkat.

5 §.

Värdet av förverkad egendom tillfaller kronan.

6 §.

Husbonde ansvarar för förseelse, varom i 3 § förmäles, som begås av hans husfolk eller i hans arbete antagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

7 §.

Jordbruksnämnden äger meddela de ytterligare föreskrifter, som må erfordras för tillämpning av denna förordning, så ock meddelade undantag från det i 1 § stadgade förbudet.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 30 juni 1943 (nr 454) om tillverkning av potatismjöl skall upphöra att gälla.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 30 juni 1944 (nr 459) angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m.

Häri genom förordnas, att 1 och 2 §§ förordningen den 30 juni 1944 angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m.¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Den som, för annat ändamål än för förbrukning i eget hushåll, av smör eller smörliknande vara, som innehåller minst 70 procent mjölkfett men ej annat fett, framställer eller låter framställa grädde eller vara, som kan användas såsom ersättningsmedel för grädde, eller vara, som kan användas för beredning av grädde eller ersättningsmedel för grädde, skall enligt vad här nedan stadgas erlägga särskild avgift.

Den som använder smör eller smörliknande vara på sätt i första stycket sägs benämnas i denna förordning tillverkare.

¹ Senaste lydelse av 2 §, se SFS 1950:475.

2 §.

Avgift för sådan tillverkning som avses i 1 § utgår med det belopp, som Kungl. Maj:t bestämmer; dock med högst 6 kronor för varje vid tillverkningen använt kilogram mjölkfett. Avgiften utgör lägst 50 kronor för varje hel eller påbörjad kalendermånad, under vilken tillverkningen bedrivs.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956.

Förslag

till

förordning om klassificering av kött

Härigenom förordnas, som följer.

1 §.

Kött av nötkreatur, häst, får eller svin, som godkänts vid besiktning enligt lagen angående köttbesiktning och slakthus eller vid sådan besiktning, varom i 9 § första stycket nämnda lag omförmäles, skall genom försorg av vederbörande offentliga slakthus, köttbesiktningsbyrå eller kontrollslakteri före utlämnandet underkastas särskild bedömning för avgörande av köttets kvalitet (*klassificering*) ävensom förses med stämplrar, angivande den kvalitetsklass till vilken köttet hänförts vid klassificeringen; dock att i fråga om kött, som godkänts vid besiktning å köttbesiktningsbyrå, vad sålunda är stadgat skall gälla endast därest sådan klassificerare, varom nedan förmäles, finnes anställd vid byrån.

Kött av nötkreatur, häst, får eller svin, som godkänts vid undersökning enligt förordningen den 30 september 1921 (nr 581) angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett¹, skall, innan varan frigöres från tullverkets befattnings, genom försorg av hälsovårdsnämnden i införselorten underkastas sådan klassificering och stämpling som i första stycket sägs.

Det åligger offentligt slakthus eller sådan köttbesiktningsbyrå, vid vilken klassificerare finnes anställd, att på begäran ombesörja klassificering och stämpling av kött, som godkänts vid besiktning å köttbesiktningsbyrå där klassificerare icke finnes anställd. Jämväl kontrollslakteri äger ombesörja klassificering och stämpling av kött, varom nyss är sagt.

Klassificering skall verkställas av person, som av jordbruksnämnden godkänts för ändamålet (*klassificerare*). Sådant godkännande må återkallas, då skäl därtill äro.

2 §.

Klassificerat kött må ej underkastas ny klassificering i annat fall eller i annan ordning än Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Majts bemyndigande, jordbruksnämnden bestämmer.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1955: 434.

3 §.

Klassificerat kött skall stämpas av den som verkställt klassificeringen eller i närvaro och under kontroll av denne.

4 §.

Stämpel som avses i 1 § må icke avlägsnas från eller göras oläslig å kött, som är avsett att hållas till salu.

5 §.

På jordbruksnämnden ankommer att meddela erforderliga föreskrifter angående antalet kvalitetsklasser, benämningarna å dessa och grunderna för klassificeringen ävensom angående stämplarnas utseende och sättet för stämplingen.

6 §.

Kött av nötkreatur, häst, får eller svin, som ej är klassificerat, må ej försäljas eller saluhållas under benämning, som överensstämmer med av jordbruksnämnden jämlikt 5 § för viss kvalitetsklass fastställd benämning eller är av beskaffenhet att lätt kunna förväxlas med sådan benämning eller, utan att vara av beskaffenhet som nyss är sagt, innehåller ordet »Klass» eller förkortning av detta ord eller ordsammanställning, vari nämnda ord ingår. Hinder skall dock ej föreligga för användningen av benämningen »Prima» och »Sekunda».

Ej må någon i slutsedel, leveranskontrakt, räkning, följesedel, fraktsedel, konossement eller annan sådan skriftlig handling, som upprättats i samband med försäljning av ej klassificerat kött, använda sådan benämning å köttet, som enligt första stycket ej må nyttjas vid försäljning eller saluhållande av varan.

7 §.

Kött av nötkreatur, häst, får eller svin, som ej är klassificerat, må ej förses med stämpel eller märke av sådant utseende att förväxling lätt kan äga rum med stämpel, som enligt av jordbruksnämnden med stöd av 5 § meddelade föreskrifter utmärker klassificerat kött, eller som, utan att hava sådant utseende som nyss nämnts, innehåller ordet »Klass» eller förkortning av detta ord eller ordsammanställning, vari nämnda ord ingår.

8 §.

För ombesörjande av klassificering och stämpling äger vederbörande samhälle eller kommun eller innehavare av kontrollslakteri uppbära avgift enligt taxa, som jordbruksnämnden fastställer. Förslag till dylik taxa avgives i fråga om klassificering och stämpling av kött som införes till riket av hälsovårdsnämnden i införselorten och i övrigt för köttbesiktningsbyrå av hälsovårdsnämnden eller särskild myndighet, under vars inseende köttbesiktningen är ställd, för offentligt slakterhus av slakthusets styrelse och för kontrollslakteri av slakteriets innehavare. Avgiften må ej sättas högre än som kan anses erforderligt till täckande av kostnaderna för klassificeringen och stämplingen.

9 §.

I den mån jordbruksnämnden så föreskriver och i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar, åligger det *dels* klassificerare att föra journal över verkställd klassificering ävensom på anfordran

tillhandahålla nämnden eller dess ombud sagda journal jämte därtill hörande handlingar, *dets* offentligt slakthus, hälsovårdsnämnd, köttbesiktningsbyrå och kontrollslakteri att till jordbruksnämnden lämna regelbundna redogörelser för verkställd klassificering.

10 §.

Jordbruksnämnden eller dess ombud äger att för kontroll av efterlevnaden av denna förordning och med stöd därav givna föreskrifter vinna tillträde till lokal, där klassificering äger rum eller där kött förvaras i samband med klassificering eller för försäljning i partihandeln.

11 §.

Vad som inhämtats vid undersökning enligt 10 §, må ej yppas i vidare mån än ärendets beskaffenhet kräver.

12 §.

Utlämnar någon kött utan iakttagande av föreskrifterna i 1 §, eller bryter någon mot i 4 §, 6 § eller 7 § meddelat förbud,

straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader, där ej gärningen enligt allmän lag är med straff belagd.

Gör klassificerare med uppsåt orätt vid klassificering eller stämpling, eller åsidosätter klassificerare föreskriften i 2 § eller klassificerar och stämplar han kött, som icke blivit godkänt vid besiktning varom i 1 § förmäles,

eller åsidosätter klassificerare honom jämlikt 3 § åliggande skyldighet att, därest han ej själv stämplar av honom klassificerat kött, närvara vid och kontrollera stämplingen av sådant kött,

straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader.

Gör klassificerare ouppsåtligen men av grov vårdslöshet orätt vid klassificering eller stämpling, straffes med dagsböter.

Vad i denna paragraf är stadgat angående klassificerare skall äga tillämpning jämväl beträffande den, som enligt med stöd av 2 § meddelad bestämmelse biträder vid verkställandet av sådan ny klassificering, varom i sistnämnda paragraf förmäles.

13 §.

Underlåter någon att fullgöra vad enligt 9 § åligger honom, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader. Till samma straff dömes, där gärningen innebär fara i bevishänseende men ej enligt allmän lag är belagd med straff, den som uppsåtligen giver oriktigt eller ofullständigt innehåll åt anteckningar eller uppgifter som avses i nämnda stadgande. Sker sådan förseelse utan uppsåt men av grov oaktsamhet, vare straffet dagsböter.

Om straff för vägran att lämna tillträde för kontroll enligt 10 § stadgas i allmänna strafflagen.

14 §.

Bryter någon mot den i 11 § stadgade tystnadsplikten, dömes, där han ej för brottet är underkastad ansvar enligt allmänna strafflagen, till dagsböter eller fängelse.

15 §.

Husbonde ansvarar för förseelse, varom i 12 § första stycket och 13 § första stycket förmäles, som begås av hans husfolk eller i hans tjänst an-

tagen person, liksom vore förseelsen begången av honom själv, såframt ej omständigheterna göra sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

16 §.

Brott, varom i 14 § sägs, må, där det icke skall straffas enligt allmänna strafflagen, av allmän åklagare åtalas allenast efter angivelse av målsägande.

17 §.

Har någon vägrat att lämna jordbruksnämnden eller dess ombud tillträde till lokal för verkställande av undersökning enligt 10 § eller att på anfordran tillhandahålla nämnden eller dess ombud anteckningar eller handling, som avses i 9 §, eller underlåtit att i föreskriven ordning avlämna där avsedd redogörelse, må jordbruksnämnden förelägga honom lämpligt vite.

Länsstyrelse äger utdöma vite enligt denna paragraf.

18 §.

Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden äger meddela de ytterligare föreskrifter, som må erfordras för tillämpning av denna förordning, så ock meddela undantag från de i 1, 3, 4, 6 och 7 §§ givna bestämmelserna.

Denna förordning träder i kraft den 1 september 1956, då förordningen den 30 december 1941 (nr 1011) angående klassificering av kött skall upphöra att gälla.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i propositionen framlagda förslagen, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande till utskottet hänvisade *motioner*, nämligen

1. I: 393 av herr Nord och herr Persson, Johan, likalydande med II: 304 av herr Rimås *m. fl.*,

2. I: 594 av herr Ohlön *m. fl.*, likalydande med II: 778 av herr Ohlin *m. fl.*,

3. I: 595 av herr Andersson, Lars, likalydande med II: 779 av herr Larsson i Hedenäset,

4. I: 596 av herr Eskilsson *m. fl.*, likalydande med II: 777 av herr Eliasson *m. fl.*,

5. I: 597 av herr Persson, Helmer, och herr Norling, likalydande med II: 776 av herr Holmberg *m. fl.* samt

6. II: 775 av herr Sköld.

Vad motionärerna hemställt återgives i det följande i samband med behandlingen av de frågor, som beröres av motionerna. Beträffande motivering- en för motionärernas yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

Över de under 1 här ovan upptagna motionerna har särskilt yttrande inhämtats från statens jordbruksnämnd och Hushållningssällskapens förbund.

Vidare har till utskottet inkommit en den 5 december 1955 dagtecknad skrift från Svenska skogs- & flottningsarbetareförbundets avdelning 651, Tvärån, vari avdelningen delgivit sina synpunkter på några av de väsentligaste åtgärder, som enligt avdelningens mening borde vidtagas för att i Norrbotten skapa bättre betingelser för jordbruksnäringen.

I en till utskottet inkommen, den 8 maj 1956 dagtecknad skrift har Kooperativa förbundet margarinfabriken aktiebolag m. fl. margarinfabriker framfört vissa synpunkter på och yrkanden i fråga om fettregleringen, vilka redovisas under avsnittet om oljeväxter och fettvaror. I skrift den 15 maj 1956 har vidare Sveriges industriförbund — med överlämnande av en promemoria angående de ekonomiska verkningarna av slopande av inblandningstvång för hushållsmargarin utav Föreningen Svenska margarintillverkare — bl. a. tillstyrkt den av nyssberörda margarinfabriker gjorda framställningen.

Utskottet kommer i det följande att vid sin behandling av de i propositionen upptagna frågorna i huvudsak tillämpa den uppdelning av dessa i olika avsnitt, som gjorts i propositionen. Vad därvid anförts av statens jordbruksnämnd i avsnitten översikt av det för regleringsåret 1955/56 fastställda systemet för prissättningen på jordbruksprodukter samt överläggningar med jordbrukets organisationer om det nya prissättningssystemet föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Jordbruksbefolkningens inkomstläge

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens förslag hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 47—72.

Departementschefen

»Bestämningen av den prisnivå, som kan anses ge jordbruksbefolkningen den i tidigare riksdagsbeslut åsyftade inkomstlikställigheten med jämförliga befolkningsgrupper, har varit av central betydelse vid överläggningarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut skulle nämligen prisgränserna för olika produkter avvägas så, att mittprisnivån mellan dem gav jordbruksbefolkningen ifrågavarande likställighet. Vidare skulle importavgifterna fastställas på ett sådant sätt, att vid de importpriser, som bedömdes såsom mest sannolika vid rådande marknadsläge, denna mittprisnivå i stort sett kunde uppnås.

I 1947 års riksdagsbeslut angavs som det främsta målet för vår jordbrukspolitik, att arbetskraften vid rationellt drivna jordbruk i storleksgruppen 10—20 hektar (basjordbruken) skulle erhålla i stort sett samma arbetsinkomst som jämförliga arbetargrupper på landsbygden. 1942 års jord-

brukskommitté, vars betänkande utgjorde underlaget för nämnda riksdagsbeslut, hade verkställt vissa jämförelser av inkomstläget hos jordbruksbefolkningen och motsvarande befolkningsgrupper. Enligt kommittén tydde beräkningarna på en löneklyfta till jordbruksbefolkningens nackdel av storleksordningen 15—20 procent av dåvarande lantarbetarlön. Det underströks, att beräkningarna var mycket osäkra.

Under de följande åren möjliggjordes en höjning av jordbruksbefolkningens inkomstläge bl. a. genom en omfattande rationalisering och effektivisering av jordbruksproduktionen. Samtidigt förbättrades dock även inkomstläget för de jämförliga befolkningsgrupperna. Det blev därför en angelägen uppgift för den s. k. jordbruksprisutredningen att i samband med utformningen av riktlinjerna för den framtida prissättningen på jordbruksprodukter utröna, i vad mån den tidigare inkomstklyftan kunde ha utjämnats. Utredningen ansåg, att en jämförelse mellan inkomstläget för olika befolkningsgrupper näppeligen kunde utföras så, att man för varje tidpunkt exakt fastslog storleken av en eventuell inkomstklyfta. Man finge i stället på grundval av ett mångsidigt material söka erhålla underlag för en allmän bedömning av huruvida jordbruksbefolkningens inkomster vid rationellt skötta gårdar i storleksgruppen 10—20 hektar fortfarande mera väsentligt avvek från inkomsterna för jämförliga befolkningsgrupper. I detta syfte utförde utredningen olika undersökningar, som bl. a. byggde på material från de s. k. räkenskapsgårdarna, taxeringsstatistiken och socialstyrelsens undersökning av levnadskostnaderna i landsbygdshushåll år 1951. Enligt utredningen kunde på grundval av dessa undersökningar icke konstateras någon egentlig skillnad mellan inkomsterna hos basjordbrukens innehavare och inkomsterna hos jämförliga befolkningsgrupper. Det föreliggande materialet ansågs följaktligen tyda på att den i 1947 års riksdagsbeslut åsyftade likställigheten i huvudsak hade uppnåtts. Såsom jämförelsegrupp hade utredningen valt industriarbetarna i de dåvarande två lägsta dyrortsgrupperna.

En inkomstjämförelse av nu angivet slag är självfallet förenad med betydande svårigheter. I propositionen 1955:198 anförde jag, att utredningen enligt min mening i väsentlig mån sökt hålla sig till de jämförelsegrunder, som uppställdes i 1947 års riksdagsbeslut. När man i vissa remissyttrandena hade anført, att utredningen genom att utgå från den genomsnittliga industriarbetarlönen i de dåvarande två lägsta dyrortsgrupperna hade valt en jämförelsegrupp med högre inkomstläge än vad som avsågs i 1947 års riksdagsbeslut, framhöll jag, att den helt okvalificerade arbetskraften icke kunde tagas till utgångspunkt vid jordbrukarinkomstens bedömning. Enligt min mening borde uttrycket »jämförliga arbetargrupper» tydas så, att man vid jämförelsen hade att utgå från sådana arbetargrupper på landsbygden, vilkas arbetsprestation i stort sett motsvarade arbetsprestationen vid skötseln av ett basjordbruk. Enligt min uppfattning kunde den av utredningen valda jämförelsegruppen godtagas.

Riksdagen anslöt sig till vad jag sålunda anført. Därvid specificerade riksdagen dock jämförelsegruppen med hänsyn till den år 1953 skeddä ändringen i dyrortsgrupperingen. Enligt riksdagsbeslutet skulle jämförelsen såle-

des ske med industriarbetare och liknande inom de nuvarande två lägsta dyrtorsgrupperna, d. v. s. andra och tredje ortsgруппerna. Därvid skulle hänsyn tagas till jordbruksnäringens omfattning inom var och en av dessa ortsgруппer.

Vid den slutliga bedömningen av jordbruksprisutredningens material i inkomstfrågan anförde jag i nyssnämnda proposition, att ehuru brister vidlådde det statistiska materialet, tillräcklig grund dock förelåg för antagande, att den i 1947 års riksdagsbeslut åsyftade inkomstlikställigheten i huvudsak hade uppnåtts vid utgången av den tid, utredningens jämförelse avsåg. Det var emellertid tydligt, att åtskilliga förskjutningar sedan dess kunde ha inträffat i såväl jordbruksbefolkningens som de jämförliga befolkningsgruppernas inkomstläge. Vid den närmare utformningen av det i propositionen föreslagna prissättningssystemet borde självfallet hänsyn tagas till sådana förändringar. Riksdagen godtog de av mig sålunda framförda synpunkterna.

Under senare år har jordbruket på grund av ogynnsamma skördeutfall fått vidkännas betydande svårigheter. Jordbrukets produktionsvolym har 1954/55 varit och beräknas 1955/56 bli icke oväsentligt lägre än 1952/53. Under 1955/56 väntas en nedgång av ej mindre än 10 procent. Enligt den s. k. 4-procentregeln har jordbruket fått bära en del av förlusterna i samband med skördeminskningen. Skördekadorna har begränsat jordbrukets inkomster och jordbruksbefolkningen har bl. a. därför icke kunnat uppnå hela den inkomststegring, som samtidigt har kommit jämförliga arbetargrupper till del.

Vid utformningen av det nya prissättningssystemet måste man vid inkomstberäkningarna utgå från förutsättningen av normal skörd samt avväga införselavgifterna och prisgränserna med utgångspunkt från en mittprinsnivå, som under denna förutsättning kan anses i utgångsläget ge jordbrukets folk likställighet i inkomsthänseende. För att klarlägga hithörande spörsmål har vid förhandlingarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation utförts ett antal förut redovisade beräkningar. Man har sålunda utfört undersökningar på grundval av material från taxeringsstatistiken och de s. k. räkenskapsgårdarna samt genomfört framskrivningar med utgångspunkt från kalkylen över jordbrukets totala intäkter och kostnader. Liksom vid det föregående beräkningstillfället har man mött åtskilliga statistiska svårigheter. Man får således hålla i minnet, att ifrågavarande beräkningar på grund av felmarginalerna i det statistiska grundmaterialet icke har kunnat göras helt exakta och invändningsfria.

Jag har icke för avsikt att här ingå på en detaljgranskning av det rikhaltiga statistiska material, som har framlagts och diskuterats vid förhandlingarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. Om man utgår från det prisläge, som fastställdes i jordbruksuppgörelsen hösten 1955, och räknar med normal skörd, så tyder några beräkningar på att vissa höjningar i förhållande härtill borde genomföras vid fastställandet av mittprinsnivån, medan annat material närmast synes motivera en viss sänkning. De beräknade avvikelserna är emellertid icke större än att

de väl torde rymmas inom de statistiska felmarginalerna. Vid den slutliga bedömningen av det tillgängliga statistiska materialet sammantaget har man därför vid förhandlingarna kommit fram till det resultatet, att vid normal produktionsvolym och nu gällande priser någon större förskjutning i inkomstlikställigheten icke föreligger jämfört med det läge, som rådde, då jordbruksprisutredningen slutförde sina undersökningar. Denna bedömning av det föreliggande utredningsmaterialet bör godtagas. Härav följer, att det icke bör vidtagas någon nämnvärd allmän höjning eller sänkning av den genomsnittliga producentprisnivån (mittprisnivån) per den 1 september 1956, då systemet träder i kraft, jämfört med den nivå, som avsetts i jordbruksuppgårelsen hösten 1955.

Jag vill slutligen i föreliggande sammanhang påminna om att jag i propositionen 1955:198 framhöll, att största möda borde läggas ned på att belysa jordbrukets inkomstfrågor. Jag hänvisade till en intensifiering av det arbete, som bedrivs i samband med den jordbruksekonomiska undersökningen, så att framför allt säkrare uppgifter om arbetsgången ernås, samt till olika specialundersökningar, varigenom bl. a. klarare uppfattning om nämnda undersöknings representativitet kan erhållas. Vidare framhöll jag såsom väsentligt, att en omfattande undersökning av konsumtionen hos jordbruksbefolkningen och jämförliga befolkningsgrupper snarast borde komma till stånd. Riksdagen anslöt sig till vad sålunda anförts och underströk vikten av att de statistiska undersökningarna för belysande av jordbruksbefolkningens inkomstläge intensifierades. Jag vill här åter understryka betydelsen av fortsatta undersökningar på området. Eftersom undersökningarna i fråga är tidskrävande, bör dessa påbörjas utan dröjsmål, så att bästa möjliga belysning av hithörande spörsmål kan erhållas vid den allmänna översyn av systemet, som skall äga rum år 1959.»

Motionerna

I motionerna I: 595 och II: 779 hemställes, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte ånyo uttala, att det av utredningen för småbruksstöd bedrivna arbetet måtte genomföras med all möjlig snabbhet.

Vidare hemställes i motionerna I: 596 och II: 777, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagens höstsession framlägga förslag till en omedelbar utbyggnad av den jordbruksekonomiska undersökningen, särskilt för de grupper av jordbruk, vilkas resultat spelar den största rollen i samband med bedömningen av jordbrukarnas inkomstutveckling med hänsyn till målsättningen om inkomstlikställighet.

Utskottet

Frågan om jordbruksbefolkningens inkomstläge är enligt 1947 års riksdagsbeslut om riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken av grundläggande betydelse för prissättningen på jordbrukets produkter. I nämnda beslut angavs det närmaste målet för jordbrukspolitiken vara att bereda

jordbruksbefolkningen möjlighet att uppnå och bevara jämställdhet i inkomsthänseende med andra befolkningsgrupper. Inkomstlikställighet skall enligt den precisering, som skedde hösten 1955 i anledning av propositionen 1955: 198 angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter, anses vara uppnådd, när företagare vid rationellt drivna gårdar i storleksgruppen 10—20 hektar åker (basjordbruken) — utöver räntan på det i jordbruket investerade kapitalet — erhåller en arbetsinkomst, likvärdig med arbetsinkomsten för industriarbetare inom de nuvarande två lägsta dyrortsgrupperna, d. v. s. andra och tredje ortsgupperna. Vid jämförelsen skall vidare hänsyn tagas till jordbruksnäringens omfattning inom var och en av dessa ortsgupper.

I utskottets av riksdagen i förevarande del godtagna utlåtande 1955: 39 i anledning av förenämnda proposition 1955: 198 anslöt sig utskottet till föredragande departementschefens uppfattning, att det av jordbruksprisutredningen framlagda materialet givit tillräcklig grund för antagandet, att den i 1947 års riksdagsbeslut åsyftade inkomstlikställigheten i huvudsak hade uppnåtts vid utgången av den tid, utredningens jämförelser avsåg. Det var emellertid enligt utskottet tydligt, att åtskilliga förskjutningar sedan dess kunde ha inträffat. Vid den närmare utformningen av det av utskottet förordade prissättningssystemet borde hänsyn tagas till sådana förändringar.

Med utgångspunkt från bl. a. dessa av riksdagen angivna riktlinjer har man vid de överläggningar mellan statens jordbruksnämnd och jordbrukets förhandlingsdelegation, vilka föregått den överenskommelse och de förslag, som framlagts i förevarande proposition, sökt att med hjälp av material från flera statistiska undersökningar belysa den relativa inkomstutvecklingen i jordbruk och industri från utgången av den tid, som jordbruksprisutredningens jämförelser avsåg, fram till ikraftträdandet av det nya prissättningssystemet, d. v. s. omkring den 1 september 1956. Därvid har man liksom jordbruksprisutredningen mött betydande svårigheter av statistisk art, vilka medfört, att beräkningarna icke kunnat göras helt exakta och användningsfria. De beräknade avvikelserna mellan resultaten från olika material har emellertid icke varit större än att de ansetts väl kunna rymmas inom de statistiska felmarginalerna.

Om man utgår från det prisläge, som fastställdes på grundval av jordbruksprisöverenskommelsen hösten 1955, och räknar med normal skörd, tyder några beräkningar på att vissa höjningar i förhållande härtill borde vidtagas vid fastställandet av mittprisnivån, medan andra beräkningar närmast synes motivera en viss prissänkning. Med hänsyn till de statistiska felmarginalerna har man vid förhandlingarna kommit till det resultatet, att någon större förskjutning i inkomstlikställigheten icke föreligger vid nu gällande priser jämfört med det läge, som rådde, då jordbruksprisutredningen slutförde sina undersökningar. I likhet med departementschefen finner sig utskottet böra godtaga denna bedömning av det föreliggande utredningsmaterialet. Härav följer, att det icke bör vidtagas någon nämnvärd allmän höjning eller sänkning av den genomsnittliga producentprisnivån

(mittprisnivån) per den 1 september 1956, då det nya prissystemet träder i kraft, jämfört med den nivå, som avsetts i jordbruksprisöverenskommelsen hösten 1955.

I likhet med departementschefen vill utskottet ånyo understryka vikten av att de statistiska undersökningarna för belysande av jordbruksbefolkningens inkomstläge fortsättes och intensifieras. Undersökningarna bör såsom departementschefen framhållit påbörjas utan dröjsmål, så att bästa möjliga belysning av hithörande spörsmål kan erhållas vid den allmänna översyn av prissättningssystemet, som skall äga rum år 1959. Utskottet finner sig emellertid icke kunna tillstyrka det i motionerna I: 596 och II: 777 framförda yrkandet, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall hemställa, att Kungl. Maj:t i proposition till riksdagens höstsession skall framlägga förslag till en omedelbar utbyggnad av den jordbruksekonomiska undersökningen.

Vad i motionerna I: 595 och II: 779 hemställts beträffande utredningen om småbruksstöd bör enligt utskottets mening icke föranleda något riksdagens uttalande.

Det svenska jordbruket och utlandsmarknaderna

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens förslag hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 75—89.

Departementschefen

»I samband med 1930-talets jordbrukskris sjönk de internationella priserna på jordbruksprodukter kraftigt och genomgripande statliga stödåtgärder fick vidtagas för att skydda vårt jordbruk mot utländsk konkurrens. Liknande åtgärder vidtogs i flertalet andra länder. När de internationella priserna så småningom stabiliserades, hade den internationella marknaden därför helt ändrat karaktär. Genom skilda ingripanden hade länderna avgränsat sina inländska marknader från den internationella, och de priser, som tillämpades vid internationell handel, understeg i regel väsentligt inlandspriserna i såväl export- som importländerna.

1940-talets bristår medförde ett omslag. De internationella jordbrukspriserna steg starkt och låg genomgående högre än producentpriserna i Sverige. Emellertid var det redan då tydligt, att en stigande produktion under efterkrigsåren skulle leda till sänkta internationella jordbrukspriser. Vid utformningen av 1947 års riksdagsbeslut utgick man därför från att ett icke obetydligt importskydd skulle krävas för att på längre sikt bereda jordbruksbefolkningen inkomstlikställighet med jämförliga befolkningsgrupper. Den då förutsatta utvecklingen besannades. Bl. a. stimulerade svårigheterna att betala de i väsentlig mån till dollarområdet koncentrerade in-

köpen av jordbruksprodukter till en snabb återuppbyggnad av det europeiska jordbruket. En utvidgad självförsörjning sattes ganska allmänt som mål, och på förhållandevis kort tid lyckades man öka den europeiska jordbruksproduktionen. År 1949/50 var denna i Västeuropa totalt något större än före kriget, och per capita räknat uppnåddes förkrignivån påföljande år. F. n. ligger den totala produktionen omkring 20 procent över förkrignivån, men på grund av befolkningstillväxten är ökningen per capita mindre betydande.

År 1952 började priserna på den internationella marknaden sjunka kraftigt och reducerades väsentligt fram till början av år 1954. Såsom jordbruksnämnden anfört, belöpte sig nedgången i import/exportpriserna från 1951/52 till 1953/54 till ej mindre än omkring 10 procent. Samtidigt steg våra inhemska priser nominellt med omkring 3 procent. Liksom i flertalet andra länder kom priserna i vårt land att ligga på en högre nivå än de priser, som tillämpades vid internationell handel.

Samtidigt med att priserna sjönk, ökade lagren av jordbruksprodukter i Förenta Staterna. Bl. a. med anledning härav uppstod allvarliga farhågor för en fortsatt prisnedgång på den internationella marknaden. När jordbruksprisutredningen vid årsskiftet 1954/1955 framlade sitt betänkande, ansåg den dock, att man kunde utgå från att den internationella prisbildningen på jordbruksprodukter då hade uppnått en viss grad av stabilitet. Riktigheten av denna utredningens ståndpunkt ifrågasattes av bl. a. vissa remissinstanser. Spörsmålet var uppenbarligen av väsentlig betydelse för utformningen av den framtida prissättningen på jordbruksprodukter.

I propositionen 1955:198 anförde jag bl. a., att en stigande animalieproduktion i Europa kunde leda till en nedgång i animaliepriserna och att man även måste observera de risker, som överskottsproduktionen av vissa jordbruksprodukter i Förenta Staterna innebar för prisutvecklingen under de närmaste åren. Å andra sidan kunde enligt min uppfattning en del omständigheter andragas, som syntes verka stabiliserande på den internationella prisutvecklingen. Enligt min mening fanns därför icke anledning att vänta något allmänt kraftigt prisfall under de närmaste åren. Under det senaste året har ej heller några större förändringar inträffat i de internationella jordbrukspriserna. Dock bör observeras, att denna relativa stabilitet icke ger uttryck för en uppnådd marknadsjämvikt. Betydande överskottslager kvarstår sålunda fortfarande i Förenta Staterna. Emellertid står överskottet under statlig kontroll, och man har genom en medveten politik hittills lyckats undvika allvarligare marknadsstörningar. Det må i föreliggande sammanhang erinras om att den internationella handeln med jordbruksprodukter uppnådde förkrigsvolymen i början av 1950-talet men att den sedan dess i stort sett varit oförändrad. Samtidigt har, såsom jordbruksnämnden anfört, den totala världshandeln sedan tiden före kriget stigit med 50 procent.

Eftersom importen till åtskilliga länder hindras av kvantitativa regleringar eller prohibitiva tullar, kan ett visst land (eller en viss grupp av län-

der) tänkas komma att söka utnyttja den enligt det nya systemet inom prisgränserna fria svenska importmarknaden för dumpingexport. Dessa risker för det svenska jordbruket har diskuterats vid förhandlingarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets organisationer. Man har därvid föreslagit, att Kungl. Maj:t skall kunna vidtaga åtgärder mot vissa former av dumpingexport redan innan en sådan export har medfört nedpressning av det inländska priset till den nedre prisgränsen. Detta innebär, att avsteg skall få göras från principen, att ingrepp i prisbildningen icke skall vidtagas, så länge det inländska priset ligger mellan prisgränserna och ingen av de särskilda spärreglerna har trätt i funktion. Det framhålles, att om ett ingripande icke sker mot sådan dumping, som man icke har tagit hänsyn till vid avgiftsbestämningen, jordbrukets risker skulle öka, samtidigt som dess möjligheter att utnyttja uppåtgående utlandspriser minskades. Enligt min uppfattning är det icke oförenligt med det nya prissättningssystemet att möjlighet lämnas Kungl. Maj:t att ingripa mot sådan dumping, som här avses. Jag anser mig därför kunna till alla delar biträda vad nämnden i sin skrivelse föreslagit rörande förevarande spörsmål. Det bör sålunda bl. a. åligga jordbruksnämnden att, därest dumping konstateras föreligga, pröva dennas beskaffenhet, omfattning och sannolika verkan samt, efter samråd med generaltullstyrelsen och kommerskollegium, i den mån så finnes påkallat till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till lämpliga motåtgärder. Det bör därefter ankomma på Kungl. Maj:t att från fall till fall avgöra, huruvida några åtgärder bör vidtagas. Befinnes sådana vara påkallade, är det dock angeläget, att de icke äger bestånd längre tid än som är nödvändigt för att uppnå den avsedda verkan. Vid dylika ingrepp måste givetvis beaktas, att nödig hänsyn tages till de internationella förpliktelser, som vårt land i andra sammanhang kan ha iklätt sig.

Innan det nya systemet hunnit prövas, föreligger särskild anledning att noggrant följa importutvecklingen. Det har därför ansetts lämpligt att till en början tillämpa ett formellt licenstväng — givetvis utan någon kvantitativ reglering — i fråga om vissa varor, beträffande vilka speciell anledning finnes att befara dumping. Vidare har ansetts självklart, att jordbruksnämnden skall äga att framdeles vid behov tillfälligtvis införa sådant formellt licenstväng, exempelvis i syfte att vid misstanke om dumping lättare kunna pröva förhållandena och följa utvecklingen. Även enligt min uppfattning är det angeläget, att man i sådana situationer som de nyss angivna skall kunna få snabb och säker information rörande utvecklingen på importområdet i fråga om viss eller vissa varor. Jag finner mig därför böra förorda, att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden skall äga införa dylikt formellt licenstväng utan kvantitativ reglering.

Vad jordbruksnämnden föreslagit rörande registrering av importen kan jag i huvudsak biträda.»

Motionerna

I motionerna I: 594 och II: 778 framhålles bl. a., att det i propositionen framförda förslaget att Kungl. Maj:t skall kunna vidtaga åtgärder mot vissa former av dumpingexport, redan innan en sådan export har medfört nedpressning av det inländska priset till den nedre prisgränsen, innebär en ändring av vad riksdagen beslutade i denna fråga hösten 1955. Enligt motionärernas mening bör antidumpingtullar eller avgifter mot import av jordbruksprodukter från visst land få tillgripas under samma förutsättningar, som gäller för det svenska näringslivet i övrigt. Kvantitativa regleringar av importen av en jordbruksprodukt bör icke få tillgripas, så länge dess pris icke underskrider den nedre prisgränsen.

Utskottet

Enligt de av riksdagen hösten 1955 fastställda principerna för det nya pris-systemet skall importmonopol och övriga kvantitativa utrikeshandelsbegränsningar, som f. n. tillämpas på jordbruksområdet, icke tillämpas, så länge det inländska priset ligger mellan de fastställda prisgränserna och ingen av de särskilda spärreglerna trätt i funktion. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att utskottet i samband med behandlingen av propositionen 1955: 198 avstyrkte motionsvis framförda yrkanden, att kvantitativ importreglering utöver vad som föreslagits i propositionen skulle kunna tillgripas, redan då risker kunde bedömas föreligga för att genom bl. a. en alltför omfattande import den nedre prisgränsen skulle komma att underskridas. Den i motionerna föreslagna anordningen ansåg utskottet nämligen icke stå i överensstämmelse med systemets allmänna utformning. Möjligheten att tillgripa kvantitativa utrikeshandelsregleringar redan när det inhemska priset ligger inom prisgränserna, kunde enligt utskottets mening medföra krav på införandet av sådana regleringar när som helst, varigenom ett av de främsta syftena med systemet — en närmare anknytning mellan prisutvecklingen på de inländska och de internationella marknaderna — skulle gå förlorat.

Enligt nyssnämnda principer skall mittpriserna mellan prisgränserna skyddas genom fasta införselavgifter. Dessa avgifter skall avvägas så, att de vid den världsmarknadsprinsnivå, som kan anses vara rådande vid tiden omkring den 1 september 1956, möjliggör upprätthållandet av mittpriserna. I samband med överläggningarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation har närmare diskuterats vad som i förevarande sammanhang skall förstås med världsmarknadspriser och i vad mån fria sådana priser i dag existerar. Man har därvid konstaterat, att några fria världsmarknadspriser numera knappast kan anses förefinnas. Vid fixerandet av införselavgifterna har man därför tvingats använda utlandsprisnoteringar, som i högre eller lägre grad är påverkade av subventionerade dumpingförsäljningar. Man har därvid varit ense om att, i den mån dessa noteringar påverkas av en ökning eller minskning av den internationella dumpings om-

fattning, några särskilda åtgärder icke skall vidtagas. Eftersom importen till åtskilliga länder hindras av kvantitativa regleringar och prohibitiva tullar, kan ett visst land (eller en viss grupp av länder) tänkas komma att söka utnyttja den enligt det nya systemet inom prisgränserna fria svenska importmarknaden för export av jordbruksprodukter till priser, som till följd av subventionering understiger nyssnämnda utlandsnoteringar, trots att dessa redan avspeglar en dumpingpåverkad prisutveckling. Härigenom skulle jordbrukets risker öka, samtidigt som dess möjligheter att utnyttja uppåtgående utlandspriser skulle minska. Om en sådan mot Sverige riktad dumping eller subventionering kommer till uttryck i importpriser, som understiger vid tillfället rådande priser i vederbörande utlandsnoteringar — d. v. s. i regel de typer av noteringar, som legat till grund vid bestämmandet av införselavgifterna — bör därför enligt den mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade överenskommelsen i princip erforderliga motåtgärder snarast vidtagas, om importen kan väntas medföra skada på den inhemska prisbildningen, redan innan en sådan import medfört nedpressning av det inländska priset till den nedre prisgränsen.

Vad som sålunda överenskommit innebär, att avsteg skall få göras från den hösten 1955 av riksdagen fastställda principen, att ingrepp i prisbildningen icke skall få vidtagas, så länge det inländska priset ligger mellan prisgränserna och ingen av de särskilda spärreglerna trätt i funktion. Departementschefen har såsom sin uppfattning anfört, att det icke är oförenligt med det nya prissättningssystemet, att möjlighet lämnas Kungl. Maj:t att ingripa mot sådan dumping, som här avses. Departementschefen har därför ansett sig kunna till alla delar biträda vad jordbruksnämnden i sin skrivelse föreslagit rörande förevarande spörsmål. Efter överväganden finner sig utskottet böra biträda vad departementschefen såvitt nu är i fråga föreslagit. Utskottet kan därför icke ansluta sig till de i motionerna I: 594 och II: 778 i förevarande del framförda yrkandena. I enlighet med departementschefens förslag bör det sålunda bl. a. åligga jordbruksnämnden att, därest dumping konstateras föreligga, pröva dennas beskaffenhet, omfattning och sannolika verkan samt, efter samråd med generaltullstyrelsen och kommerskollegium, i den mån så finnes påkallat till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till lämpliga motåtgärder. Det bör därefter ankomma på Kungl. Maj:t att från fall till fall avgöra, huruvida några åtgärder bör vidtagas. Befinnes sådana vara påkallade, är det dock angeläget, att de icke äger bestånd längre tid än som är nödvändig för att uppnå den avsedda verkan. Vid dylika ingrepp måste givetvis beaktas, att nödig hänsyn tages till de internationella förpliktelser, som vårt land i andra sammanhang kan ha iklätt sig.

Vad departementschefen föreslagit rörande införandet av formellt licens tvång utan kvantitativ reglering samt rörande registrering av importen föranleder ingen annan erinran från utskottets sida än vad som framgår av utskottets yttrande på s. 55. Utskottet förutsätter, att importlicens tvånget kommer att tillämpas med största möjliga smidighet.

Sammanfattning av förhandlingsresultatet

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 91—107.

Departementschefen

»Utgångspunkten vid bestämmandet av mittpriserna, prisgränserna och införselavgifterna i samband med införandet av det nya prissättningssystemet, nämligen den prisnivå, som kan anses ge jordbruksbefolkningen den avsedda inkomstlikställigheten, har närmare berörts i det föregående. Såsom därvid anförts, bör den överenskomna prisnivån utgöra grunden för detaljutformningen av det nya systemet. De i överenskommelsen angivna mittpriserna, prisgränserna och införselavgifterna har baserats på nämnda prisnivå och synes utgöra en godtagbar lösning av jordbrukets prissättningsfrågor under den treårsperiod, under vilken systemet till en början skall tillämpas. Utformningen av systemet i fråga om de särskilda produkterna kommer att närmare behandlas i de avsnitt, som i det följande kommer att ägnas de olika varuslagen. I detta sammanhang skall jag därför endast beröra vissa i överenskommelsen angivna huvudpunkter.

Enligt 1955 års riksdagsbeslut bör införselavgifterna i regel icke överstiga 25 procent av importpriset. Det gränsskydd, som enligt nyssnämnda överenskommelse avses skola lämnas vid införandet av det nya systemet, har beräknats i genomsnitt uppgå till 26,1 procent för de varuslag, som i större omfattning ingår eller kan komma att ingå i vår utrikeshandel, eller — om hänsyn toges till vissa höjningar av införselavgifterna för kött och fläsk, vilka godtagits genom nämnda riksdagsbeslut — till 26,7 procent. I vissa undantagsfall — nämligen beträffande fabrikspotatis, socker samt torr- och kondensmjölk — föreslås emellertid ett väsentligt högre gränsskydd. Bortser man från dessa varuslag, sjunker enligt nämndens beräkningar det genomsnittliga stödet till 23,8 respektive 24,5 procent.

De i den föregående redogörelsen omförmälda kompensationsavgifterna, som svarar mot de interna utjämningsavgifterna för brödsäd, fabrikspotatis, mjölk, grädd och ost samt kött och fläsk, kan, såsom jordbruksnämnden framhållit, anses ligga utanför den angivna marginalen av 25 procent. Det bör emellertid anmärkas, att flertalet av dessa avgifter kommer att innebära en belastning för konsumenterna. I detta sammanhang bör även nämnas de statliga subventioner av delvis social art, som framför allt utgår till mjölkproducenterna. Vid normal produktion beräknas samtliga statliga bidrag till dessa — inklusive producentbidragen — uppgå till cirka 225 miljoner kronor.

Den träffade överenskommelsen innefattar, såsom jordbruksnämnden an-

fört, övervägande prissänkningar för konsumenternas del. Deras netto av prisändringarna har uppskattats till omkring 65 miljoner kronor, under förutsättning att den faktiska prisnivån genomsnittligen kommer att sammanfalla med mittprisnivån.

Vid normalt importbehov beräknas årligen i införselavgifter komma att inflyta ett sammanlagt belopp av mer än 70 miljoner kronor, vartill kommer cirka 5 miljoner kronor, motsvarande kompensationsavgifter m. m. Detta innebär en betydande ökning i förhållande till nu inflytande medel. Beroende på den inhemska produktionens och konsumtionens utveckling, kan emellertid beloppet komma att variera högst avsevärt.

Införselavgiftsmedlen skall i princip användas för regleringsändamål på jordbrukets område. Enligt 1955 års riksdagsbeslut skall det ankomma på Kungl. Maj:t att årligen, efter förslag av jordbruksnämnden, meddela föreskrifter rörande den huvudsakliga användningen av dessa medel för det framförliggande året. Därest medlen skulle komma att nämnvärt överstiga den totalsumma, som nu kan förutses inflyta under normala förhållanden, bör i enlighet med nämndens förslag överskottet balanseras över till en följande prissättningsperiod.

Vid behandlingen av propositionen 1955:198 framhöll jordbruksutskottet (JoU 1955:39), att det torde vara självklart, att vid en katastrofartad utveckling för jordbruket — exempelvis på grund av missväxt — särskilda stödåtgärder skulle kunna övervägas. Med anledning härav vill jag erinra om att jag år 1953, efter bemyndigande av Kungl. Maj:t, tillkallade särskilda sakkunniga för att utreda frågan om gottgörelse vid skördeskador. Det har emellertid visat sig, att utredningsuppdraget kräver omfattande specialundersökningar, varför något förslag i ämnet icke kan föreläggas innevarande års riksdag. Jag finner mig dock böra tillstyrka att — i enlighet med vad som förutsatts i den föreliggande överenskommelsen — 100 miljoner kronor av statsmedel skall avsättas till en särskild jordbrukets skördeskadefond för att användas i ett planerat system för reglering av skördeskador. Då en sådan skördeskadereglering kan träda i tillämpning tidigast vid ingången av produktionsåret 1957/58, innefattar överenskommelsen vidare, att den nuvarande 4-procentregeln skall i modifierad form tillämpas i fråga om 1956 års skörd på så sätt att, därest kompensation för ett produktionsbortfall utöver 4 procent icke kan uppnås genom prishöjningar över mittpriserna, statsmakterna skall lämna kontant ersättning för felande belopp, dock högst 50 miljoner kronor. Skulle större kontant kompensation erfordras, avses frågan härom skola bli prövad av Kungl. Maj:t och riksdagen i särskild ordning. Med hänsyn till det nya systemets uppbyggnad skall 4-procentregeln icke tillämpas i händelse av god skörd.

Vad sålunda överenskommit kan jag biträda. Bedömningen av skördeutfallet bör, såsom angives i överenskommelsen, äga rum med ledning av en skörderapport per den 31 augusti 1956. Jordbruksnämnden har anmält sig ha för avsikt att inom kort låta utföra en begränsad normkalkyl för år 1956/57. Omräkning av denna bör ske endast om så påfordras av jordbrukets organisationer.

I propositionen 1955: 198 anförde jag bl. a., att vid prissättningsystemets närmare utformning hänsyn eventuellt behövde tagas till strävandena mot ett vidgat samarbete mellan de nordiska länderna. Såsom jordbruksnämnden framhållit, har sagda strävanden ännu icke medfört resultat av sådan art, att de kan beaktas i förevarande sammanhang. Jag anser emellertid, i likhet med nämnden, att Kungl. Maj:t och riksdagen utan hinder av de beslutade riktlinjerna framdeles bör kunna vidtaga de åtgärder, som påkallas, om ett nordiskt samgående på jordbruksområdet skulle bli aktuellt.»

Motionerna

I motionerna I: 594 och II: 778 erinras om att man i 1955 års riksdagsbeslut utgick från såsom självfallet, att därest en katastrofartad utveckling skulle drabba jordbruket, särskilda stödåtgärder borde övervägas. Erfarenheterna från 1955 års dåliga skörd visar emellertid enligt motionärerna, att en generell höjning av priserna icke är någon tillfredsställande metod att kompensera jordbruket. Särskilt om skördeutfallet skulle bli mycket ojämnt, kan en dylik åtgärd leda till att de, som fått en god skörd, ytterligare gynnas, samtidigt som de av missväxten drabbade ytterligare belastas. Enligt motionärernas mening bör riksdagen därför icke nu binda sig för den form, en eventuell kompensation enligt 4-procentregeln bör få. Av synnerlig vikt är däremot, att Kungl. Maj:t i god tid på sommaren klargör omfattningen av en eventuell missväxt i olika delar av landet, så att en i möjligaste mån rättvis kompensation kan lämnas.

Med vissa reservationer accepterar motionärerna i huvudsak förslaget till prisavvägning för den kommande treårsperioden. De i motionerna framförda yrkandena på olika punkter om ändringar i Kungl. Maj:ts förslag återges i de särskilda avsnitten.

I motionerna I: 597 och II: 776 yrkas, såvitt nu är i fråga, att riksdagen, med bifall i övrigt till propositionen, måtte avslå departementschefens hemställan om godkännande av förslagen i fråga om mittpriser, prisgränser samt införselavgifter och andra avgifter i samband med jordbruksregleringen under regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59, i vad den avser införselavgifter å fodermedel. Därutöver framställer motionärerna skilda yrkanden, vilka redovisas under respektive avsnitt i det följande.

Utskottet

Såsom närmare berörts i det föregående har de verkställda undersökningarna av jordbruksbefolkningens inkomstläge givit vid handen, att det icke bör vidtagas någon nämnvärd allmän höjning eller sänkning av den genomsnittliga producentprisnivån (mittprisnivån) per den 1 september 1956, då det nya prissystemet träder i kraft, jämfört med den nivå, som avsetts i jordbruksprisöverenskommelsen hösten 1955. De i överenskommelsen mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation

angivna mittpriserna, prisgränserna och införselavgifterna har i enlighet härmed baserats på sistnämnda prisnivå. Vissa förändringar i prisrelationerna mellan olika produkter har emellertid ansetts böra vidtagas. I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut har införselavgifterna utom i vissa undantagsfall föreslagits icke skola överstiga 25 procent av importpriset. I likhet med departementschefen finner utskottet vad som sålunda överenskommits utgöra en godtagbar lösning av jordbrukets prissättningsfrågor för den treårsperiod, under vilken systemet till en början skall tillämpas. Utskottet anser sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till det i motionerna I: 597 och II: 776 i förevarande del framställda yrkandet. I fråga om de närmare detaljerna i Kungl. Maj:ts förslag får utskottet hänvisa till de i det följande redovisade avsnitten, vilka ägnas de olika varuslagen.

Utskottet kan även biträda det av departementschefen förordade, i överenskommelsen intagna förslaget, att 100 miljoner kronor av statsmedel skall avsättas till en särskild jordbrukets skördeskadefond för att användas i ett planerat system för reglering av skördeskadador. Då en sådan skördeskadereglering kan träda i tillämpning tidigast vid ingången av produktionsåret 1957/58, innefattar överenskommelsen vidare, att den nuvarande 4-procentregeln skall med förut angivna modifikationer tillämpas i fråga om 1956 års skörd. Häremot har utskottet intet att erinra. Vad i motionerna I: 594 och II: 778 yrkats i fråga om 4-procentregeln och utformningen av förberedelseåtgärderna för en eventuell kompensation enligt denna regel finner sig utskottet icke kunna biträda. Utskottet vill dock i förevarande sammanhang som sin mening framhålla, att en eventuell kompensation enligt 4-procentregeln bör utformas på sådant sätt, att stödåtgärderna i första hand kommer de av ett produktionsbortfall drabbade jordbrukarna till godo. Därav följer, att användande i detta syfte av prisstegringar torde få ske med stor urskiljning.

I likhet med departementschefen vill utskottet framhålla, att Kungl. Maj:t och riksdagen utan hinder av de beslutade riktlinjerna framdeles bör kunna vidtaga de åtgärder, som kan påkallas, om ett nordiskt samgående på jordbruksområdet blir aktuellt.

Brödsäd m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 109—120.

Departementschefen

»I fråga om brödsäd innebär 1955 års riksdagsbeslut bl. a., att importen skall vara fri och att det inhemska priset i princip skall skyddas genom en fast införselavgift. Föreningen Svensk spannmålshandels nuvarande en-

samrätt till import och export skall i samband därmed upphöra. Det sagda gäller, så länge det inhemska priset ligger mellan vissa prisgränser, vilka skall fastställas till ± 12 procent från mittpriset.

I propositionen 1955:198 framhöll jag, att ett gränsskydd åt brödsädsodlingen i form av inom vissa gränser fasta införselavgifter kan medföra vissa icke önskvärda konsekvenser. Jordbrukarna är av olika skäl tvungna att under förhållandevis kort tid efter skörden saluföra sin produktion och har följaktligen icke möjlighet att avvakta den internationella prisutvecklingen. Handeln å sin sida söker givetvis begränsa sina risker i samband med eventuella prisfall på den internationella marknaden och kan därför antagas komma att vid inköp utgå från den mest pessimistiska bedömningen av den internationella prisutvecklingen. Man kan sålunda räkna med att producentpriset i regel kommer att bli lägre än det genomsnittliga importpriset under året jämte införselavgiften. I propositionen föreslog jag därför, att föreningen Svensk spannmålshandel även framdeles skulle fastställa inlösenpriser för vete och råg att gälla exempelvis per den 1 april och att dessa inlösenpriser, om så erfordrades, skulle kunna stödjas genom inmalningstvång. Riksdagen godkände en sådan utformning av systemet.

I den nu föreliggande överenskommelsen föreslås, att mittpriset för vete skall fastställas till 42 kronor per deciton samt den övre och den nedre prisgränsen till 47 respektive 37 kronor per deciton. För råg föreslås mittpriset skola fastställas till 38 kronor samt prisgränserna till 43 respektive 33 kronor per deciton. Alla dessa priser avser odlarpriser för normalkvalitet vid leverans till prisort per den 1 april, vilken dag föreningen Svensk spannmålshandel förklarar sig vilja tillämpa som inlösendag. Vidare föreslås införselavgiften för såväl vete som råg skola fastställas till 7 kronor per deciton, så länge inlösenpriserna ligger mellan prisgränserna. Eftersom anpassningen av inlandspriserna till den internationella marknadsutvecklingen i fråga om brödsäd sker endast en gång årligen, hemställer nämnden, att den nedre respektive övre prisgränsen skall anses under- respektive överskriden, därest det fastställda inlösenpriset, vilket skall ha biträtts av statens representanter i föreningen, ligger utanför prisgränserna. Mot vad sålunda föreslagits, har jag icke något att erinra.

Enligt förut nämnda riksdagsbeslut bör i fråga om brödsäd kvantitativ exportreglering icke vidtagas omedelbart, då den övre prisgränsen tangeras, utan först när det inhemska priset har uppnått en nivå, som något överstiger nämnda prisgräns. Vid pridförhandlingarna har man enats om att den nivå, vid vilken dylika regleringar bör komma i fråga, skall ligga 3 kronor per deciton högre än den övre prisgränsen för respektive vete och råg. Häremot torde icke vara något att erinra.

Föreningen Svensk spannmålshandel har i skrivelse till jordbruksnämnden framhållit nödvändigheten av att inmalningstvång användes för att hindra onödig import av brödsäd. Enligt föreningens uppfattning bör inmalningstvång därför införas redan vid det nya systemets genomförande. En-

ligt 1955 års riksdagsbeslut skall emellertid inmalningstvång få användas endast i syfte att stödja inlösenpriserna under förutsättning tillika, att dessa priser bestämts med rimligt hänsynstagande till utvecklingstendenserna på den internationella marknaden. Någon ändring av den av riksdagen sålunda intagna ståndpunkten finner jag mig icke böra föreslå utan anser, att en bedömning av behovet utav inmalningstvång måste ske fortlöpande. Vad föreningen anfört, torde därför icke böra föranleda någon åtgärd.

I propositionen 1955:198 anförde jag vidare bl. a., att enligt jordbruksnämnden viss risk förelåg för att utländsk brödsäd eller svensk brödsäd, som efter export återinfördes, skulle utbjudas till inlösen. Jag ansåg, att det borde ankomma på nämnden att närmare undersöka detta spörsmål samt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag om åtgärder för att hindra, att inlösen av sådan vara skulle kunna äga rum. Nämnden har nu meddelat, att föreningen Svensk spannmålshandel i sådant hänseende anser det vara nödvändigt, att avslutade utlandsaffärer med brödsäd registreras redan innan de utmynnat i faktisk import eller export. Nämnden delar föreningens åsikt, att ej blott gjorda avslut om införsel och utförsel bör registreras utan även någon form av rapporteringskyldighet vid vidareleverans av importerad brödsäd bör införas. Därvid påminner nämnden om att den i andra avsnitt av sin skrivelse föreslagit vissa åtgärder för registrering av import. Nämnden framhåller, att en registrering av export lämpligen bör ske i samband med att exportören ansöker om exportbidrag. Vad nämnden sålunda anfört, kan jag biträda. I den mån annan registrering eller rapportering prövas erforderlig, äger nämnden meddela föreskrift därom med stöd av förut nämnda förordning den 5 juni 1953 (nr 375). I likhet med nämnden anser jag vidare, att särskild prishöjningsavgift bör kunna uttagas för övergångslager vid höjning av inlösenpriset och att härigenom inflytande medel bör ställas till förfogande för föreningen, vilken själv bör svara för ersättningar, som på motsvarande sätt lämnas, om inlösenpriset sänkes.

De kostnader, som föreningen Svensk spannmålshandel får vidkännas för avsättningen av uppkommande överskott på brödsäd, avses även i fortsättningen skola bestridas bl. a. genom att en förmalningsavgift uttages för såväl vete som råg. Enligt nyssnämnda överenskommelse föreslås avgiften skola anknytas till vetepriset samt utgå med maximibeloppet — 5 kronor per deciton — vid ett inlösenpris, som är lika med eller lägre än mittpriset. Avgiften avses, då priset på vete ligger högre än mittpriset, skola sänkas med 50 öre per deciton vid ett inlösenpris av 43 kronor per deciton och därefter med ytterligare 50 öre för varje kronas stegring av inlösenpriset, dock att den lägst skall utgå med 3 kronor. Vid prisförhandlingarna har förutsetts, att avgiften under regleringsåret 1956/57 skall utgå med maximibeloppet, 5 kronor per deciton.

Vad sålunda överenskommit torde böra godkännas. Jag vill dock i likhet med nämnden framhålla, att det givetvis icke skall föreligga någon ovillkorlig skyldighet att i alla lägen medge att förut angivna förmalningsavgifter helt uttages. Minskas t. ex. på grund av felslagen skörd behovet av

avgiftsmedel, bör förmalningsavgiften efter samråd med föreningen Svensk spannmålshandel kunna fastställas till lägre belopp.

Förslaget att införselavgiften för mjöl och gryn av vete och råg skall fastställas till 10 kronor 50 öre per deciton finner jag mig kunna biträda. Utöver denna avgift bör uttagas en kompensationsavgift, motsvarande den utgående förmalningsavgiften.

I enlighet med beslut av 1955 års riksdag har föreningen Svensk spannmålshandel av Kungl. Maj:t erhållit bemyndigande att med anlitande av den till föreningens förfogande ställda rörliga krediten i riksgäldskontoret i viss omfattning finansiera omhändertagandet av 1955 års brödsädsskörd. Jordbruksnämnden har hemställt, att föreningen skall erhålla bemyndigande att på oförändrade villkor få anlita sagda statskredit för att i viss omfattning finansiera omhändertagandet även av 1956—1958 års brödsädsskördar. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde Kungl. Maj:t böra få lämna föreningen det begärda bemyndigandet. Jag förutsätter därvid, att de av 1954 års riksdag godtagna bestämmelserna för tillhållande av dylik kredit iakttages och att formerna i övrigt för finansieringen fastställs efter överläggningar med nämnden och riksgäldskontoret.

Jordbruksnämnden har i förevarande sammanhang anfört, att de kvarnar och spisbrödsfabriker med kvarnrörelse, som hos nämnden före den 12 april 1955 sökt kompensation för den höjning av förmalningsavgiften, som ägde rum den 1 augusti 1954, i enlighet med beslut av 1955 års riksdag erhållit prisskillnadsersättning för övergångslager av gammal skörd per den 31 juli 1954. Sex kvarnar, vilka först efter den 12 april 1955 inkommit med ansökan om kompensation, har emellertid icke kommit i åtnjutande av dylik ersättning. Sammanlagt uppgår deras anspråk till 3 117 kronor 85 öre. Nämnden hemställer nu, att ur reservationsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område prisskillnadsersättning måtte få utbetalas till de sex kvarnar, enligt en av nämnden överlämnad förteckning, som således icke tidigare erhållit ifrågavarande ersättning. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde det efter Kungl. Maj:ts bemyndigande få ankomma på jordbruksnämnden att till ifrågavarande kvarnar utbetala de ersättningar, som sålunda må utgå, ur det å riksstaten för budgetåret 1955/56 upptagna reservationsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Vad jordbruksnämnden anfört och föreslagit för det fall att Sverige skulle komma att ansluta sig till ett eventuellt nytt internationellt veteavtal kan jag biträda.

Nämndens framställning i övrigt angående brödsädsregleringen finner jag mig kunna lämna utan erinran.»

Motionerna m. m.

I motionerna I: 393 och II: 304 hemställes, att riksdagen måtte besluta, att förmalningsavgift icke må utgå vid sådan förmalning av brödsäd, som verkställs mot lön för tillgodoseende av odlares och i hans tjänst anställda personers behov.

Över motionerna har särskilda yttranden inhämtats från statens jordbruksnämnd och Hushållningssällskapens förbund.

Statens jordbruksnämnd har i sitt den 9 mars 1956 dagtecknade yttrande anfört i huvudsak följande.

Jordbruksnämnden har i frågan samrått med representanter för handelskvarnarna och med jordbrukets förhandlingsdelegation. Nämnda representanter har därvid ånyo understrukit angelägenheten ur rättvise- och kontrollsynpunkt av att all förmalning underkastas avgift. Även jordbrukets förhandlingsdelegation har — enhälligt — uttalat sig mot ett upphävande av förmalningsavgiften vid löneförmalning. Under hänvisning bl. a. härtill hemställer nämnden, som tidigare vid upprepade tillfällen avstyrkt liknande ansökningar, för egen del, att motionerna I: 393 och II: 304 måtte lämnas utan bifall.

Hushållningssällskapens förbund har i sitt yttrande den 13 mars 1956 anfört i huvudsak följande.

Förmalningsavgiften på brödspannmål infördes i avsikt att därigenom erhålla medel att utjämna den förlust, som beräknades kunna uppstå vid avsättning av en överskottsproduktion av vete och råg, främst vid export till andra länder. Det beslöts därvid, att avgiften i fråga skulle uttagas å all förmald brödspannmål. Genom avgiften möjliggöres för jordbruket att även i en överskottssituation få ut högre priser för brödsäd än gällande världsmarknadspriser. För att ett utjämningssystem som detta skall fungera tillfredsställande fordras, att avgiften uttages lika för all spannmål, såväl handelsförmald som löneförmald. Ett underlåtande att uttaga avgift å den löneförmalda spannmålen skulle innebära, att vissa konsumenter av mjöl gynnades med ett lägre pris än vad övriga konsumenter finge erlägga. I ett den 15 mars 1954 till utskottet avgivet yttrande över motioner med i stort sett likalydande innehåll framhöll förbundsstyrelsen, att förslag om befrielse för jordbrukare och deras anställda från erläggande av förmalningsavgift icke borde föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Produktionen av brödspannmål och dess avsättning på den inhemska marknaden och genom export visar inga väsentliga ändringar sedan år 1954 utan är och torde under de närmaste åren ungefärligen motsvara de uppskattningar, som gjordes då bestämmelsen om förmalningsavgift tillkom. Förbundsstyrelsen har därför icke funnit skäl föreligga att frånga sin i förenämnda yttrande angivna uppfattning. Med anledning härav framhåller förbundsstyrelsen som sin åsikt, att det nu motionsvis väckta förslaget om upphävande av förmalningsavgiften vid löneförmalning icke bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I motionerna I: 594 och II: 778 yrkas, att förmalningsavgiften måtte slopas för jordbrukarnas förmalning vid bygdekvarnarna.

I motionerna I: 597 och II: 776 anföres, att riksdagen bör taga under nytt övervägande att slopa förmalningsavgiften på spannmål. I anslutning här-

till hemställer motionärerna, att riksdagen måtte upphäva förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete.

Utskottet

Utskottet har ej funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till utformning av brödsädsregleringen än att den registrering av brödsäd, som enligt propositionen skulle ske hos föreningen Svensk spannmålshandel, enligt utskottets mening i stället synes böra ske hos jordbruksnämnden. Utskottet förordar sålunda bl. a. förslagen om mittpriser, prisgränser, införselavgifter och regleringsanordningar på området ävensom bibehållandet — med den ändring som föreslås i propositionen — av förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete. Utskottet finner sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 597 och II: 776 om upphävande av sagda förordning. Förordandet av Kungl. Maj:ts förslag i fråga om brödsädsregleringen innebär vidare, att förmalningsavgift i enlighet med prisöverenskommelsen även under nästa regleringsår bör utgå med 5 kronor per deciton och under de båda därefter följande åren enligt vissa i propositionen föreslagna regler samt att lönekvarnarna liksom hittills som viss gottgörelse för sitt besvär med att uttaga och redovisa avgifterna ävensom för ränteförluster skall av förmalningsavgiftsmedlen erhålla en ersättning av 50 öre per deciton. Härav följer, att utskottet icke biträder vad i motionerna I: 393 och II: 304 samt I: 594 och II: 778 härom anförts och yrkats.

Utskottet har vidare ej något att erinra mot att Kungl. Maj:t bemyndigas medge föreningen Svensk spannmålshandel att med anlitande av den till föreningens förfogande ställda rörliga krediten i riksgäldskontoret på oförändrade villkor i viss omfattning finansiera omhändertagandet av 1956—1958 års brödsädsckördar. I likhet med Kungl. Maj:t förutsätter utskottet därvid, att de av 1954 års riksdag godtagna bestämmelserna för tillhandahållande av dylik kredit iakttagas och att formerna i övrigt för finansieringen fastställas efter överläggningar med jordbruksnämnden och riksgäldskontoret.

Departementschefen har under denna punkt föreslagit, att Kungl. Maj:t, som komplettering till ett utav 1955 års riksdag lämnat medgivande, skall erhålla bemyndigande att till vissa kvarnar — enligt en från jordbruksnämnden inkommen förteckning sex stycken — utbetala prisskillnadserättning med sammanlagt 3 117 kronor 85 öre för övergångslager av brödsäd av gammal skörd per den 31 juli 1954. Utskottet tillstyrker detta förslag ävensom att nämnda ersättningar skall utgå ur det å riksstaten för budgetåret 1955/56 upptagna reservationsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Beträffande vad i propositionen anförts och föreslagits rörande Sveriges anslutning till ett nytt internationellt veteavtal har utskottet intet att erinra.

Fodersäd och andra fodermedel m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 123—127.

Departementschefen

»Enligt 1955 års riksdagsbeslut skall mittpriser och prisgränser fastställas för korn och havre. Prisgränserna för dessa produkter skall ligga ungefär ± 15 procent från mittpriset. För andra fodermedel skall mittpriser och prisgränser icke bestämmas. Ej heller skall prisgränser fastställas för gryn och mjöl av korn och havre utan i stället skall införselavgiften för dessa produkter sättas i viss relation till införselavgifterna för råvaran.

Beslutet innebär vidare, att införselavgifterna för korn och havre skall vara fasta under treårsperioden, så länge de inhemska priserna på dessa varor håller sig inom prisgränserna. För malkorn och grynhavre skall utgå samma införselavgift, som vid varje särskild tidpunkt tillämpas för foderkorn respektive havre. Samma avgift som för korn skall utgå för sorghum, tapioka (för foderändamål), melass, sockersnitsel, torkad betmassa och hirs samt kli med undantag av mandelkli. För förmalningsprodukter av majs, sorghum och ris skall utgå samma avgift som för gryn och mjöl av korn och havre. I fråga om majs och oljekraftfoder skall rörliga införselavgifter även i fortsättningen användas.

I den föreliggande överenskommelsen har för korn beräknats ett mittpris av 34 kronor med prisgränser vid 39 respektive 29 kronor, allt räknat per deciton och avseende genomsnittet av Sveriges lantbruksförbunds noteringar på olika orter för foderkorn. I fråga om havre föreslås mittpriset till 32 kronor samt prisgränserna till 27 respektive 37 kronor per deciton och avseende motsvarande genomsnittsnotering för vit foderhavre.

Vad sålunda överenskommit synes böra godtagas.

I fråga om införselavgifterna bör enligt överenskommelsen avgiften för såväl korn som havre utgå med 5 kronor per deciton. Av riksdagsbeslutet följer, att samma avgift skall gälla för sorghum, tapioka, sockersnitsel, torkad betmassa, hirs och kli. Beträffande melass innebär överenskommelsen en avvikelse från nämnda beslut såtillvida, att avgiften för denna produkt nu föreslås till endast 4 kronor med anledning av ett därom med Svenska sockerfabriksaktiebolaget träffat avtal.

Beträffande mjöl och gryn av korn och havre föreslås införselavgifter, som vid varje särskild tidpunkt skall överstiga införselavgiften för korn respektive havre med 3 respektive 4 kronor per deciton. — Vad angår förmalningsprodukter av majs, sorghum och hirs avses i överenskommelsen, att införselavgifterna för dessa skall — med avvikelse från riksdagsbeslutet —

bestämmas till samma belopp som avgifterna för den obearbetade råvaran. Som skäl härför anföres, att tillverkningen av dessa produkter icke innebär någon egentlig förädling utan snarare en gröpning eller förmalning, varvid någon särskild avfallsprodukt i form av kli icke framkommer. Vidare framhålles, att för foderändamål avsedd gröpad havre av tullmyndigheterna enligt uppgift icke behandlas såsom havremjöl utan jämföras med omalen havre. Enligt överenskommelsen skall vidare för människoföda avsedda produkter av majs, s. k. maizenamjöl, icke inräknas bland jordbruksregleringsvarorna. Däremot föreslås, att malt skall hänföras till dessa och åsätas en införselavgift av 6 kronor 50 öre per deciton.

Vad överenskommelsen sålunda innefattar i fråga om införselavgifter kan jag biträda. Beträffande avgiften å melass får jag erinra om att Kungl. Maj:t i propositionen 1955: 140 biträtt en överenskommelse mellan nämnden och Svenska sockerfabriksaktiebolaget, vilken innefattar att införselavgiften för denna vara skall uppgå till 4 kronor per deciton.

Jordbruksnämnden har vidare föreslagit, att tillverkningsavgift, motsvarande införselavgiften, liksom hittills skall uttagas för oljekraftfoder, som tillverkats inom landet av importerade råvaror. Häremot har jag intet att erinra. Till frågan om inblandningstvång beträffande raps- och senapsmjöl torde jag få återkomma i annat sammanhang.

Vad slutligen angår fraktbidragen för vissa fodersändningar till norra Sverige delar jag jordbruksnämndens uppfattning, att någon ändring i de nu gällande bestämmelserna icke bör ske för regleringsåret 1956/57.»

Motionerna

I motionerna I:594 och II: 778 anföres, att de gångna årens erfarenheter, det internationella prisläget och hänsynen till olika jordbrukskategoriers intressen synes tala för att införselavgifterna på foder bör sättas lägre än vad Kungl. Maj:t föreslagit. Motionärerna förordar därför en avgift av 4 kronor per deciton för korn samt 3 kronor per deciton för havre, kli, sockersnitsel och betfor samt övriga med dessa likvärdiga varor.

Såsom förut under avsnittet rörande sammanfattningen av förhandlingsresultatet anförts, göres i motionerna I: 597 och II: 776 hemställen av innebörd, att införselavgifterna på fodermedel skall utmönstras ur det nya prisättningssystemet.

Utskottet

I den av departementschefen förordade överenskommelsen har i förevarande del för korn beräknats ett mittpreis av 34 kronor med prisgränser vid 39 respektive 29 kronor per deciton och för havre ett mittpreis av 32 kronor samt prisgränserna 37 respektive 27 kronor per deciton. I fråga om såväl korn som havre föreslås införselavgiften skola utgå med 5 kronor per deciton. I anslutning till 1955 års riksdagsbeslut förutsattes samma avgift skola

uttagas vid import av sorghum, tapioka, sockersnitsel, torkad betmassa, hirs och kli. I fråga om melass upptages införselavgiften — med avvikelse från nämnda beslut och i enlighet med den av riksdagen på hemställen av utskottet i utlåtandet 1956: 22 biträdda överenskommelsen mellan jordbruksnämnden och Svenska sockerfabriksaktiebolaget — till 4 kronor per deciton. I fråga om mjöl och gryn av korn och havre föreslås införselavgifter, som vid varje särskild tidpunkt skall överstiga införselavgiften för korn respektive havre med 3 respektive 4 kronor per deciton. Införselavgifterna på förmalningsprodukter av majs, sorghum och hirs avses enligt överenskommelsen — med avvikelse från 1955 års riksdagsbeslut — skola utgå med samma belopp som avgifterna för den obearbetade råvaran. Vidare skall s. k. maizenamjöl icke inräknas bland jordbruksregleringsvarorna, medan malt föreslås skola hänföras till dessa och åsättas en införselavgift av 6 kronor 50 öre per deciton.

Vad överenskommelsen sålunda innefattar i fråga om mittpriser, prisgränser och införselavgifter m. m. kan utskottet i likhet med departementschefen biträda. Vid sådant förhållande finner sig utskottet icke böra tillstyrka bifall till de i motionerna I: 594 och II: 778 i förevarande del framförda yrkandena. Med hänsyn till vad utskottet anfört under avsnittet rörande sammanfattningen av förhandlingsresultatet torde vidare de i motionerna I: 597 och II: 776 framställda yrkandena om utmönstring ur prissystemet av införselavgifterna på fodermedel icke böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Vad i propositionen anförts angående tillverkningsavgift å oljekraftfoder, som framställts inom landet av importerade råvaror, samt angående fraktbidrag för vissa fodersändningar till Västerbotten och Norrbotten föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Diverse vegetabilieprodukter

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 129—130.

Departementschefen

»Vad jordbruksnämnden föreslagit i fråga om diverse vegetabilieprodukter föranleder ingen erinran från min sida. För matärter, matbönor och hampfrö bör sålunda fastställas endast en införselavgift av respektive 6, 20 och 20 öre per kilogram. I fråga om dispositionen av härigenom inflytande medel bör Kungl. Maj:t, efter förslag av nämnden, senare äga besluta.»

Utskottet

Vad i propositionen anförts under avsnittet om diverse vegetabilieprodukter har ej givit utskottet anledning till erinran.

Potatis och potatisprodukter m. m.

Matpotatis

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens förslag hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 130—134.

Departementschefen

»Gränsskyddet för matpotatis har under de senaste åren lämnats genom rörliga införselavgifter och kvantitativ importreglering. I enlighet med riksdagens beslut hösten 1955 skall gränsskyddet för matpotatis liksom för andra jordbruksprodukter under treårsperioden 1956/57—1958/59 lämnas i form av en inom vissa prisgränser fast införselavgift. Beslutet innebär vidare, att prisgränserna skall fastställas till ± 15 procent av mittpriset och att gränsskyddet för utsädespotatis i princip skall utgå med samma belopp som för matpotatis. I fråga om skyddet för färskpotatis har statsmakterna icke tagit ställning till det av jordbruksprisutredningen framlagda förslaget.

Som förut nämnts, har jordbruksnämnden efter överläggningar med jordbrukets organisationer träffat överenskommelse i fråga om den närmare utformningen av gränsskyddet för matpotatis m. m. I anslutning härtill uttalar nämnden i sin skrivelse bl. a., att riktpunkten vid bestämmandet av gränsskyddet för matpotatis bör vara dels att främja strävandena att få fram en kvalitetsförbättring av den svenska potatisen, dels att tillgodose konsumenternas intresse av att priset på kvalitetspotatis hålles på en rimlig nivå. Nämnden framhåller vidare bl. a., att potatisen inom stora delar av jordbruket utgör en viktig och lämplig gröda i växtföljden samt att potatisodlingen är av stor betydelse för de mindre och medelstora jordbrukens lönsamhet. Nämnden erinrar även om att det icke är möjligt att genom en fast införselavgift förhindra tillfälliga prisfall på matpotatis under försäljningssäsongen, beroende på att potatis i motsats till flera andra grödor icke kan lagras från ett år till ett annat. Om överskotten av potatis i exportländerna under våren är stora, kan importpriserna lätt sjunka till en mycket låg nivå. Jag vill i detta sammanhang erinra om att jag med utgångspunkt från liknande tankegångar i propositionen 1955:198 anförde, att dylika risker syntes tala mot att skyddet för matpotatis lämnades i form av en fast införselavgift, men att jag trots dessa betänkligheter icke för en enstaka produkt ville bryta det föreslagna systemet.

Med utgångspunkt från bl. a. vad som nu anförts har jordbruksnämnden avgivit förslag till närmare utformning av gränsskyddet för matpotatis. Förslaget innebär, att mittpriset, vilket bör avse ordinär matpotatis av sortklass I enligt Sveriges lantbruksförbunds stockholmsnotering, bör fastställas till 29,5 öre per kilogram under treårsperioden 1956/57—1958/59. Övre och nedre prisgränserna bör bestämmas till 34 respektive 25 öre per kilogram. Införselavgiften bör för tiden den 1 juli—den 15 januari fastställas för åren 1956/57 och 1957/58 till 7 öre och för år 1958/59 till 6 öre per kilogram samt för tiden den 16 januari—den 30 juni åren 1957—1958/59 till 5 öre per kilogram. Vid bestämmandet av de föreslagna införselavgifterna har man utgått från importpriserna fritt Stockholm för belgisk, fransk och holländsk potatis. För utsädespotatis föreslås i enlighet med riksdagens beslut hösten 1955, att gränsskyddet skall fastställas till samma belopp som för matpotatis. Vidare bör de för matpotatis föreslagna införselavgifterna gälla även för potatis, som importeras för industriell användning, eftersom någon bestämd gränsdragning mellan mat- och fabrikspotatis icke torde kunna genomföras.

Den av jordbruksnämnden föreslagna närmare utformningen av gränsskyddet för matpotatis m. m. tager enligt min mening skälig hänsyn till förhandenvarande betingelser för matpotatisodlingen. Genom den för sommaren och hösten de båda första åren föreslagna något större införselavgiften har man sökt undvika, att det pågående arbetet för förbättring av den svenska potatisens kvalitet motverkas. Vidare kan avsättningen av svensk potatis beräknas komma att främjas genom att införselavgiften blir något högre under sommaren och hösten fram t. o. m. den 15 januari än under återstoden av respektive år. Jag anser sålunda, att de av nämnden avgivna förslagen, såvitt nu är i fråga, bör godtagas.

Vad därefter angår det framtida skyddet för färskpotatis får jag erinra om att detta icke kunnat omfattas av den nu föreliggande överenskommelsen, eftersom statsmakterna ännu icke beslutat, om skyddet skall utgå i form av tull eller införselavgift. För min del är jag icke beredd att taga ställning till denna senare fråga förrän efter ytterligare utredning. Det är min avsikt att anmäla densamma å sådan tid, att förslag kan föreläggas riksdagen i samband med att ställning tages till 1952 års tulltaxekommittés blivande betänkande.

I detta sammanhang har jordbruksnämnden även tagit upp frågan om användningen av de medel, som hittills influerats i form av införselavgifter på matpotatis. Nämnden har därvid efter överläggningar med jordbrukets förhandlingsdelegation funnit sig böra föreslå att — med hänsyn till angelägenheten av att kunna lämna ett verksamt stöd åt strävandena att effektivisera den inhemska matpotatisodlingen — av dessa medel ett belopp av 2 miljoner kronor skall ställas till vederbörande odlarorganisationers förfogande att efter nämndens närmare bestämmande användas till främjande av odling, lagerhållning och distribution av matpotatis. Vad nämnden sålunda föreslagit, föranleder ingen erinran från min sida. Samråd bör dock

äga rum med lantbruksstyrelsen. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag från nämnden utfärda riktlinjer för sagda bidragsverksamhet.

Vad lantbruksstyrelsen anfört i sin förut omförmälda skrivelse den 16 augusti 1955 rörande behovet av fortsatt stöd åt den kvalitetsbefrämjande verksamhet på matpotatisområdet, som numera bedrivs av Svensk matpotatiskontroll, kan jag ansluta mig till. För nämnda organs verksamhet under budgetåret 1955/56 har ett statsbidrag av 15 000 kronor ställts till förfogande ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde ett lika stort bidrag få utgå till verksamheten ur berörda anslag jämväl under budgetåret 1956/57.»

Utskottet

I likhet med departementschefen finner utskottet, att den av jordbruksnämnden föreslagna detaljutformningen av gränsskyddet för matpotatis tager skäligen hänsyn till förhandenvarande betingelser för matpotatisodlingen. De av nämnden i denna del avgivna förslagen synes därför böra godtagas.

I fråga om det framtida gränsskyddet för färskpotatis har departementschefen anmält sin avsikt att för riksdagen framlägga förslag i samband med att ställning toges till 1952 års tulltaxekommittés blivande betänkande. Här emot har utskottet icke något att erinra.

Utskottet biträder vidare Kungl. Maj:ts förslag, att av de medel, som hittills influtit i form av införselavgifter på matpotatis, 2 miljoner kronor skall — med beaktande av de utav departementschefen angivna formerna — ställas till vederbörande odlarorganisationers förfogande för främjande av odling, lagerhållning och distribution av matpotatis. Utskottet finner sig även böra förordade vad i propositionen föreslagits i fråga om statsbidrag till den verksamhet, som bedrivs av Svensk matpotatiskontroll.

Fabrikspotatis

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 137—145.

Departementschefen

»I propositionen 1955:198 anförde jag bl. a., att jordbruksnämnden i en till nämndens yttrande över jordbruksprisutredningens betänkande fogad promemoria framlagt ett detaljerat förslag rörande formerna för reglering av stärkelse- och potatissprittillverkningen. Förslaget innefattade enligt min mening en i huvudsak godtagbar lösning av denna fråga. Jag ansåg mig

emellertid icke då böra taga ställning till detaljerna i förslaget samt anförde, att frågan om avvägningen av det framtida stödet åt fabrikspotatisodlingen borde liksom för övriga produkter senare upptagas till prövning vid förhandlingar mellan nämnden och jordbrukets organisationer.

I anslutning till berörda promemoria och efter överläggningar framlägger jordbruksnämnden nu ett detaljerat, av jordbrukets förhandlingsdelegation godkänt förslag rörande formerna för den framtida regleringen av tillverkningen m. m. utav stärkelse och potatismjöl. Förslaget innebär i huvudsak följande.

Den statliga kvantitativa regleringen av stärkelse samt den statliga prissättningen på fabrikspotatis och stärkelse skall enligt förslaget hävas och gränsskyddet för potatisprodukter ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med det prissystem, som hösten 1955 antagits av riksdagen för övriga jordbruksprodukter. Priset på fabrikspotatis förutsättes för såväl stärkelse som bränneripotatis komma att i huvudsak baseras på det stärkelsepris, som kan uttagas under skydd av införselavgiften.

Nu gällande föreskrift, att tillverkning av potatisstärkelse skall kräva statligt tillstånd, utfärdat av jordbruksnämnden, skall bibehållas. Rätten att anlägga stärkelsefabrik skall liksom nu icke vara förbehållen odlare. Såsom villkor för tillverkningsrätt skall bl. a. gälla, att endast svensk potatis får användas.

Sveriges stärkelseproducenters förening föreslås skola bibehållas vid sin tidigare ensamrätt till inköp och försäljning av inom landet tillverkad stärkelse. Med ensamrätten skall följa skyldighet att till enhetligt pris uppköpa all stärkelse, som utbjudes av stärkelsefabrik. Föreningen skall dock liksom hittills kunna efter jordbruksnämndens prövning erhålla rätt att erlagga lägre pris till fabrik, som icke är medlem i föreningen.

I fråga om tillverkningen av potatissprit skall enligt förslaget bl. a. gälla, att Aktiebolaget Vin- & spritcentralen skall vara skyldigt att godtaga vissa angivna grunder för beräkning av råvarukostnaden i samband med prissättningen på råsprit. Den hittills hävdade principen att brännerinäringen ej får ge »vinst» skall modifieras så, att vissa avsättningar skall kunna ske till rationalisering och konjunkturutmätande åtgärder. Bolaget skall vidare övergå till att fastställa sina inköpskvantiteter för tvåårsperioder i stället för som nu årsvis. Tillverkningen vid bolagets eget bränneri i Rödaled skall under den närmaste tioårsperioden begränsas till 6 procent av landets hela årstillverkning av potatisbrännvin, dock högst 2 miljoner liter. Bränneriernas och stärkelsefabrikernas skyldighet att taga emot potatis från odlare skall under normala förhållanden inskränkas till att gälla potatis från de traditionellt fabrikspotatisodlande områdena.

Vidare skall gällande tillverkningskatter för utländsk potatis, majs, maniocarot och andra väsentligen lika stärkelsrika, tullfria utländska ämnen, som användes vid stärkelsellagering, slopas såvitt angår potatis och i övrigt omändras till avgifter, som skall användas till prisreglerande åtgärder på fabrikspotatisområdet.

Det nya systemet för fabrikspotatisregleringen förutsättes skola normalt komma att fungera med tillhjälp av gränsskyddet, odlings- och tillverksbegränsningen samt tillverkningsavgiften. För att möta förluster, som kan uppkomma vid oförutsett stor produktion, och i övrigt utjämna rörelseresultatet skall stärkelseföreningen och Sveriges bränneriidkareförening disponera över en konjunkturutjämningsfond, till vilken skall föras dels införselavgifterna på mat- och fabrikspotatis samt potatisprodukter, dels tillverkningsavgifter på stärkelse och råbrännvin.

För gemensamma frågor beträffande odling, rationalisering och prissättning skall enligt jordbruksnämndens förslag inrättas ett samarbetsorgan för stärkelse- och bränneriidkareföreningarna. Samarbetsorganet skall bestå av tre representanter för vardera föreningen samt en av Kungl. Maj:t utsedd opartisk ordförande. Till samarbetsorganet skall, förutom frågor beträffande rationalisering, hänskjutas alla för de båda föreningarna gemensamma spörsmål, främst berörande prissättningen på fabrikspotatis samt konjunkturutjämningsärenden, men exempelvis även frågor om överförande av odlare till leverans till annan fabriktionsgren och om reglering av tillverkningsrätten olika fabriker emellan i samband med driftskoncentration eller mera betydande förskjutningar i potatisodlingens lokalisering. Därvid skall dock tillses, att någon begränsning icke sker av den i övrigt gällande principen, att nya eller eljest modernt anlagda fabriker i tillfredsställande grad skall få utnyttja sin kapacitet. Vid röstning inom samarbetsorganet skall majoritetsbeslut gälla och vid lika röstetal skall ordföranden ha utslagsröst.

I förslaget förutsättes vidare, att odlingen av stärkelse- och bränneripotatis skall ske medelst kontrakt. Vid övertäckning skall genom samarbetsorganets försorg nedskärning ske efter i princip enhetliga grunder. I fall av övertäckning vid fabrik, ansluten till bränneriidkareföreningen, skall förhandlingar upptagas med Aktiebolaget Vin- & spritcentralen om storleken av den reducering av teckningarna vid bolagets fabrik i Rödaled, som kan föranklas därav. I sista hand skall sistnämnda fråga kunna hänskjutas till jordbruksnämnden.

I fråga om odlarnas leveransrätt skall enligt förslaget gälla, att någon skillnad icke skall göras mellan vare sig ägare till eller delägare i fabrik eller utomstående leverantörer. För att stabilitet i kontraktsteckningen skall kunna främjas, skall emellertid fabriker få rätt att ge viss prioritet åt permanenta odlare framför tillfälliga. Är fabrik eller odlare missnöjd med beslut angående tillverknings- eller leveranskvantitet eller leveranshänvisning, skall klagan över beslutet kunna föras hos jordbruksnämnden.

Det sålunda framlagda förslaget rörande formerna för den framtida regleringen av stärkelse- och potatissprittillverkningen har jag efter överväganden funnit böra godtagas. Förslaget tager nämligen enligt min mening hänsyn till såväl de berättigade intressen, vilka producenterna inom de traditionellt fabrikspotatisodlande områdena kan åberopa, som de önskemål

om ett friare regleringssystem, vilka framförts bl. a. i jordbruksutskottets utlåtande 1955:39. I fråga om den stärkelseföreningen efter jordbruksnämndens prövning tillkommande rätten att erlægga lägre pris till fabrik, som icke är medlem i föreningen, vill jag framhålla, att prisavdraget — i överensstämmelse med vad som gäller för andra prisregleringsföreningar på jordbruksområdet — dock icke bör vara större än vad som kan anses skäligen motsvara värdet av medlems förpliktelser till föreningen.

En fråga, som i detta sammanhang påkallar särskild uppmärksamhet, är formerna för den statliga insynen i och kontrollen av stärkelseföreningens verksamhet. Såsom jordbruksnämnden påpekat, kommer nämligen för framtiden de hittillsvarande årliga avtalen mellan nämnden och föreningen, i vilka bl. a. hithörande frågor reglerats, att slopas, samtidigt som föreningen skall bibehållas vid sin ensamrätt till inköp och försäljning av svensk potatisstärkelse. Ett speciellt skäl för insyn utgör dessutom det förhållandet, att föreningen äger aktiemajoriteten i Lyckeby stärkelseförädling aktiebolag, vilket är den största glykosproducenten i landet. Från allmänna synpunkter är det givetvis angeläget med en särskild tillsyn över att föreningen icke missbrukar sin ensamrätt och ej heller gynnar den egna glykosfabriken på de andra fabrikenas bekostnad. Jag tillstyrker därför nämndens förslag, att den i förevarande hänseende erforderliga kontrollen skall liksom hittills utövas av en utav nämnden utsedd granskningsman, vilken dessutom skall vara revisor i stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutmätningsskattfond.

Vad angår frågan om hållande av viss beredskapsreserv av potatisstärkelse torde det få ankomma på jordbruksnämnden att efter förhandlingar med stärkelseföreningen till Kungl. Maj:t inkomma med närmare förslag här- om.

Såsom framgår av vad jag förut anfört under avsnittet om matpotatis, torde för fabrikspotatis böra utgå införselavgift med samma belopp, som vid varje tillfälle uttages för matpotatis. Mittpris och prisgränser skall enligt riksdagens beslut hösten 1955 icke fastställas för fabrikspotatis. Om övre eller nedre prisgränsen för matpotatis över- respektive underskrides, bör emellertid kvantitativ reglering eller annan åtgärd, som kan ifrågakomma vid över- eller underskridande av prisgräns, få vidtagas även beträffande fabrikspotatis.»

Utskottet

I propositionen har framlagts ett detaljerat förslag till ett nytt system för fabrikspotatisregleringen, innebärande bl. a. att den statliga kvantitativa regleringen av stärkelse samt den statliga prissättningen på fabrikspotatis skall upphävas och att gränsskyddet för potatisprodukter skall ordnas i huvudsaklig överensstämmelse med det prissystem, som hösten 1955 antagits av riksdagen för övriga jordbruksprodukter. Nu gällande föreskrift, att tillverkning av potatisstärkelse skall kräva statligt tillstånd, utfärdat av jordbruksnämnden, avses emellertid skola bibehållas. Förslaget innebär vidare bl. a., att det

nya systemet normalt skall fungera med tillhjälp av visst gränsskydd, viss odlings- och tillverkningsbegränsning samt en i ett till propositionen fogat författningsförslag reglerad tillverkningsavgift. För att möta förluster i den prisreglerande verksamheten och i övrigt utjämna rörelseresultatet avses stärkelse- och bränneriiddkareföreningarna skola disponera över en konjunkturutjämningsfond, till vilken skall föras dels införselavgifterna på mat- och fabrikspotatis samt potatisprodukter, dels tillverkningsavgifterna på stärkelse och råbrännvin.

Utskottet biträder det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till nytt system för fabrikspotatisregleringen. Enligt utskottets mening synes nämligen förslaget, såsom departementschefen uttalat, taga hänsyn till såväl de berättigade intressen, vilka producenterna inom de traditionellt fabrikspotatisodlade områdena kan åberopa, som de önskemål om ett friare regleringssystem, vilka framförts bl. a. i utskottets utlåtande 1955: 39. Utskottet finner ej heller anledning till erinran mot vad i propositionen föreslagits beträffande den statliga insynen i och kontrollen av stärkelseföreningens verksamhet samt hållandet av viss beredskapsreserv av potatisstärkelse ävensom beträffande införselavgift m. m. i fråga om fabrikspotatis.

Potatisprodukter m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 148—161.

Departementschefen

»I propositionen 1955: 198 framhöll jag bl. a., att man enligt min uppfattning genom en fortsatt rationalisering, särskilt i fabrikationsledet, skulle kunna uppnå en billigare produktion av potatisprodukter. Jag anslöt mig även till jordbruksprisutredningens uppfattning, att en sänkning av det nuvarande gränsskyddet för potatisprodukter torde vara möjlig att genomföra. Det borde emellertid ankomma på jordbruksnämnden att senare, efter förhandlingar med jordbrukets organisationer, till Kungl. Maj:t avge förslag rörande längden av den avtrappningsperiod för gränsskyddet, som kunde anses skälig med hänsyn till föreliggande rationaliseringsmöjligheter. I detta sammanhang betonade jag även, att rationaliseringsmöjligheterna borde tillvaratagas och att en rationalisering av odlingen var önskvärd ur såväl samhällsekonomisk som odlarsynpunkt.

Riksdagen anslöt sig i sitt principbeslut hösten 1955 i huvudsak till dessa synpunkter liksom i övrigt till de förslag till prisgränser och importskydd för potatisprodukter m. m., som framlades i nyssnämnda proposition. Riksdagens beslut innebär i sistnämnda hänseende, att prisgränserna för stärkelse skall sättas till ± 13 procent av mittpriset. Vidare skall sådana livs-

medelsprodukter, i vilka potatis eller stärkelse av potatis m. m. ingår såsom råvara, erhålla ett importskydd, som innefattar införselavgiften för potatis eller stärkelse. Skyddet skall lämnas i form av tull utom i fråga om produkter, som praktiskt taget helt består av potatis eller stärkelse. Sistnämnda produkter skall inbegripas i införselavgiftssystemet. Glätt-, appretur- och betmedel, innehållande stärkelseprodukter, samt stärkelsehaltiga kärnbindingemedel skall vidare genom avgiftsbeläggning av motsvarande importvaror erhålla ett importskydd, som innefattar kompensation för införselavgiften på däri ingående stärkelse. Vad beträffar sorbit (sorbitol) skall importskyddet lämnas i form av en lämpligt avpassad tull.

I anslutning till vad sålunda anförts och beslutats, har jordbruksnämnden efter överläggningar med Sveriges stärkelseproducenters förening och jordbrukets förhandlingsdelegation, såsom förut anförts, framlagt konkreta förslag till mittpriser, prisgränser och införselavgifter m. m. för skilda slag av potatisprodukter och stärkelsehaltiga varor.

Vad först angår potatisstärkelse innefattar förslaget följande. Mittpriset bör utgöra 89,25 öre per kilogram, vilket överensstämmer med det partipris, som f. n. tillämpas, och avse extra prima potatisstärkelse vid försäljning i parti fritt stärkelseföreningens lager i fria lånesäckar av jute om 100 kilogram netto, för vilka returfrakten betalas av köparen. I mittpriset ingår en i det följande närmare berörd tillverkningsavgift för potatisstärkelse, motsvarande 4,2 öre per kilogram. Övre och nedre prisgränserna bör vid sagda mittpris utgöra 101 respektive 78 öre per kilogram. Införselavgiften, vilken beräknats med utgångspunkt från det genomsnittliga importpriset på dansk och holländsk vara under den senaste tolv månadersperioden, bör fastställas till för första regleringsåret 27 öre, för andra regleringsåret 25 öre och för tredje regleringsåret 23 öre per kilogram. Införselavgiften utgör för respektive år 41, 38 och 35 procent av nämnda genomsnittliga importpris.

Enligt förslaget skall sålunda införselavgiften minskas med 2 öre per kilogram under vardera av andra och tredje regleringsåren. Jordbruksnämnden anför, att denna avtrappning av införselavgiften enligt grunderna för det nya systemet bör föranleda en lika stor sänkning av de prisgränser, som skall gälla för samma år, samt framhåller, att denna konsekvens har tagits, när det gäller socker. Stärkelseföreningens representanter har emellertid uppfattat överenskommelsen så, att de för första året avtalade prisgränserna skall gälla under hela treårsperioden. Med hänsyn till de skiljaktiga uppfattningarna om överenskommelsens innebörd i denna del har nämnden kommit överens med representanter för stärkelseföreningen och Sveriges bränneriudkareförening att låta frågan om prisgränsernas storlek under andra och tredje regleringsåren bli beroende av Kungl. Maj:ts avgörande.

De av jordbruksnämnden framlagda förslagen till mittpris och prisgränser för det första regleringsåret samt till införselavgift och dennas avtrappning tager enligt min mening skälig hänsyn såväl till fabrikspotatisodlingens och stärkelseindustriens nuvarande läge som till föreliggande möj-

ligheter till rationalisering. Förslagen tager sålunda sikte på en sådan utveckling, som jag antydde i propositionen 1955: 198, nämligen en efter hand billigare produktion av potatisstärkelse och ett successivt minskat gränsskydd. Enligt grunderna för det nya prissättningssystemet skall en avtrappning av införselavgiften medföra en motsvarande sänkning av prisgränserna. Något undantag från denna regel bör i princip icke gälla för potatisstärkelse. Då förhandlingsuppgörelse på denna punkt emellertid icke kommit till stånd, är jag beredd att som en engångsåtgärd föreslå en viss modifikation av huvudregeln. Sålunda vill jag föreslå, att det, då nedre prisgränsen enligt utgångsläget den 1 september 1956 uppnås, må ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra om särskilda åtgärder skall vidtagas för att skydda denna prisgräns. I fråga om den övre prisgränsen torde emellertid något liknande avsteg från huvudregeln icke böra förekomma. Med hänsyn till möjligheterna för stärkelseföreningen att utbetala pristillägg utöver försäljningspriset på potatisstärkelse är det icke sannolikt, att frågan om dylika särskilda åtgärder blir aktuell under treårsperioden.

Vad jordbruksnämnden anfört angående stärkelseföreningens inköpspris under det tredje regleringsåret föranleder ingen erinran från min sida. Hinder bör sålunda icke möta för föreningen att med anlitan av till föreningen influtna medel under det sista året av treårsperioden hålla stärkelsepriset uppe på samma nivå, som vid oförändrat importpris kan uppnås under det andra året.

Ej heller har jag något att erinra mot förslaget, att för de förhållandevis obetydliga produkterna vete- och risstärkelse skall utgå samma införselavgift som för potatisstärkelse.

I fråga om majsstärkelse föreslås införselavgift skola utgå med 35 öre per kilogram under hela treårsperioden eller med samma belopp som nuvarande tull och införselavgift sammantagna. Vid bedömandet av införselavgiftens storlek har man utgått från ett genomsnitt av priserna för belgisk, holländsk och västtysk vara under den senaste tolv månadersperioden. Införselavgiftens belopp motsvarar ett gränsskydd av 64 procent av nämnda genomsnittliga importpris. Några prisgränser skall icke fastställas. Där est övre eller nedre prisgränsen för potatisstärkelse över- respektive underskrides föreslås emellertid, att för majsstärkelse skall få vidtagas åtgärder av de slag, som i allmänhet kan förekomma, när prisgräns över- eller underskrides. Ehuru såsom jordbruksnämnden anfört den föreslagna införselavgiften icke torde kunna anses tillräcklig för att hindra en allvarlig konkurrens med potatisstärkelsen, särskilt på glykos- och dextrinområdet, synes förslaget böra godtagas. Jag har därvid särskilt beaktat, att införselavgiften skall vara oförändrad under hela treårsperioden. Enligt överenskommelsen avses stärkelseföreningen, för att bemästra konkurrensen från majsstärkelsen, med tillhjälp av regleringsmedel skola äga lämna rabatt vid försäljning av inhemsk potatisstärkelse till större förbrukare.

I fråga om » annan stärkelse » (tapiokastärkelse m. m.), manioca- och arrowrot samt härav framställt mjöl ävensom

gryn av andra vegetabilier än spannmål föreslås samma införselavgift som för majsstärkelse. Detta förslag kan jag biträda. Ej heller torde något vara att anföra mot förslaget, att för finmalen, torkad potatis (potatispulver) samt potatisflingor skall fastställas en införselavgift av 40 öre per kilogram, motsvarande omkring 15 procent av importpriset för potatispulver.

Beträffande stärkelsesirap (glykos) har gränsskyddet i förslaget beräknats med utgångspunkt från storleken av skyddet i fråga om majsstärkelse och åtgången härav för framställning av glykos. Häremot torde icke vara något att erinra med hänsyn till att den importerade varan i allmänhet framställs med majsstärkelse som råvara. Till den så beräknade införselavgiften har föreslagits skola läggas ett manufaktureringsskydd, motsvarande cirka 15 procent av tillverkningskostnaden. Med inräknande härav torde införselavgiften för stärkelsesirap böra fastställas till $(36 + 4 =)$ 40 öre per kilogram, vilket motsvarar 58 procent av det f. n. vid import från Västtyskland gällande priset. Även för dextrin och stärkelseklister ävensom appreturmedel, innehållande dextrin, stärkelse, glykos, växtslem och dylikt, dock icke vara i detaljhandelsförpackningar, innehållande högst 1 kilogram netto, torde införselavgift böra utgå med 40 öre per kilogram. Beloppet motsvarar 43 procent av nu gällande importpris för holländskt dextrin, vilket utgör huvudprodukten under ifrågavarande rubrik. I enlighet med förslaget bör vidare för druvsocker, stärkelsesocker och torglykos bestämmas en införselavgift av 45 öre per kilogram, motsvarande för druvsocker 43 procent av importpriset.

I likhet med vad som förordats beträffande majsstärkelse bör för samtliga nu uppräknade potatisprodukter gälla, att några prisgränser icke skall fastställas men att — därest övre eller nedre prisgränsen för potatisstärkelse över- respektive underskrides — de särskilda åtgärder, som i allmänhet kan förekomma vid över- eller underskridande av prisgräns, skall få tillämpas beträffande sagda produkter.

I detta sammanhang torde jag även få beröra frågan om restitution av införselavgift på stärkelseområdet. Enligt min mening bör jordbruksnämnden liksom nu äga medge företag, som idkar handel med, bearbetar eller förbrukar stärkelsevaror, restitution vid export. Däremot bör, delvis i motsats till vad nu är fallet, restitution av eller befrielse från införselavgift i princip icke medges i andra fall. Detta bör dock icke utgöra hinder för nämnden att generellt meddela restitution eller befrielse, då en importvara innehåller endast en mindre andel stärkelse eller stärkelseprodukt.

I det förut under avsnittet om fabrikspotatis förordade nya systemet för regleringen av denna vara ingår, att tillverkningen av såväl stärkelse som brännvin skall belastas med en tillverkningsavgift. Syftet med denna avgift är att utjämna resultaten i stärkelseföreningens prisreglerande verksamhet under olika år. För att skapa en grundfond för denna verksam-

het har under regleringsåren 1954/55 och 1955/56 uttagits en motsvarande avgift av 3 öre per hektoliter och stärkelseprocent av vid tillverkningen av stärkelse och brännvin använd potatis.

Jordbruksnämnden har anmält, att den funnit det erforderligt att författningsmässigt reglera ifrågakvarande tillverkningsavgift. Rörande de författningstekniska frågorna torde jag få hänvisa till avsnittet om författningsfrågor m. m. I detta sammanhang torde jag emellertid få anföra följande.

Det synes vara ändamålsenligt, att såsom nämnden föreslagit tillverkningsavgiften beräknas beträffande brännvin per liter råbrännvin med 50 volymprocent alkoholhalt och beträffande stärkelse per kilogram ren stärkelse samt att maximibeloppen i författningen upptages till högst 4 öre per liter respektive högst 6 öre per kilogram. Sagda belopp motsvarar för potatis räknat icke fullt 3,5 öre per hektoliter och stärkelseprocent. Enligt vad som överenskommits mellan nämnden och representanter för stärkelse- och bränneriidkareföreningarna, skall tillverkningsavgiften för potatisstärkelse fr. o. m. regleringsåret 1956/57 utgå med 5 öre per kilogram ren stärkelse och för råbrännvin med ett häremot svarande belopp. Överenskommelsen föranleder ingen erinran från min sida.

Jag torde vidare få erinra om att enligt riksdagens beslut hösten 1955 — i den mån tillverkningen av potatisstärkelse även i fortsättningen skall belastas med tillverkningsavgift — en mot denna svarande avgift, s. k. k o m p e n s a t i o n s a v g i f t, bör utgå på importerad potatisstärkelse och därav tillverkade produkter. Bestämmelser om sådan avgift har av nämnden föreslagits skola ingå i författningen om tillverkningsavgift. I fråga om detta förslag torde jag få hänvisa till avsnittet om författningsfrågor m. m. I detta sammanhang torde jag endast böra beröra den mellan nämnden samt stärkelse- och bränneriidkareföreningarna överenskomna omfattningen av sagda kompensationsavgift, vilken jag anser mig kunna biträda. Kompensationsavgift motsvarande tillverkningsavgiften bör sålunda automatiskt utgå vid import av dels potatisstärkelse, dels druv- och stärkelsesocker samt stärkelsesirap (glykos), dels dextrin och stärkelseklister. Avgiften bör för de båda sistnämnda grupperna, för vilka råvaran inom landet vanligen är potatisstärkelse, beräknas med utgångspunkt från den mängd stärkelse, som normalt åtgår vid tillverkningen. I fråga om övriga produkter, vid vilkas tillverkning potatisstärkelse åtgår eller kan komma att åtgå, bör det ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att med hänsyn till importutvecklingen avgöra, om och i vilken utsträckning kompensationsavgift bör utgå vid importen.

I enlighet med det förut under avsnittet om fabrikspotatis förordade nya regleringssystemet för denna produkt skall gällande tillverknings skatter för utländsk potatis, majs, maniocarot m. m., som användes för tillverkning av stärkelse, slopas såvitt angår potatis och i övrigt omändras till avgifter, som uppbäres i prisreglerande syfte på fabrikspotatisodlingens område. I anslutning härtill har jordbruksnämnden beträffande sist avsedda produk-

ter föreslagit, att den nu utgående tillverkningskatten å 8 öre per kilogram skall ersättas med en tillverkningsavgift av 15 öre per kilogram. Enär på grund av den föreslagna avgiften någon tillverkning av majsstärkelse icke torde komma att upptagas inom landet, har nämnden icke funnit aktuellt att nu göra framställning om någon kompensationsavgift för sådan stärkelse.

Vad nämnden sålunda föreslagit i fråga om tillverkningsavgift på majs m. m., som inom landet användes för tillverkning av stärkelse, kan jag biträda.

Vad därefter angår den resultatutjämnig, vilken såsom förut angivits ingår som ett led i det förordade nya regleringssystemet på fabrikspotatisområdet, har jordbruksnämnden bl. a. framhållit, att uppgiften att vid ett givet för bränneri- och stärkelsepotatis gemensamt pris möta de förlustrisker, som uppstår i samband med variationer i produktionen och i utlandspriserna, helt kommer att åvila stärkelseföreningen. Det konjunkturkänsliga priset på stärkelsepotatis kommer nämligen i realiteten att bli avgörande även för prissättningen på bränneripotatis. Vidare är avsättningen av potatisbrännvin garanterad, därigenom att Aktiebolaget Vin- & spritcentralen dels bestämmer, vilken mängd sprit som får tillverkas, dels uppköper densamma till ett pris, som är baserat bl. a. på inköpspriset för bränneripotatis. Ändamålet med den resultatutjämnig, varom här är fråga, blir sålunda att mellan olika år utjämna vinster och förluster i stärkelseföreningens prisreglerande verksamhet.

Kostnaderna i nämnda verksamhet hänför sig, såsom tidigare angivits, bl. a. till de förluster vid lagring och export av överskott på stärkelse, som kan uppkomma vid god årsmån, förluster till följd av prissänkning på stärkelseprodukter, sedan det för ett tillverkningsår gällande producentpriset å fabrikspotatis fastställts, och förluster i samband med rabatter till industrikonsumenter till följd av låga importpriser på majsstärkelse. I enlighet med jordbruksnämndens förslag bör dessa kostnader i första hand täckas genom att stärkelseföreningen under löpande regleringsår tillföres medel, som fr. o. m. den 1 september 1956 inflyter i form av införsel-, tillverknings- och kompensationsavgifter för stärkelse och därav framställda produkter.

Stärkelseföreningen torde vidare i enlighet med gjort åtagande och efter samråd med det tidigare omförmälda samarbetsorganet samt Sveriges potatisodlares riksförbund böra handha vissa prisregleringsavgifter, avseende mat- och utsädespotatis, inom de mest utpräglade överskottsområdena. På grund härav bör föreningen även tillföras inflytande införselavgifter på mat-, utsädes- och fabrikspotatis. I den mån sålunda tillförda medel icke förslår till att täcka uppkommande förluster på stärkelseföreningens rörelse, bör enligt nämndens förslag återstående förluster täckas genom tillskott från den för ändamålet inrättade stiftelsen Potatisodlingens konjunkturutjämningsfond. Ett mellan jordbruksnämnden, å ena, samt stärkelse- och

bränneriidkareföreningarna, å andra sidan, träffat avtal om grundandet av denna stiftelse har tidigare denna dag godkänts av Kungl. Maj:t. Till denna fond skall enligt avtalet den 1 september 1956 såsom grundkapital överföras dels samtliga tillgångar i den nuvarande Stärkelseproducenternas konjunkturutmättningsfond, dels — efter avdrag av ett belopp av 500 000 kronor — de tillverkningsavgifter, utgörande 3 öre per hektoliter och stärkelseprocent för vid tillverkningen av stärkelse och brännvin använd potatis, som belöper på tillverkningsåren 1954/55 och 1955/56, dels hos nämnden inestående införselavgifter för potatis jämte därå upplupen ränta, efter avdrag av ett belopp av 2 miljoner kronor, vilket såsom förut anförts under avsnittet om matpotatis avses för matpotatisodlingens främjande, dels samtliga hos nämnden inestående införselavgifter för stärkelse och stärkelseprodukter jämte därå upplupen ränta. Det sammanlagda grundkapitalet beräknas uppgå till drygt 9 miljoner kronor.

Vad jordbruksnämnden anfört angående rationalisering av stärkelseindustrien kan jag i huvudsak biträda. Av de medel, som under tillverkningsåren 1954/55 och 1955/56 uppsamlats genom innehållande av viss del av likviden för fabrikspotatis, bör sålunda Kungl. Maj:t bemyndigas medge nämnden att — utöver tillgängliga 500 000 kronor i rationaliseringsfonden — disponera 500 000 kronor för rationaliseringsändamål.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att Kungl. Maj:t den 30 september 1955 bemyndigat jordbruksnämnden att med stärkelseföreningen träffa överenskommelse om föreningens inköp och försäljning av potatisstärkelse fr. o. m. den 1 oktober 1955 t. o. m. den 30 september 1956 eller intill den tidigare tidpunkt, då det i propositionen 1955:198 föreslagna systemet för den statliga regleringen beträffande fabrikspotatis träder i kraft, i huvudsaklig överensstämmelse med ett upprättat förslag till avtal. I bemyndigandet har emellertid gjorts förbehåll om att den utfästelse, som nämnden gjort i 7 § av avtalsförslaget, ävensom frågan om medel för infriande av sagda utfästelse skall underställas riksdagens prövning.

Det avtal, som träffats, innebär bl. a., att föreningen skall vara skyldig att köpa den mängd potatisstärkelse, som framställes enligt av jordbruksnämnden meddelade tillverkningslicenser med undantag för vad som erfordras till husbehov för tillverkaren och dennes potatisleverantörer. Enligt nyssnämnda 7 § har nämnden åtagit sig att — under förutsättning av statsmakternas godkännande och därest avtalet icke skulle komma att förnyas — vidtaga eller föranstalta om sådana åtgärder från statens sida, vilka bereder föreningen möjlighet att erhålla dels minst 86 kronor 75 öre per deciton för den 1 oktober 1956 inneliggande lager av extra prima, prima och ej fullt prima potatismjöl, dock med avdrag av 30 000 deciton jämte den kvantitet potatismjöl, som föreningen kan ha importerat efter det ett nytt regleringssystem beträffande fabrikspotatis trätt i kraft, dels ock ersättning för ränte- och lagringskostnader under tre månader, räknat fr. o. m. den 1 oktober 1956, enligt i avtalet närmare angivna grunder för innelig-

gande lager av extra prima, prima och ej fullt prima potatismjöl med undantag för nyssnämnda avdragskvantiteter. Den föreningen enligt dessa bestämmelser tillkommande ersättningen är emellertid maximerad till 50 000 kronor.

De av nämnden sålunda gjorda åtagandena torde nu böra underställas riksdagens prövning. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde för infriande av omförmälda utfästelse om ersättning ett belopp av högst 50 000 kronor få utgå ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.»

Utskottet

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag i fråga om mittpris, prisgränser och införselavgifter för potatisstärkelse samt införselavgifter för övriga potatis- och stärkelseprodukter. Detta innebär bl. a., att under det första regleringsåret mittpriset för potatisstärkelse skall utgöra 89,25 öre per kilogram med prisgränserna 101 respektive 78 öre per kilogram. Införselavgiften skall under det första regleringsåret utgöra 27 öre och under de båda följande åren 25 respektive 23 öre per kilogram. Liksom införselavgiften skall under de båda senare åren den övre prisgränsen avtrappas med 2 öre per år. I fråga om den nedre prisgränsen skall det, när denna sådan den bestämts vid utgångsläget den 1 september 1956 nås, ankomma på Kungl. Maj:t att avgöra, om särskilda åtgärder skall vidtagas för att skydda denna prisgräns. För vete- och risstärkelse skall utgå samma införselavgift som för potatisstärkelse. För majsstärkelse m. m. skall införselavgiften under hela treårsperioden utgöra 35 öre per kilogram, för potatispulver, potatissflingor, stärkelsesirap, dextrin, stärkelseklister och vissa appreturmedel 40 öre per kilogram samt för druvsocker, stärkelsesocker och torrglykos 45 öre per kilogram. Några prisgränser skall icke fastställas för nu anförda produkter men, därest övre eller nedre prisgränsen för potatisstärkelse över- respektive underskrides, skall för sagda produkter få tillämpas de särskilda åtgärder, som i allmänhet kan förekomma vid dylikt över- eller underskridande.

Utskottet finner sig vidare böra förordade vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om restitution av införselavgift på stärkelseområdet samt beträffande tillverknings- och kompensationsavgifter. Förslagen i fråga om förordning angående avgift på majs m. m. samt beträffande resultatutjämnningen i stärkelseföreningens prisreglerande verksamhet finner sig utskottet — i anslutning till den förut förordade omläggningen av fabrikspotatisregleringen — böra biträda. Vad i propositionen anförts och föreslagits i fråga om medgivande för jordbruksnämnden att för rationalisering inom stärkelseindustrin disponera 500 000 kronor av den under senare år innehållna delen av likviderna för fabrikspotatis föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Ej heller i övrigt föranleder Kungl. Maj:ts framställning i förevarande del någon utskottets erinran.

Oljeväxter och fettvaror (utom mejeriprodukter)

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 168—178.

Departementschefen

»Enligt 1955 års riksdagsbeslut skall stödet åt den inhemska oljeväxtodlingen lämnas i samma former som stödet åt annan jordbruksproduktion. I stället för att såsom f. n. staten garanterar ett visst odlarpris, skall sålunda — dock med undantag för oljelinfrö — mittpris, prisgränser och införselavgift fastställas även på detta område. Prisgränserna skall enligt beslutet bestämmas till ± 13 procent från mittpriset.

I enlighet med en efter förhandlingar med representanter för oljeväxtodlarna och föreningen Sveriges oljeväxtintressenter träffad preliminär överenskommelse föreslår jordbruksnämnden, att ett mittpris skall fastställas, motsvarande 75 öre per kilogram höstraps med 18 procent vattenhalt och i övrigt av normal kvalitet enligt hittills gällande grunder. Prisgränserna föreslås till 85 respektive 65 öre per kilogram. Mittpriset och prisgränserna skall avse det pris, som Sveriges oljeväxtintressenter enligt en särskild uppgörelse med oljefabrikerna erhåller vid leverans till oljefabrik, sedan från priset avdragits föreningens kostnader för varans omhändertagande, lagring och nedtorkning till 7,5 procent vattenhalt ävensom för frakt från torkeri till oljefabrik. Av överenskommelsen framgår vidare att, så länge det inhemska priset på rapsfrö ligger mellan prisgränserna, införselavgiften på vegetabilisk olja och annat fett (med inmot 100 procent fetthalt) avses skola utgå med 30 öre per kilogram. Produkter, som jämte fett innehåller annan vara, föreslås skola avgiftsbeläggas efter fetthalten. Införselavgiften avses skola utgå för samma fettvaror, för vilka s. k. regleringsavgift uttages, och erläggas i samma ordning som denna avgift. Det har förutsatts, att mittpris och prisgränser skall, så snart reglerna för betalning efter individuell fetthaltsbestämning fastställts, omräknas till att avse höstraps av medelfetthalt och i övrigt av normal kvalitet på sätt nyss angivits.

Den sålunda föreslagna utformningen av importskyddet i fråga om oljeväxter och fettvaror synes ur olika synpunkter vara väl avvägd och torde därför böra godkännas.

Jordbruksnämnden har anmält, att man vid fastställandet av införselavgiften och prisgränserna har förutsatt, att en viss garanterad avsättning av olja, framvunnen ur inhemskt frö, kommer till stånd genom inblandning av sådan olja i margarin och liknande fettvaror samt att nuvarande inblandningstvång beträffande raps- och senapsmjöl vid framställning av foder-

blandningar bibehålles. Nämnden påminner därvid om att den inhemska margarinindustrien i enlighet med en intern överenskommelse tillämpar en inblandning av 35 procent svensk vegetabilisk olja vid framställning av hushållsmargarin. Vid överläggningarna mellan nämnden och representanter för tillverkare av margarin och bakhjälpmedel har framkommit, att man från sistnämnda håll i och för sig icke har något att erinra mot en inblandning av svensk vegetabilisk olja såväl i hushållsmargarin som i bagerimargarin och därmed jämförbara bakhjälpmedel. Detta gäller dock endast under förutsättning, att industriens konkurrensförmåga gentemot utlandet därigenom icke försämras. Det anföres därvid att, om margarininförseln frisläppes utan att industrien erhåller ett tillfredsställande skydd, en inblandning av 35 procent inhemska vegetabilisk olja blir omöjlig. Enbart en införselavgift anses icke vara tillräckligt. På grund av stora växlingar i världsmarknadspriserna liksom även i prisrelationerna mellan olika typer av fettvaror är det nämligen svårt att bestämma en införselavgift, som ger skälig kompensation åt de inhemska tillverkarna. Vidare framhålles, att det svenska margarinet vid ett inblandningsåtagande får en enhetlig sammansättning och kvalitet, medan i utlandet tillverkat margarin i dessa hänseenden uppvisar variationer. Skulle införselavgiften beräknas med utgångspunkt från priset på och sammansättningen av margarin av viss medelkvalitet, skulle detta möjliggöra import av margarin av lägre kvalitet, samtidigt som de inhemska fabrikanterna icke skulle kunna tillverka margarin med en sammansättning, som motsvarar en högre kvalitet. Dessutom anföres, att varje import av utländskt margarin och annat matfett, som icke innehåller olja av svenskt ursprung, minskar avsättningsmöjligheterna för inhemskt oljefrö. Det föreslås därför, att föreskrift skall utfärdas om att kommersiell import av margarin och liknande matfett icke får ske, med mindre varan innehåller samma myckenhet vegetabilisk olja, framvunnen ur svenskt oljeväxtfrö, som motsvarande svensktillverkade vara skall innehålla enligt frivilligt åtagande av industrien eller enligt föreskrift, meddelad av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden. Härutöver föreslås, att för varje kilogram importerat margarin och liknande fettvara skall — förutom ett mot den generella införselavgiften svarande belopp — uttagas en särskild införselavgift av 9 öre per kilogram, varav 7 öre anges utgöra egentligt manufaktureringsskydd och 2 öre sammanhänger med reglerna för beräkandet av priset på inhemska olja.

Efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation hemställer jordbruksnämnden, att importskyddet för margarin skall anordnas på sätt sålunda föreslagits.

Med anledning av det anförda vill jag erinra om att det i 1955 års riksdagsbeslut ansågs nödvändigt att bibehålla den nuvarande fullmakten för Kungl. Maj:t att föreskriva inblandningstvång beträffande här i landet tillverkat margarin. Jordbruksutskottet anförde sålunda, att en dylik föreskrift icke torde kunna undvaras, därest det på grund av avsättningssvårigheter

blev nödvändigt att inblanda härdad rapsolja i margarin. Den nu träffade överenskommelsen bygger på att sådan inblandning skall äga rum. Det är emellertid tydligt, att ett dylikt inblandningstvång vid sloandet av den kvantitativa regleringen av margarinimporten utgör en belastning för den inhemska industrien. Jag anser mig därför böra förorda, att som kompensation härför ett särskilt importskydd — utöver det föreslagna manufaktureringsskyddet — skall lämnas för margarin och med margarin jämförbara bakhjälpmedel. Enligt vad jag har erfarit anser jordbruksnämnden, att bakhjälpmedel med mer än 24 procent fetthalt bör kunna omfattas av inblandningstvånget. Häremot har jag intet att erinra. Nämndens förslag beträffande formen för det nu avsedda importskyddet anser jag mig emellertid icke kunna biträda. Enligt min mening bör behovet härav för industrien kunna tillgodoses uteslutande genom införselavgift på de berörda varuslagen. Jag anser, att industriens berättigade intresse av kompensation för inblandningstvånget skäligen blir tillgodosett genom att den av nämnden föreslagna särskilda införselavgiften av 9 öre per kilogram höjes till 25 öre för margarin och för bakhjälpmedel med en fetthalt av mer än 60 procent samt till 20 öre för bakhjälpmedel, vilkas fetthalt överstiger 24 procent men icke 60 procent.

I enlighet med jordbruksnämndens förslag bör, förutom den generella införselavgiften på fett, en avgift om 7 öre per kilogram utgå i egentligt manufaktureringsskydd för bakhjälpmedel med en fetthalt överstigande 10 procent men icke 24 procent. För wafers med högre fetthalt än 20 procent bör enligt min mening, förutom införselavgiften på fett, ett manufaktureringsskydd av 14 öre per kilogram lämnas. Innehåller produkterna därjämte andra jordbruksregleringsvaror, bör införselavgiften ökas med belopp, motsvarande avgiften på de andra råvarorna omräknad efter produktens halt av respektive vara. För bakhjälpmedel, som ej innehåller 10 procent fett, bör avgiften i överensstämmelse med principerna för tulltaxering utgå med belopp, motsvarande avgiften på den råvara, som är belagd med den högsta införselavgiften. Då sådan produkt ej är avsedd att omfattas av fettvaruregleringen, förutsättes att fettandelen i produkten vid tulltaxeringen alltid anses så obetydlig, att införselavgiften på fett därvid icke blir tillämplig. I fråga om stearin torde införselavgift böra utgå med 37 öre per kilogram, varav 7 öre utgör manufaktureringsskydd. Även för smör- och ostfärger bör, förutom den generella införselavgiften för fett, manufaktureringsskydd lämnas med 7 öre per kilogram.

Enligt jordbruksprisutredningens förslag skulle den tekniska industrien icke erhålla restitution för erlagda införselavgifter. I propositionen 1955: 198 anmälde jag, att jag då icke var beredd att taga slutlig ställning till denna fråga. Enligt min uppfattning behövde hithörande spörsmål närmare övervägas och i samband därmed kunde eventuellt även aktualiseras justeringar i fettregleringssystemet. Sedermera uppdrogs därför åt jordbruksnämnden att undersöka dessa frågor och till Kungl. Maj:t inkomma

med de förslag, vartill undersökningen kunde föranleda. Nämnden har nu anmält, att ifrågavarande införselavgift blivit större än jordbruksprisutredningen förutsatt. Möjligheterna för industrien att bära avgiftsbelastningen har följaktligen försvarats. Nämnden föreslår därför, att full restitution av införselavgiften skall lämnas den tekniska industrien. En förutsättning härför är dock, att det inhemska priset på slakterifett upprätthålles vid en prisnivå, som motsvarar världsmarknadspriset med tillägg av regleringsavgift och införselavgift. För att upprätthålla en sådan prisnivå torde det enligt nämnden vara nödvändigt att öka exporten av slakterifett. Nämnden har därför träffat överenskommelse med jordbrukets förhandlingsdelegation om att Svensk kötthandel, ekonomisk förening, av influtna slaktdjursavgifter skall täcka kostnaderna för sådan export av slakterifett, som behövs för att uppehålla priset inom landet på avsedd nivå.

De av nämnden föreslagna åtgärderna i fråga om prisbildningen på det inhemska slakterifettet samt förslaget om full restitution av införselavgiften till den tekniska industrien synes mig utgöra en godtagbar lösning av ifrågavarande spørsmål. Jag anser mig därför böra föreslå, att Kungl. Maj:t eller, efter Dess bemyndigande, jordbruksnämnden skall få utge regleringsbidrag respektive återbäring av reglerings- och införselavgift, såvitt angår importerad fettvara, med belopp motsvarande den sammanlagda avgift, som erlagts för varan, samt beträffande inhemsk vegetabilisk olja respektive inhemskt slakterifett med belopp, motsvarande den sammanlagda avgift, som skulle ha utgått, om i stället importerad vara använts. Härvid förutsätter jag dock, att regleringsbidrag för inhemskt slakterifett icke skall utgå med större belopp än som motsvarar den av avgifterna föranledda prisförhöjningen på varan. Utbetalning av regleringsbidrag respektive återbäring av reglerings- och införselavgift bör i fråga om importerad vara och olja ur inhemsk odling belasta regleringsavgiftsmedlen med belopp, som motsvarar regleringsavgifterna, och importavgiftsmedlen med belopp, som motsvarar importavgifterna. Regleringsbidrag för inhemskt slakterifett bör utgå ur regleringsavgiftsmedel.

Nettointäkterna av regleringsavgifterna uppskattas av jordbruksnämnden till 70 miljoner kronor för budgetåret 1955/56 och till 49 miljoner kronor för budgetåret 1956/57. Clearingkassan för fettvaror beräknas för tiden efter den 1 juli 1955 intill ingången av regleringsåret 1956/57, då det nya regleringssystemet införes, erhålla ett nettotillskott av drygt 28 miljoner kronor. Vid utgången av budgetåret 1955/56 beräknas kassans tillgångar uppgå till omkring 76 miljoner kronor. I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut skall i samband med det nya systemets införande ett belopp av 10 miljoner kronor överföras till stiftelsen Oljeväxtodlingens konjunkturutjämningsfond. Jag vill vidare påminna om att jag i propositionen 1956: 140 har föreslagit, att 5 miljoner kronor av kassans medel skall överföras till regleringsfonden för socker. I samma proposition har vidare förutsatts, att ett belopp av högst 15 miljoner kronor under vissa villkor skall kunna över-

föras till samma regleringsfond såsom lån. Härutöver bör i enlighet med vad som anges i samband med frågan om prissättningen på mjölk och mejeriprodukter, 33,33 miljoner kronor ställas till Svenska mejeriernas riksför- enings förfogande såsom kompensation för en till den 1 juli 1957 uppskju- ten prishöjning på konsumtionsmjölk. Till frågan om dispositionen av åter- stående medel i clearingkassan återkommer jag under avsnittet om vissa avgiftsmedel m. m.

Jordbruksnämnden har anfört, att clearingkassan under regleringsåret 1956/57 även bör tagas i anspråk för förskottering av medel för inlösen av spånads- och oljelinfrö. Mot vad nämnden sålunda föreslagit har jag icke något att erinra.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t den 6 april 1956 på särskild framställning av jordbruksnämnden fastställt ett garanti- pris för linfrö av 75 öre per kilogram, avseende leverans från odlare av frö med 18 procent vattenhalt och 96 procent renhet. För infriande av ga- rantien torde i enlighet med nämndens förslag få tagas i anspråk medel ur clearingkassan för fettvaror.

I enlighet med vad jordbruksnämnden anfört, torde det anslag om 50 miljoner kronor, som på kapitalbudgeten anvisats för finansiering av in- lösen utav oljeväxtfrö, även fortsättningsvis böra få disponeras för detta ändamål. Vad nämnden slutligen anfört om beräkningen av regleringsav- giften samt avvecklingen av den ensamrätt till import som f. n. tillkommer Svensk fettimport, ekonomisk förening, samt avvecklingen av statens enga- gemang i denna förening, föranleder icke någon erinran från min sida.»

Motionerna m. m.

I motionerna I: 594 och II: 778 hemställes, att riksdagen måtte besluta att dels avskaffa bestämmelserna om skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö (inblandningstväng), dels fastställa den särskilda inför- selavgiften (manufaktureringsskyddet) å margarin till 7 öre per kilogram, dels — för att kompensera oljeväxtodlarna för nackdelarna med inbland- ningstvängets avskaffande — höja införselavgiften å fettvaror med belopp, som jordbruksutskottet efter rådfrågande av expertis anser sig böra föreslå, dels hemställa hos Kungl. Maj:t om en grundlig översyn av hela fettregle- ringen utav en allsidigt sammansatt utredning, dels under vart och ett av de närmaste tre åren från jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror över- för 5 miljoner kronor till regleringsmedel för äggexporten.

I motionerna I: 597 och II: 776 hemställes, att riksdagen måtte uttala, att det belopp, som för tiden den 1 september 1956—den 30 juni 1957 avses skola ställas till förfogande ur jordbruksnämndens clearingkassa för fett- varor i syfte att kompensera underlåten prishöjning å konsumtionsmjölk, skall höjas till att täcka hela den inkomstökning, som den avsedda prishöj- ningen eljest skulle ha tillfört jordbruket.

I motionen II: 775 hemställas, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att vid den översyn av jordbrukets prissystem, som bör ske, innan ny överenskommelse härom träffas 1959, även utredning sker av möjligheterna att åstadkomma en genomgripande förenkling av fettregleringen.

Vidare har såsom förut nämnts Kooperativa förbundet margarinfabriken aktiebolag m. fl. margarinfabriker i en till utskottet ställd skrift framfört vissa synpunkter på och yrkanden i fråga om fettregleringen, vilka i skriften sammanfattats på följande sätt.

Den i propositionen 1956: 165 föreslagna fettregleringsförordningens 14 § om skyldighet att använda fettämnen ur svenskt oljeväxtrö innebär en tvångsreglering, som endast må förekomma under en av krig eller därmed jämförbara förhållanden uppkommen krissituation och är helt oförenlig med ett fritt näringsliv under normala betingelser. Denna paragraf bör därför bortfalla. Margarinindustrien föredrager obetingat fritt val när det gäller dess råvaror och anser sig ha full rätt begära att i detta hänseende vara likställd med utländsk margarindustri.

Om tvångsinblandning av rapsolja i margarin anses obetingat nödvändig som skydd för svensk rapsodling, måste samma bestämmelser gälla för allt i landet salufört margarin, således även för importerat margarin.

Om svensk margarindustri genom lagbestämmelser skulle diskrimineras så, att densamma blir underkastad tvångsbestämmelser, som ej gäller för importerat margarin, måste den svenska margarindustrien begära tillräckligt skydd mot sådan import. För att nå detta syfte i olika marknads-lägen måste införselavgiften sättas ungefär dubbelt så högt som i propositionen föreslagits.

Sveriges industriförbund har i sin förut omförmälda skrift till utskottet — i anslutning till vad förbundet uttalat i sitt remissutlåtande över jordbruksprisutredningens förslag — tillstyrkt den av nyssberörda margarinfabriker gjorda framställningen. Industriförbundet har vidare förklarat, att förbundet funnit innehållet i den av Föreningen Svenska margarintillverkare upprättade, vid skriften fogade promemorian angående de ekonomiska verkningarna av slopande av inblandningstvång för hushållsmargarin synnerligen beaktansvärt. I sagda promemoria anföres bl. a. följande.

Margarindustrien drager till följd av utformningen av fettregleringen i och för sig icke någon ekonomisk fördel av om billiga fettämnen användes som råvaror. Ur samhällsekonomisk synpunkt måste det emellertid uppenbarligen vara önskvärt, att margarindustrien icke genom ett inblandningstvång förhindras att, i den mån så lämpligen kan ske, använda valolja i stället för rapsolja, eftersom man har anledning att räkna med att överskottet av rapsfrö kan exporteras till högre pris än importpriset å motsvarande kvantitet valolja. För oljeväxtodlarna innebär däremot inblandningstvånget vissa fördelar. Föreningen föreslår emellertid, att oljeväxtodlarna genom en höjning av införselavgiften på fettvaror skall beredas full kompensation för de ekonomiska förluster, som ett av föreningen förordad slopande av inblandningstvånget skulle innebära. Enligt föreningens mening skulle den sänkning av regleringsavgiften för fettvaror, som blir en följd av höjd inför-

selavgift mer än väl kompenseras av den höjning av samma regleringsavgift, som skulle kunna motiveras av att industrien efter inblandningstvängets slopande kan köpa billigare råvaror.

Utskottet

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall för höstraps med 18 procent vattenhalt och i övrigt av normalkvalitet enligt hittills gällande grunder fastställas ett mittpris av 75 öre per kilogram och prisgränser av 85 respektive 65 öre per kilogram. Så länge det inhemska priset på rapsfrö ligger mellan prisgränserna, avses en införselavgift på vegetabilisk olja och annat fett (med inemot 100 procent fetthalt) skola utgå med 30 öre per kilogram. Därjämte föreslås, delvis liksom hittills, skola uttagas för såväl importerade fettvaror som olja, som framvunnits ur inhemskt oljeväxtfrö, en rörlig regleringsavgift, vilken bl. a. står i visst förhållande till världsmarknadspriserna på fett-råvaror och fettvaror. Produkter, som jämte fett innehåller annan vara, avses skola avgiftsbeläggas efter fetthalten. Vidare förutsattes — i enlighet med vad utskottet förordade i sitt av riksdagen godtagna utlåtande 1955: 39 — att den nuvarande fullmakten för Kungl. Maj:t att föreskriva inblandningstväng beträffande här i landet tillverkat margarin m. m. skall bibehållas. Utöver vad som motsvarar de nyssnämnda avgifterna föreslås — för att dels lämna egentligt manufaktureringsskydd, dels kompensera den inhemska industrien för nämnda inblandningstväng — skola utgå en särskild införselavgift av 25 öre per kilogram för margarin och bakhjälpmedel med en fetthalt av mer än 60 procent samt av 20 öre per kilogram för bakhjälpmedel, vilkas fetthalt överstiger 24 men icke 60 procent. För vissa andra varor innehållande fett (bl. a. wafers och stearin) avses skola utgå, förutom de generella avgifterna, särskilda införselavgifter motsvarande egentligt manufaktureringsskydd.

För allt fett, som förbrukas inom den tekniska industrien — alltså även för inhemskt slakterifett, vilket icke är belagt med införsel- eller regleringsavgift — föreslås full restitution skola lämnas för erlagda avgifter.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna utformningen av fettregleringen för den närmaste treårsperioden har i motionerna I: 594 och II: 778 samt II: 775 utsatts för kritik. I samband härmed har motionärerna framställt skilda yrkanden om att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning av fettregleringen. I förstnämnda båda motioner har vidare hemställts om vissa omedelbara ändringar i Kungl. Maj:ts förslag, innebärande bl. a. avskaffande av omförmälda inblandningstväng samt höjning av den generella införselavgiften för fett och sänkning av de särskilda införselavgifterna för margarin m. m.

I anledning av sistnämnda yrkanden vill utskottet erinra om att den av Kungl. Maj:t föreslagna utformningen av fettregleringen bygger, såvitt här är i fråga, på den mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade, av utskottet tidigare förordade överenskommelsen.

Kungl. Maj:ts förslag synes därför enligt utskottets mening böra godtagas för den kommande treårsperioden. De i motionerna I: 594 och II: 778 i nu förevarande hänseende gjorda yrkandena kan utskottet sålunda icke tillstyrka.

Vad därefter angår förslagen i motionerna om översyn av fettregleringen vill utskottet framhålla, att även enligt utskottets mening en utredning om en omläggning av denna reglerings tekniska utformning av olika skäl synes befogad. Utskottet finner sig därför i anledning av motionerna I: 594 och II: 778 samt II: 775 böra förorda, att vid den översyn av jordbrukets prissystem, som bör ske innan ny överenskommelse härom träffas år 1959, även utredning sker av möjligheterna att åstadkomma en genomgripande förenkling av fettregleringen.

Utskottet har intet att invända mot Kungl. Maj:ts förslag, att från jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror 33,33 miljoner kronor skall överföras till Svenska mejeriernas riksförening såsom kompensation för en till den 1 juli 1957 uppskjuten prishöjning på konsumtionsmjölk ävensom att kassan under regleringsåret 1956/57 skall tagas i anspråk för förskottering av medel för inlösen av spånads- och oljelinfrö samt för infriande av garantipriset på linfrö. De i motionerna I: 594 och II: 778 samt I: 597 och II: 776 i förevarande del framförda yrkandena om clearingkassans användning för stöd åt äggexporten respektive ytterligare kompensation för prishöjning på konsumtionsmjölk kan utskottet emellertid icke biträda.

Beträffande vad i propositionen i övrigt anföres i fråga om oljeväxter och fettvaror har utskottet intet att erinra.

Mjök och mejeriprodukter m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 183—194.

Departementschefen

»I propositionen 1955: 198 anförde jag, att mjökproduktionen utgjorde en väsentlig inkomstkälla för de mindre jordbruket och att möjligheterna vid dessa jordbruk att övergå till annan produktion var ytterst begränsade. Eftersom vid lägre mjökpriser det mindre jordbruket skulle få vidkännas en stark inkomstminskning, var det enligt min mening av vikt, att prisättningsystemet utformades på ett sådant sätt, att avsättningsmöjligheterna för mjökprodukterna, framför allt smör, icke försämrades. Prisspänningen mellan smör och margarin borde sålunda icke ökas genom en ensidig sänkning av margarinpriserna. Enligt min uppfattning förelåg däremot starka skäl för en sänkning av såväl smör- som margarinpriserna. En sådan sänkning kunde, utan att jordbrukets inkomster därigenom minskades, möjlig-

göras genom en motsvarande höjning av priserna på konsumtionsmjölk och grädde. I detta sammanhang bör erinras om att priset på smör hösten 1955 höjdes med 75 öre per kilogram i anledning av skördeskadorna och den då väntade produktionsminskningen för denna vara.

Enligt 1955 års riksdagsbeslut bör man vid bestämmandet av prisgränserna för smör utgå från det pris, som gäller före den diskuterade prissänkningen. Prisgränserna skall fastställas till ± 10 procent från mittpriset. Införselavgiften fastställdes till 1 krona per kilogram. För ost bestämdes prisgränserna till ± 10 procent från mittpriset samt för torrmjölk, kondenserad mjölk och grädde till ± 15 procent. Beträffande konsumtionsmjölk uttalades, att prisgränser borde fastställas.

I den nu föreliggande överenskommelsen föreslås, att fabrikspriset på margarin fr. o. m. den 1 september 1956 skall sänkas med 45 öre per kilogram, vilken sänkning skall möjliggöras genom en reducering av regleringsavgiften på fettvaror med 54 öre per kilogram. Samtidigt skall enligt överenskommelsen riksnöteringen för runmärkt smör sänkas med likaledes 45 öre per kilogram. Vid övergången till det nya systemet skulle denna notering därmed uppgå till 6 kronor 35 öre per kilogram. I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut har prisgränserna för smör fastställts med utgångspunkt från det smörpris, som gäller före den nyss angivna sänkningen. Utgångspunkten vid avvägningen av prisgränserna har sålunda varit ett smörpris av 6 kronor 80 öre per kilogram, och gränserna har föreslagits till 7 kronor 35 öre respektive 6 kronor 10 öre per kilogram.

Den föreslagna prissänkningen på smör beräknas medföra en årlig inkomstminskning för mejerierorganisationen med omkring 30 miljoner kronor. För att kompensera denna minskning har mittpriset för konsumtionsmjölk föreslagits skola höjas med 3 öre per liter över nuvarande mejeripris. Härigenom beräknas mejeriernas intäkter av konsumtionsmjölk stiga med ungefär 30 miljoner kronor per år. Denna prishöjning motsvarar en ökning av jordbrukets totala kalkylmässiga intäkter med ungefär 45 miljoner kronor.

Då någon nämnvärd import av konsumtionsmjölk icke förekommer, är det främst avsättningsförhållandena inom landet, som vid fri prisbildning inom prisgränserna blir bestämmande för priset på konsumtionsmjölk. Jordbruksnämnden anmäler, att det vid överläggningarna har upplysts, att mejerierna vid övergången till det nya systemet ämnade höja nämnda pris med 1 öre per liter utöver mittpriset för att kompensera vissa kostnadsökningar. Emellertid har jordbrukets förhandlingsdelegation och Svenska mejeriernas riksförening senare utfäst sig att före den 1 juli 1957 icke höja priset på konsumtionsmjölk med mer än sammanlagt 1 öre per liter utöver nuvarande pris. Som compensation härför föreslås, att riksföreningen ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror skall erhålla ett belopp av 33,33 miljoner kronor. Av detta belopp avses de smörtillverkande mejerierna skola erhålla 25 miljoner kronor, medan återstående cirka 8,3 miljoner kronor skall tillföras riksföreningens kassa för regleringsändamål. Sist-

nämnda medel skall enligt nämndens bestämmande efter förslag av riksföreningen användas till utbetalande av utjämningsbidrag för mejerimjolk.

Den samtidiga sänkningen av priserna på smör och margarin står i överensstämmelse med vad som uttalades från statsmakternas sida i samband med 1955 års principbeslut. Därjämte synes smörskyddet ha utformats på sådant sätt, att det mindre jordbrukets inkomstläge icke äventyras. Å andra sidan har enligt min mening nödig hänsyn även tagits till konsumenternas intressen. För barnfamiljernas del är det särskilt värdefullt, att den i detta sammanhang nödvändiga prishöjningen på konsumtionsmjolk begränsas till 1 öre per kilogram till den tidpunkt, då barnbidragen hunnit överses. Jag finner mig därför böra tillstyrka bifall till det i det föregående redovisade förslaget.

I propositionen 1955: 198 föreslog jag, att införselavgiften för smör skulle fastställas till 1 krona per kilogram och att denna avgift skulle gälla så länge det inhemska priset låg mellan prisgränserna. Förslaget godtogs av riksdagen. Vid avvägningen av denna införselavgift räknades emellertid bl. a. med ett lägre ingångspris för smör än det, som förutsatts i den nu föreliggande överenskommelsen. Eftersom det torde vara angeläget, att det angivna ingångspriset kan förverkligas, anser jag mig böra föreslå, att den i överenskommelsen upptagna införselavgiften av 1 krona 25 öre per kilogram godtages. Denna införselavgift bör gälla, så länge det inhemska priset ligger mellan prisgränserna. I överenskommelsen angives vidare den prisnivå, vid vilken kvantitativ exportreglering bör övervägas, till 7 kronor 80 öre per kilogram. Även i denna del kan jag tillstyrka vad överenskommelsen innehåller.

Den föreslagna prissänkningen på smör kommer att för Svenska mejeriernas riksförening medföra en förlust å inneliggande lager av sådan vara. I enlighet med en i propositionen 1955: 215 redovisad prisöverenskommelse godkände riksdagen ett förslag om att — därest riksföreningen respektive mejerierna inom loppet av tre år, räknat från den 9 november 1955, på grund av prissänkning drabbas av förlust å inneliggande lager av smör och ost — denna förlust skall ersättas av de prisregleringsmedel, som står till jordbruksnämndens förfogande, dock högst med ett belopp av 6 miljoner kronor. Jag föreslår därför, att riksföreningens nu aktuella prisfallsförluster på smör av ifrågakvarande regleringsmedel skall ersättas intill ett belopp av 6 miljoner kronor.

I detta sammanhang får jag erinra om att enligt 1955 års riksdagsbeslut smörexporten, som f. n. är centraliserad till Svenska mejeriernas riksförening, även i fortsättningen skall handhavas av denna organisation. Riksföreningen skall därvid liksom hittills ha skyldighet att på lika villkor verkställa export även för utomstående mejeriers räkning. Export av smör utan anlitan- de av regleringsmedel för täckning av förluster skall dock kunna ske även av andra företag direkt. De regleringsmedel, som kan få användas för att täcka förluster vid export till lägre priser än de inhemska, utgöres främst av sådana utjämnings- samt försäljnings- och tillverkningsavgifter, som

upptages med stöd av statliga förordningar. Dessutom skall införelavgifter på mjölk och mejeriprodukter samt fodermedel få användas för detta ändamål. Därest dessa medel skulle visa sig vara otillräckliga för att täcka exportförlusterna, finnes enligt riksdagsbeslutet fortfarande möjlighet att uttaga allmän mjölkavgift.

Sedan den statliga lagringen av smör upphört fr. o. m. regleringsåret 1953/54, har riksföreningen fått täcka kostnaderna för säsongmässig lagring av smör med nyssnämnda regleringsmedel. Dessa torde även framdeles böra få användas för detta ändamål. Vid export av andra mejeriprodukter än smör bör eventuella exportbidrag i enlighet med jordbruksnämndens förslag beräknas med utgångspunkt från den mängd smör, som den exporterade varan efter fettinnehållet kan anses motsvara. Bidragsberättigad export av sådana produkter skall få företagas även av andra företag än riksföreningen. Bidragens storlek skall på förhand fastställas av föreningen.

Vid behandlingen av propositionen 1955:198 framhöll jordbruksutskottet (JeU 1955:39) önskvärdheten av en inom vissa gränser fri anpassning av priserna på konsumtionsmjölk. Samtidigt ansågs det dock motiverat, att statsmakterna även framdeles fick möjlighet att ingripa, om priserna på sådan mjölk skulle stiga alltför starkt. I enlighet med utskottets förslag beslöt riksdagen, att prisgränser skulle bestämmas på detta område och att det allmänna mjölkpristillägget skulle kunna ändras, om priset på konsumtionsmjölk översteg den övre gränsen.

I förut nämnda överenskommelse har mittpriset för konsumtionsmjölk framräknats som ett vägt medeltal av de priser på 3-procentig konsumtionsmjölk vid försäljning från mejeri, som de olika mejeriföretagen tillämpar. Sagda medeltal har vid tiden för övergången till det nya systemet beräknats till 48 öre per liter. Såsom tidigare anförts, har i överenskommelsen föreslagits, att mittpriset för konsumtionsmjölk skall överstiga sagda genomsnittspris med 3 öre per liter. För 3-procentig mjölk föreslås mittpriset för riket sålunda till 51 öre per liter. Prisgränserna föreslås skola ligga $\pm$ 6 öre från mittpriset eller följaktligen vid 57 respektive 45 öre per liter. Därest en förskjutning av konsumtionen skulle ske mot väsentligt ökad förbrukning av mjölk med högre fetthalt, bör enligt jordbruksnämnden prisgränserna omräknas till att avse ett vägt genomsnitt av priserna för all konsumtionsmjölk, omräknade till mjölk av enhetlig fetthalt. Mot vad som sålunda föreslagits har jag intet att erinra.

Såsom jag förut anförte, skall enligt 1955 års riksdagsbeslut det allmänna mjölkpristillägget kunna ändras, om priset på konsumtionsmjölk överskrider den övre prisgränsen. Eftersom prisbildningen på konsumtionsmjölk kan uppvisa betydande variationer mellan olika områden, synes det mig önskvärligt, att av en mejeriförening verkställd prishöjning icke behöver leda till att även övriga mejeriområden drabbas av sänkt pristillägg. Jag anser, att den i överenskommelsen föreslagna anordningen innefattar en lämplig lösning, som bör godtagas. Man bör således utgå ifrån en företagsekonomisk enhet inom mejeriororganisationen, d. v. s. i allmänhet en mejeriförening,

vartill även bör räknas en s. k. mejerifusion. Om en sådan enhet överskrider sin nuvarande genomsnittliga prisnivå för 3-procentig konsumtionsmjölk med mer än 9 öre (= övre prisgränsen för enheten), bör den vidkännas ett mot den genom prisöverskridandet erhållna merintäkten svarande avdrag på det belopp, som den eljest skulle uppbära i allmänt mjölkpristillägg. Vidare bör det åligga varje sådan enhet att månadsvis till jordbruksnämnden lämna uppgift om under månaden utvunna genomsnittspriser vid försäljning av konsumtionsmjölk av olika slag. Vid nämndens bedömning av det tillämpade mjölkpriset bör tillägg göras för den sänkning av genomsnittspriset på mjölk, som kan ha skett genom att företagsenheten har övergått till ett debiteringssystem med leveransavgifter.

Införselavgiften för konsumtionsmjölk torde i enlighet med överenskommelsen böra fastställas till 8 öre per liter. Därtill skall läggas en kompensationsavgift motsvarande den på varan uttagna utjämningsavgiften. Därvid skall iakttagas, att införselavgiften jämte kompensationsavgiften fr. o. m. den 1 juli 1957 skall sammanlagt uppgå till lägst 15 öre per liter. Nämda avgifter bör utgå för alla slag av mjölk, som importeras, oberoende av fetthalt och användning.

Jordbruksnämnden föreslår, att standardiseringsbestämmelserna för konsumtionsmjölk tills vidare skall bibehållas oförändrade. Med hänsyn till att frågan om åtgärder för att förbättra konsumtionsmjölkens beskaffenhet och därmed sammanhängande spörsmål f. n. utredes av särskilda sakkunniga, biträder jag nämndens förslag.

Jordbruksnämnden har vidare anmält, att den i anslutning till de ändrade standardiseringsbestämmelserna för mjölk — vilka i huvudsak innebär, att mjölk skall standardiseras till en enhetlig fetthalt, som varje mejeri äger bestämma med beaktande av att fetthalten ej får understiga 3 procent — har med Svenska mejeriernas riksförening överenskommit, att mejeri, som saluför mjölk, standardiserad till annan fetthalt än 3 respektive 3,5 procent, tills vidare icke må för mjölk med fetthalt understigande 3,5 procent tillämpa högre pris än det, som gäller för 3-procentig mjölk, eller för mjölk med högre fetthalt än 3,5 procent högre pris än det, som gäller för 3,5-procentig sådan. Vad nämnden sålunda anfört, föranleder ingen erinran från min sida.

Den i överenskommelsen angivna utformningen av stödet åt andra mejeriprodukter än smör och konsumtionsmjölk utgör enligt min mening en godtagbar lösning av dessa produkters prissättningsproblem. Jag biträder därför förslaget, att mittpriset och prisgränserna för grädd e bör utgå från partipriset för tjock grädde (lägst 40 procent fetthalt) vid leverans till återförsäljare i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg. Med tillämpning härav bör mittpriset bestämmas till 5 kronor 75 öre per kilogram samt prisgränserna till 6 kronor 35 öre respektive 5 kronor 15 öre per kilogram. Prisgräns skall anses vara nådd, när partipriset vid något tillfälle tangerar gränsen i någon av nyss angivna städer. Passeras gränsen för tjock grädde, skall beträffande all slags grädde få vidtagas åtgärder av de slag, som i

allmänhet kan förekomma vid över- eller underskridande av prisgräns. Införselavgiften för tjock grädde bör i enlighet med överenskommelsen fastställas till 95 öre per kilogram. För övriga gräddsorser bör införselavgiften differentieras med hänsyn till fetthalten i enlighet med en i överenskommelsen angiven skala. Kompensationsavgiften för grädde bör utgå med samma belopp som den för respektive varuslag vid importtillfället gällande utjämningsavgiften.

Mittpris och prisgränser för ost bör fastställas endast för herrgårds- och sveciaost samt avse ett vägt genomsnitt av priserna till parthandlare för runmärkt helfet sådan ost av en ålder av lägst 4 månader. Enligt överenskommelsen skall mittpriset i enlighet härmed fastställas till 4 kronor 65 öre per kilogram. Prisgränserna bör bestämmas till respektive 5 kronor 10 öre och 4 kronor 20 öre per kilogram. Om de nu angivna prisgränserna över- respektive underskrides, bör de särskilda åtgärder, som i allmänhet kan förekomma, då prisgräns passeras, få vidtagas även beträffande ost av andra slag än herrgårds- och sveciaost. Den införselavgift, som tillämpas, så länge det inhemska priset ligger mellan prisgränserna, bör enligt överenskommelsen fastställas till 60 öre per kilogram. För mesost bör dock motsvarande införselavgift uppgå till 20 öre per kilogram, medan för smältost ingen införselavgift tills vidare bör uttagas. Kompensationsavgift bör dock uttagas i vanlig ordning även vid import av smältost. Kompensationsavgift för ost bör utgå med samma belopp per kilogram som den vid införseltillfället gällande utjämningsavgiften för ost, f. n. 80 öre per kilogram. För mesost, som är fri från utjämningsavgift, skall alltså icke utgå någon kompensationsavgift.

Vad sålunda föreslagits kan jag till alla delar biträda.

För kondenserad mjölk bör i enlighet med överenskommelsen mittpriset utgöra 1 krona 70 öre per kilogram avseende osöckrad vara med en fetthalt av ungefär 8 procent och vid försäljning från fabrik i poster om minst 2 500 kilogram brutto. Prisgränserna bör fastställas till 1 krona 95 öre respektive 1 krona 45 öre per kilogram. Införselavgiften för kondenserad mjölk avses, så länge det inländska priset ligger inom prisgränserna, böra utgå med 40 öre per kilogram. För kondenserad och steriliserad grädde föreslås samma införselavgift skola bestämmas som för färsk grädde av motsvarande fetthalt. För kondenserad och steriliserad grädde föreslås samma kompensationsavgift som för färsk grädde. I fråga om mager torr mjölk föreslås prisgränser skola fastställas till 2 kronor 80 öre respektive 2 kronor 10 öre per kilogram och för annan torrmjölk till 4 kronor 50 öre respektive 3 kronor 30 öre per kilogram. Så länge det inländska priset ligger mellan prisgränserna, avses införselavgiften för all torrmjölk skola utgå med 1 krona per kilogram. Kompensationsavgift skall enligt överenskommelsen icke utgå för kondenserad mjölk och torrmjölk.

För glass och närstående produkter (däribland mjölkso-

ker) avses införselavgiften i enlighet med föreliggande förslag skola utgå med 25 procent av varans importvärde.

Vad sålunda föreslagits föranleder ingen erinran från min sida.

Jordbruksnämnden har anmält, att man i överenskommelsen har förutsatt, att allmänt mjölkpristillägg efter oförändrade grunder och med oförändrade belopp kommer att utgå under hela treårsperioden. Vid bedömningen av arbetsinkomsten vid basjordbruken och således även vid bedömningen av inkomstlikställigheten har man räknat med ett oförändrat s. k. leveranstillägg för mjölk. Följaktligen har det enligt nämnden förutsatts, att detta tillägg icke skall minska under treårsperioden. Nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation har utgått från att leveranstillägget liksom även det extra pristillägget för mjölk i norra Sverige under regleringsåret 1956/57 kommer att utgå efter oförändrade grunder.

Jag vill i förevarande sammanhang erinra om att jag efter Kungl. Maj:ts bemyndigande sommaren 1955 tillkallat särskilda sakkunniga för utredning av frågan om stöd till det mindre jordbruket. I direktiven till denna utredning angav jag, att utredningen borde söka samordna de nuvarande stödåtgärderna för det mindre jordbruket till större enhetlighet och att därvid borde beaktas såväl de regionalt och i förhållande till storleksgrupper differentierade tilläggen som övriga utgående produktprissubventioner. I avvaktan på utredningens resultat föranleder vad som i överenskommelsen anförts om de olika bidragen icke någon erinran från min sida.

De medel, som inflyter genom införsel- och kompensationsavgifter vid import liksom genom utjämningsavgifter på mjölk, grädde och ost, föreslås skola tillföras Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för att i första hand användas till utbetalning av utjämningsbidrag, till kostnader för säsongmässig lagring av smör samt till täckande av exportförluster på smör och andra mejeriprodukter. Detta förslag kan jag tillstyrka. Jordbruksnämnden bör liksom hittills efter förslag av riksföreningen utfärda närmare bestämmelser om användningen av medlen till nu angivna ändamål. Nämnden har i detta sammanhang anmält, att under senare år en viss del av utjämningsavgiftsmedlen bl. a. har använts för utbetalning till de osttillverkande mejerierna av pristillägg (kvalitetstillägg) för sådan hård ost, som är föremål för runmärkning och som därutöver uppfyller vissa kvalitetsfordringar. Jag anser mig böra biträda nämndens förslag, att dylika tillägg även i fortsättningen skall efter nämndens godkännande få utbetalas med anlåtande av regleringsmedel. Nämnden torde vidare böra äga medge, att ifrågavarande regleringsmedel skall i huvudsaklig överensstämmelse med vad som nu sker, få användas till vissa särskilda ändamål, exempelvis för att främja avsättningen på hemmamarknaden av överskott av en viss mejeriprodukt eller för ändamål, som kan anses allmänt gagna mejerindustriens utveckling och effektivisering.

Jag anser mig vidare böra biträda jordbruksnämndens förslag, att en avgift av 30 öre per kilogram även i fortsättningen skall få uttagas för icke

runmärkt smör, som tillverkas vid mejeri, berättigat att erhålla statligt mjölkpristillägg. De genom denna avgift inflytande avgiftsmedlen bör tillföras Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa och disponeras efter överenskommelse med nämnden.

Omkostnaderna för mejeriernas säsongmässiga lagring av smör har i det föregående föreslagits skola även framdeles bestridas av medel från nyssnämnda regleringskassa. Riksföreningen har dessutom mot erläggande av ränta (gällande diskonto + 0,5 procent) av jordbruksnämnden erhållit rörelsemedel för lagringen, motsvarande det inlagrade smörets värde. Jag har intet att erinra mot nämndens förslag, att ifrågavarande rörelsemedel på oförändrade villkor skall få ställas till riksföreningens förfogande även under den kommande treårsperioden.

Liksom hittills bör jordbruksnämnden ha överinseende över den av Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg bedrivna verksamheten.

Vad jordbruksnämnden i övrigt anfört i förevarande avsnitt av sin framställning föranleder icke någon erinran från min sida.»

Motionerna

I motionerna I: 594 och II: 778 anföres, att motionärerna anser det erforderligt framhålla, att importskydd av den höjd, som lämnats mager torrmjök, icke bör användas för att möjliggöra en extraordinär fördyring av viktiga livsmedel, vid vilkas tillverkning numera torrmjök ingår eller kan ingå. Det framstår enligt motionärerna som ett viktigt intresse icke minst för jordbruket på lång sikt, att användningsområdet för mjölkäggvita utvidgas.

Enligt motionerna I: 595 och II: 779 framstår det som otillräckligt belyst, huruvida de prisförbättringar, som i den föreliggande propositionen föreslås i förhållande till vårprissättningen 1955 ger jämställdhet i inkomsthänseende åt övre Norrlands jordbrukare. Av olika skäl måste ifrågasättas, om så kommer att visa sig möjligt. Ur denna synpunkt förefaller det motionärerna motiverat att taga under övervägande en uppjustering av beloppet och grunderna för det extra pristillägget å mjölk till vissa delar av landet, så mycket mera som de anslag, som under tidigare år anvisats till mjölkpristillägg av olika slag, ej i sin helhet förbrukats utan behållning uppstått å dessa anslag.

I motionerna I: 597 och II: 776 göres hemställan av innebörd, att riksdagen måtte dels besluta att öka reservationsanslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område med 30 miljoner kronor, dels medge att detta belopp må disponeras för fördubbling av det extra mjölkpristillägget för Norrland. Vidare innebär som förut anförts under avsnittet om oljeväxter och fettvaror motionärernas hemställan, att den mjölkprishöjning av 1 öre per liter, som förestår den 1 september 1956, icke bör tillåtas slå igenom i höjda konsumentpriser utan att denna prishöjning bör täckas av medel ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror.

Utskottet

I sitt av riksdagen i förevarande del godtagna utlåtande 1955: 39 framhöll utskottet i likhet med departementschefen, att mjölkproduktionen utgör en väsentlig inkomstkälla för det mindre jordbruket och att lägre mjölkpriser skulle betyda en stark inkomstminskning för dessa jordbruk. Utskottet framhöll vidare bl. a., att den på senare tid i många trakter vikande mjölkproduktionen kunde medföra icke obetydliga svårigheter i fråga om mjölkförsörjningen i större konsumtionscentra. Med hänsyn till såväl jordbrukets som konsumenternas intressen borde därför i samband med den konkreta utformningen av det nya prissättningsystemet dessa risker beaktas bl. a. vid den relativa avvägningen av gränsskyddet. Man borde sålunda undvika en sådan ändring av prisrelationerna mellan smör och margarin, som kunde leda till att på grund av minskad smörförbrukning ett svårsålt smöröverskott skulle uppkomma. Starka skäl kunde emellertid åberopas för en samtidig sänkning av smör- och margarinpriserna. Frågan härom borde dock avgöras först i samband med den närmare utformningen av prissättningsystemet. Med utskottets tillstyrkan fastställdes emellertid redan hösten 1955 införselavgiften mellan prisgränserna för smör till 1 krona per kilogram.

Vid de i vår slutförda förhandlingarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation har överenskommit, att fabrikspriset på margarin och riksnoteringen på runmärkt smör fr. o. m. den 1 september 1956 skall sänkas med 45 öre per kilogram. För att möjliggöra prissänkningen på margarin skall regleringsavgiften på fettvaror sänkas med 54 öre per kilogram. Vidare skall — för att kompensera inkomstbortfallet för mejerierna genom smörprissänkningen — mittpriset på konsumtionsmjölk sättas 3 öre per liter högre än det nuvarande mejeripriset. Sistnämnda prishöjning avses emellertid icke skola vidtagas förrän den 1 juli 1957. Som kompensation härför föreslås, såsom förut nämnts under avsnittet om oljevaxter och fettvaror, Svenska mejeriernas riksförening skola ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror tillföras ett belopp av 33,33 miljoner kronor, samtidigt som förhandlingsdelegationen och riksföreningen utfäst sig att före den 1 juli 1957 icke höja priset på konsumtionsmjölk med mer än 1 öre per liter utöver nuvarande pris, motsvarande kompensation för vissa kostnadsökningar. Prisgränser och ingångspris för smör har i överenskommelsen beräknats i enlighet med de av 1955 års riksdag fastställda grunderna. Införselavgiften för smör föreslås emellertid, bl. a. med hänsyn till att man nu räknar med ett högre ingångspris än vad som förutsattes hösten 1955, skola höjas till 1 krona 25 öre per kilogram.

Till vad sålunda överenskommit finner sig utskottet i likhet med departementschefen böra tillstyrka bifall. Den samtidiga sänkningen av priserna på smör och margarin står i överensstämmelse med vad som uttalades från statsmakternas sida i samband med 1955 års principbeslut. Smörskyddet synes därjämte enligt utskottets mening ha utformats på ett sådant sätt,

att det mindre jordbrukets inkomstläge icke äventyras. Utskottet vill liksom departementschefen även understryka, att det för barnfamiljernas del är särskilt värdefullt, att den i detta sammanhang nödvändiga prishöjningen på konsumtionsmjölk begränsas till 1 öre per kilogram till den tidpunkt, då barnbidragen hunnit överses. Utskottet finner sig däremot, såsom förut anförts under avsnittet om oljeväxter och fettvaror, icke kunna tillstyrka bifall till vad i motionerna I: 597 och II: 776 yrkats i fråga om täckandet av sistnämnda prishöjning med medel ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror.

I sitt förut omnämnda utlåtande 1955: 39 framhöll utskottet önskvärdheten av en inom vissa gränser fri anpassning av priserna på konsumtionsmjölk. Samtidigt ansåg utskottet det dock motiverat, att statsmakterna även framdeles skulle få möjlighet att ingripa, om priserna på sådan mjölk skulle stiga alltför starkt. I enlighet med utskottets förslag beslöt riksdagen, att prisgränser skulle fastställas på detta område och att det allmänna mjölkpristillägget skulle kunna ändras, om konsumtionsmjölkpriset översteg den övre prisgränsen.

I anslutning till riksdagens beslut har i överenskommelsen föreslagits vissa prisgränser för konsumtionsmjölk, varjämte vissa regler utarbetats för avdrag å det allmänna pristillägget för mjölk, i den händelse den övre prisgränsen skulle överskridas. Mot vad i sagda hänseende förordats har utskottet intet att erinra. Ej heller vad i övrigt föreslagits beträffande konsumtionsmjölk föranleder någon utskottets erinran.

Vad i propositionen anförts rörande mittpriser, prisgränser, införsel- och kompensationsavgifter m. m. i fråga om grädde, ost, kondenserad mjölk, kondenserad och steriliserad grädde, torrmjölk samt glass och närstående produkter finner sig utskottet kunna förorda. Utskottet kan sålunda icke biträda vad i motionerna I: 594 och II: 778 anförts beträffande importskyddet för mager torrmjölk.

I den mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation träffade överenskommelsen har förutsatts, att allmänt mjölkpristillägg kommer att utgå efter oförändrade grunder och med oförändrade belopp under hela treårsperioden. Vid bedömningen av arbetsinkomsten vid basjordbruken och således även vid bedömningen av inkomstlikställigheten har man räknat med ett oförändrat s. k. leveranstillägg för mjölk, vilket alltså icke skall minskas under treårsperioden. Vidare har man utgått från att leveranstillägget liksom det extra pristillägget för mjölk i norra Sverige under regleringsåret 1956/57 kommer att utgå efter oförändrade grunder. Departementschefen har för sin del uttalat att, i avvaktan på resultatet av utredningen rörande frågan om särskilt stöd till småbruket, vad som i överenskommelsen anförts om de olika bidragen icke föranleder någon erinran från hans sida. Ej heller utskottet, som tidigare förordat den träffade överenskommelsen, finner anledning till erinran mot vad sålunda förutsatts och avtalats. Vid nu angivna ståndpunktstagande avstyrker utskottet bifall till

yrkandena i motionerna I: 597 och II: 776 om en fördubbling av beloppet till extra mjölkpristillägg i norra Sverige. Ej heller det i motionerna I: 595 och II: 779 framförda yrkandet om att riksdagen måtte överväga en uppjustering av beloppet och grunderna för sagda pristillägg finner sig utskottet sålunda böra tillstyrka.

Vad i propositionen i övrigt anförts i förevarande del föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Kött och fläsk m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 201—209.

Departementschefen

»I propositionen 1955: 198 föreslog jag, att särskilda prisgränser skulle fastställas för fläsk, nötkött, kalvkött, hästkött samt får- och lammkött. Jag ansåg det därvid önskvärt, att svängningarna kring mittpriset minskades för fläsk och nötkött samt att prisgränserna för dessa produkter därför borde fastställas till ± 12 procent från mittpriset i stället för av jordbruksprisutredningen föreslagna ± 15 procent. Däremot ansåg jag någon hopkrympning av prisgränserna icke erforderlig i fråga om kalvkött, hästkött samt får- och lammkött. Prisgränserna för dessa varuslag föreslogs i enlighet därmed skola fastställas till ± 15 procent från mittpriset. Riksdagen, som godtog mitt förslag, godkände ävenledes, att införselavgifterna skulle bestämmas så, att man uppnådde ett avgiftsskydd, som för nötkött, fårkött och fläsk med 5 öre per kilogram samt för kalvkött med 10 öre per kilogram översteg det skydd, som skulle utgå enligt jordbruksprisutredningens beräkningsmetod. Detta högre skydd för ifrågavarande produkter skulle utgöra viss kompensation för att man från jordbrukets sida i det s. k. kompromissförslaget hade avstått från krav på en ytterligare begränsning av intervallerna mellan prisgränserna. Därest slaktdjursavgift uttogs, borde vid import motsvarande avgift utgå för kött och fläsk.

De i nu föreliggande överenskommelse föreslagna prisgränserna och införselavgifterna avser hela, halva och fjärdedels kroppar av storboskap och häst samt hela och halva kroppar av övriga djurslag. Prisgränserna avser Sveriges slakteriförbunds partipris i Stockholm och Göteborg. Vid sammanvägningen av stockholms- och göteborgspriserna skall enligt överenskommelsen åt det förstnämnda priset ges dubbel vikt. Vidare har angivits, att vid sammanvägningen inom de olika varuslagen hänsyn bör tagas till klassificeringsutfallet under den närmast kända tolv månadersperioden.

Vad sålunda överenskommit synes böra godtagas. Jag anser mig även kunna biträda vad i överenskommelsen i övrigt föreslagits beträffande mitt-

priserna, prisgränserna och införselavgifterna för kött och fläsk. Sålunda bör för nötkött mittpriset fastställas till 3 kronor 65 öre samt prisgränserna till 4 kronor 10 öre respektive 3 kronor 20 öre per kilogram. Så länge det inhemska priset ligger mellan prisgränserna, bör införselavgiften för nötkött utgå med 75 öre per kilogram, däri inräknad den i 1955 års principbeslut angivna förhöjningen å 5 öre. Vid beräkningen av det för nötkött föreslagna importskyddet har man utgått från att en slaktdjursavgift av i genomsnitt 10 kronor per storboskap kommer att upptagas under den kommande treårsperioden och att denna avgift motsvarar en kompensationsavgift av 5 öre per kilogram vid import.

För kalvkött bör mittpriset bestämmas till 4 kronor 50 öre samt prisgränserna till 5 kronor 20 öre respektive 3 kronor 80 öre per kilogram. Införselavgiften bör, så länge det inhemska priset ligger inom prisgränserna, utgå med — inklusive nyssnämnda förhöjning — 1 krona per kilogram. Enligt nämnden har farhågor uttalats för att vid det nya prissättningssystemet svåra konkurrensförhållanden kan göra sig gällande i fråga om gödkalvkött. Enligt min mening är det angeläget, att gödkalvproduktionen, som till stor del bedrivs vid mindre jordbruk, erhåller ett tillfredsställande skydd. Överenskommelsens förslag om prisgränser och införselavgifter för kalvkött kan jag biträda. Jag vill samtidigt erinra om att den nu pågående utredningen om småbruksstöd torde komma att uppmärksamma de problem, som det nya prissättningssystemet kan medföra på detta område.

För får- och lammkött bör i enlighet med överenskommelsen mittpriset fastställas till 4 kronor 50 öre samt prisgränserna till 5 kronor 20 öre respektive 3 kronor 80 öre per kilogram. Den införselavgift, som skall uttagas så länge det inhemska priset ligger inom angivna gränser bör, inklusive förhöjningen enligt principbeslutet, bestämmas till 1 krona per kilogram. För hästkött bör mittpriset utgöra 3 kronor samt prisgränserna fastställas till 3 kronor 45 öre respektive 2 kronor 55 öre per kilogram och införselavgiften till 55 öre per kilogram.

För fläsk torde mittpriset böra utgöra 4 kronor 15 öre samt den övre prisgränsen fastställas till 4 kronor 65 öre och den nedre prisgränsen till 3 kronor 65 öre per kilogram. Så länge det inländska priset befinner sig inom dessa gränser, bör införselavgiften — inklusive förut nämnda förhöjning av 5 öre — uppgå till 83 öre per kilogram. Vid beräkningen av ifrågasvarande införselavgift har antagits, att kompensationsavgiften för fläsk under treårsperioden kommer att utgå med i genomsnitt 7 öre per kilogram, motsvarande en slaktdjursavgift av cirka 5 kronor per svin. I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut bör vid import av svinkroppar utan huvud utgå ett tillägg till införselavgiften med 15 öre per kilogram.

I propositionen 1955:198 föreslog jag i överensstämmelse med det s. k. kompromissförslaget, att införselavgiften för samtliga styckade varor, charkuterivaror, organ och inälvor samt konserver skulle, då såväl nötkötts- som fläskpriset låg inom prisgränserna, fastställas till ett belopp, som i öre per kilogram motsvarade 150 procent av

det ovägda medeltalet av införselavgifterna för nötkött och fläsk. Förslaget godtogs av riksdagen. Jordbruksnämnden har föreslagit, att vid beräkningen av införselavgifterna för nu nämnda varuslag hänsyn icke skall tagas till eventuellt utgående kompensationsavgifter (slaktdjursavgifter) för ostyckat kött och fläsk, samt har angivit införselavgiften vid denna beräkningsgrund till 1 krona 18 öre per kilogram. Mot vad sålunda föreslagits, har jag icke något att erinra.

Enligt 1955 års riksdagsbeslut skall införselavgift uttagas för samtliga levande djur, varvid dock avgiftsrestitution skall medgivas i fråga om livdjur. Beträffande slaktdjur skall enligt riksdagsbeslutet gälla samma regler, som angivits för kött respektive fläsk, varvid slaktutbytet skall beräknas enligt vedertagna grunder. Jordbruksnämnden har med kötthandelns branschorganisationer överenskommit om vissa grunder för omräkning till slaktvikt för olika djurslag av den utav tullverket konstaterade levande vikten. I enlighet härmed har nämnden föreslagit, att man vid beräkningen av införselavgiften skall utgå från att slaktutbytet för storboskap utgör 58 procent av levande vikt. För kalv har motsvarande tal föreslagits till 65 procent, för häst till 60 procent, för får till 50 procent och för svin till 84 procent. Nämnden har emellertid samtidigt anmält, att grundmaterialet för nu angivna omräkningstal har varit tämligen begränsat. Jag anser mig därför böra biträda nämndens förslag, att nämnden efter ett år får ompröva dessa tal, varvid hänsyn bör tagas till de under försöksåret vunna erfarenheterna. Därest prisgräns för kött av visst djurslag över- eller underskrides, bör sådana åtgärder, som i allmänhet kan förekomma vid över- respektive underskridande av prisgräns, få företagas även beträffande levande djur av samma slag.

Kompensationsavgift bör, såsom nämnden föreslagit, icke utgå vid införsel av levande djur, eftersom slaktdjursavgift kommer att uttagas i samband med att djuren slaktas.

För fjäderfäkött och levande fjäderfä bör mittpriser och prisgränser icke fastställas utan införselavgift bör utgå med 20 procent av varans importvärde. Genom denna avgift inflytande medel bör ställas till förfogande för Sveriges export- och importförening för ägg för utjämning av skillnaden mellan inlandspriser och exportpriser på ägg.

I enlighet med principerna för det nya prissättningssystemet skall, så länge det inhemska priset ligger inom prisgränserna, import få verkställas av vem som helst. Föreningen Svensk kötthandels nuvarande importmonopol skall sålunda slopas. I fråga om exporten anser jag mig även böra biträda nämndens förslag att till nämnda förening delegera uppgiften att fastställa och utbetala bidrag vid export, som företages av utanför föreningen stående exportörer. Med hänsyn bl. a. till önskvärldheten att bevara de svenska varornas anseende utomlands skall föreningen — för att förbehålla de reguljära partihandlarna exporten — äga besluta, att exportbidrag skall lämnas endast till föreningens medlemmar. Exportbidrag skall icke få utbetalas, om den övre prisgränsen överskrides. I detta läge bör exportavgift kunna

uttagas. Jag vill i detta sammanhang erinra om att föreningen står öppen för alla reguljära partihandlare på kött- och fläskområdet.

Exportavgift bör, efter förslag av nyssnämnda förening, kunna fastställas av jordbruksnämnden, om det utländska priset överstiger det inhemska, oavsett huruvida sistnämnda pris ligger mellan prisgränserna eller ej. En sådan avgift föreslås skola uttagas av samtliga exportörer, således även av andra än föreningens medlemmar. Häremot har jag intet att erinra.

Enligt 1955 års riksdagsbeslut skall kvantitativa exportregleringar icke vidtagas omedelbart, då den övre prisgränsen tangeras. I enlighet med den föreliggande överenskommelsen bör den nivå, vid vilken sådana regleringar bör komma i fråga, fastställas för nötkött till 4 kronor 50 öre per kilogram och för fläsk till 5 kronor 10 öre per kilogram.

I fråga om charkuterivaror, köttkonserver, organ och inälvor samt styckningsdetaljer föreslår jordbruksnämnden, att när den nedre prisgränsen underskrides för endera nötkött eller fläsk eller bådadera, nämnden skall få vidtaga sådana anordningar beträffande nyssnämnda produkter, som är betingade av omständigheterna och önskvärdheten att skydda den nedre prisgränsen. Därvid bör dock enligt nämndens förslag kvantitativa regleringar icke företagas i fråga om sådana speciella typer av konserver och charkuterivaror, som icke tillverkas inom landet men för vilka köpintresse finnes. Dock skall import av konserver och charkuterivaror i angivna läge icke få äga rum, om det konstateras, att man därigenom uppenbart söker kringgå importförbudet för hel vara. Eftersom det är svårt att på förhand fastställa de ingripanden och restriktioner, som kan behöva företagas i varje särskild situation, hemställer nämnden om befogenhet att i fråga om nyssnämnda varor kunna vidtaga de åtgärder, som från fall till fall kan befinnas lämpliga. Vad sålunda föreslagits, kan jag biträda.

Det bör ankomma på jordbruksnämnden att med tillämpning av grunderna för det nya prissättningsystemet meddela erforderliga direktiv för föreningen Svensk kötthandel. De medel, som inflyter genom införsel-, utförsel- och kompensationsavgifter på kött och fläsk samt övriga till detta område hörande varuslag, bör överföras till föreningen och användas för att täcka förlusterna i dennas verksamhet. Vidare bör liksom hittills slaktdjursavgifter kunna upptagas för sådant ändamål. Därjämte bör föreningen tillföras en del av de medel, som inflyter i införselavgifter på fodersäd och andra fodermedel. Föreningen bör liksom hittills ha möjlighet att överföra vid bokföringsårets slut odisponerade överskott till stiftelsen Kötthandelskonjunkturutmättningsfond och efter i huvudsak nu gällande regler taga i anspråk de medel, som inestår i nämnda stiftelse, för att täcka uppkomna förluster.

Jag anser mig även böra biträda jordbruksnämndens förslag, att föreningens lagringsverksamhet i fortsättningen skall begränsas. Bidrag vid lagring bör sålunda endast utgå för den rörliga delen av lagringskostnaderna, d. v. s. lagerhyror och räntekostnader, medan de fasta lagringskostnaderna helt bör bestridas av lagerhållaren. Vidare bör lagringsbidrag utbe-

talas blott under de perioder, då priset för vederbörande varuslag ligger under mittpriset, och endast för svenskt kött och fläsk. Liksom hittills bör bidrag icke utgå för annan lagring än sådan, som företages av föreningens medlemmar. Av kontrollskäl bör vidare lagring med bidrag av regleringsmedel endast medges i större kommersiella fryshus.

Jag har intet att erinra mot ett i jordbruksnämndens skrivelse framfört förslag, att slaktdjursavgiftsmedel även skall få användas för att täcka de förluster, som kan uppstå genom att vid utslaktning av katastrofartad karaktär varorna vid uttagningstillfället måste säljas till lägre priser än vid inlagringstillfället. Det bör dock ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter dess bemyndigande, på nämnden, att bestämma när sådant lagringsstöd skall utgå. Under innevarande regleringsår har rörelsemedel ställts till förfogande för föreningen för lagring av sådant importerat kött och fläsk, som icke vunnit omedelbar avsättning, liksom även för lagring, som verkställes med bidrag. Så torde böra få ske också i fortsättningen, varvid lagerhållare bör erlægga ränta efter en räntefot, motsvarande gällande diskonto plus 0,5 procent.

I fråga om smågrisar har under innevarande regleringsår gällt ett garantipris av 3 kronor per kilogram levande vikt. Jordbruksnämnden föreslår, att detta stöd tills vidare skall utgå oförändrat men att kostnaderna härför icke utan Kungl. Maj:ts medgivande skall få överskrida 2 miljoner kronor för regleringsår. Häremot har jag icke något att erinra. Jag vill härvid framhålla, att ifrågavarande stöd torde komma att omfattas av den översyn, som f. n. verkställes av utredningen om småbruksstöd.

Sedan regleringsåret 1948/49 har ett statligt pristillägg utbetalats för otvättad ull, som av producent levererats till Aktiebolaget Kontrollhudar eller till Sveriges ullspinneri- och väveriförening. Jag anser mig böra biträda jordbruksnämndens förslag, att ifrågavarande stöd i huvudsakligen oförändrad form skall utgå under den kommande treårsperioden, varvid pristillägget torde böra fastställas till 2 kronor per kilogram.

Mot vad jordbruksnämnden anfört beträffande klassificering av kött och fläsk har jag intet att erinra.»

Utskottet

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om kött och fläsk, styckade varor, charkuterivaror, organ och inälvor samt konserver ävensom levande djur har enligt utskottets mening utformats i huvudsaklig överensstämmelse med vad som äsyftades vid fastställandet av riktlinjerna på förevarande område i 1955 års riksdagsbeslut. Utskottet har emellertid uppmärksammat, att den förordade införselavgiften på styckade varor, charkuterivaror, organ och inälvor samt konserver torde komma att för vissa av dessa varor medföra en icke oväsentlig höjning av konsumentpriserna. Effekten av den föreslagna, i enlighet med 1955 års riksdagsbeslut enhetliga införselavgiften på ifråga-

varande område kan därför enligt utskottets mening i vissa fall bli mindre tillfredsställande. Utskottet, som förutsätter, att Kungl. Maj:t framdeles kommer att ha uppmärksamheten riktad på denna fråga, finner sig dock böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i förevarande del. Jämväl vad som föreslagits i fråga om gränsskyddet för fjäderfäkött och levande fjäderfä samt användningen av de härvid inflytande införselavgiftsmedlen torde böra godtagas.

I fråga om de särskilda regleringsanordningarna har i propositionen föreslagits bl. a., att jordbruksnämnden, när den nedre prisgränsen underskrides för endera nötkött eller fläsk eller bådadera, skall beträffande charkuterivaror, köttkonserver, organ och inälvor samt styckningsdetaljer få vidtaga sådana anordningar, som är betingade av omständigheterna och önskvärdheten att skydda den nedre prisgränsen. Kvantitativa regleringar föreslås dock icke utom i vissa undantagsfall skola få företagas i fråga om sådana speciella typer av konserver och charkuterivaror, som icke tillverkas inom landet men för vilka köpintresse finnes. Med hänsyn till svårigheterna att på förhand fastställa regler för varje särskild situation avses jordbruksnämnden i fråga om nyssnämnda varor skola få befogenhet att vidtaga de åtgärder, som från fall till fall kan befinnas lämpliga. Mot vad sålunda föreslagits har utskottet intet att invända. Ej heller vad i propositionen anförts angående de erforderliga direktiven till föreningen Svensk kötthandel samt beträffande exportbidrag och exportavgifter på ifrågavarande område föranleder någon erinran från utskottets sida.

Den i propositionen föreslagna begränsningen av den lagringsverksamhet, som bedrivs av föreningen Svensk kötthandel, finner sig utskottet böra förordna. Utskottet kan jämväl biträda förslaget, att slaktjursavgiftsmedel — efter beslut av Kungl. Maj:t eller, efter dess bemyndigande, jordbruksnämnden — skall få användas för att täcka de förluster, som kan uppstå genom att vid utslaktning av katastrofartad karaktär varorna vid uttagningstillfället måste säljas till lägre priser än vid inlagringstillfället. Vidare bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag rörelsemedel kunna ställas till förfogande för föreningen.

Mot vad i propositionen anförts beträffande klassificering av kött och fläsk har utskottet intet att erinra.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall i fråga om smågrisar tills vidare gälla ett oförändrat garantipris av 3 kronor per kilogram levande vikt. Kostnaderna härför föreslås dock icke utan Kungl. Maj:ts medgivande skola få överskrida 2 miljoner kronor per regleringsår. Häremot har utskottet intet att erinra. Därutöver bör emellertid enligt utskottets mening föreskrivas, att jordbruksnämnden skall äga befogenhet att förhindra import av smågrisar, när garantipriset tillämpas.

Kungl. Maj:ts förslag i fråga om stödet åt ullproduktionen kan utskottet biträda.

Ägg m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 214—219.

Departementschefen

»På grund av den förhållandevis betydande säsongvariationen i äggpriserna och ägginvägningen föreslog jag i propositionen 1955:198, att skilda prisgränser skulle fastställas för olika säsonger. Den ena perioden skulle ungefärligen omfatta tiden den 1 augusti—den 30 november och den andra den övriga delen av året. Enligt mitt förslag, som godtogs av riksdagen, skulle övergången mellan perioder med skilda prisgränser icke bestämmas till en viss dag utan kunna varieras något. Prisgränserna skulle fastställas till omkring ± 15 procent av mittpriset.

Enligt jordbruksprisutredningens förslag skulle som mätare av det inhemska äggpriset tagas producentpriset i de viktigaste produktionsområdena (svensk äggnotering). Jordbruksnämnden har anmält, att det torde vara förenat med vissa olägenheter att tillämpa denna notering i föreliggande sammanhang. Svensk äggnotering har nämligen karaktären av en producentprisnotering, som svårigen kan ändras oftare än en gång i veckan. Därför kan denna notering under noteringsveckan komma att ligga för högt eller för lågt i förhållande till de aktuella importpriserna. Dessa kan således passera någon av prisgränserna utan att detta omedelbart påverkar svensk äggnotering. De åtgärder, som skall vidtagas vid prisgränserna, kan följaktligen komma att fördröjas. I överenskommelsen har därför föreslagits, att som mätare av den inhemska prisnivån i stället skall tagas det vägda genomsnittet av Svenska ägghandelsförbundets priser vid försäljning till handlande i Stockholm för runmärkta ägg och för s. k. kronägg. De båda äggkvaliteterna skall därvid vägas med försäljningssiffrorna under närmast föregående sexmånadersperiod, varvid enligt förslaget nya vägningsstal skall inhämtas vid övergången mellan prisperioderna.

Vad sålunda överenskommit synes böra godtagas.

Jag anser mig även böra biträda överenskommelsens förslag i fråga om prisgränser och införselavgifter för ägg. Sålunda bör prisgränserna för den period, som omfattar augusti t. o. m. november månader, fastställas till 4 kronor 70 öre respektive 3 kronor 80 öre per kilogram och för den övriga delen av året till 4 kronor 20 öre respektive 3 kronor 30 öre per kilogram. Det för de båda perioderna sammanvägda mittpriset mellan prisgränserna blir 3 kronor 90 öre per kilogram och motsvarar en producentprisnotering i södra Sverige (= svensk äggnotering) av omkring 3 kronor 20 öre per kilogram. Detta mittpris motsvarar ett 5 öre per kilogram högre producentpris än medelproducentpriset under innevarande regleringsår.

Så länge det inländska priset ligger inom prisgränserna bör, såsom i överenskommelsen föreslagits, införselavgift utgå med 65 öre per kilogram. I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut skall samma införselavgift tillämpas under hela året.

Exporten av ägg har under senare år uppgått till omkring 9 miljoner kilogram årligen. Även under den kommande treårsperioden kan äggproduktionen väntas överstiga förbrukningen inom landet. Liksom hittills torde således producentpriserna bli i hög grad beroende av de priser, vilka kan utvinnas vid export, samt av omfattningen av de medel, som kan utbetalas i exportbidrag. Ifrågavarande medel kommer främst att utgöras av införselavgifter för fodermedel. Vidare har jag i annat sammanhang föreslagit, att införselavgiftsmedel för fjäderfäkött och levande fjäderfå skall få användas för ifrågavarande ändamål. Sistnämnda medel torde dock bli förhållandevis begränsade. För ändamålet bör vidare få användas införselavgiftsmedel för ägg. Härvid bör dock observeras, att vid import exportkvantiteterna i motsvarande mån torde komma att ökas.

Jordbruksnämnden anser, att med ledning av nuvarande exportvolym, en i stort sett oförändrad prisutveckling vid export och vid ett genomsnittligt producentpris av 3 kronor 20 öre per kilogram behovet av regleringsmedel vid export av ägg kan beräknas till 6—7 miljoner kronor per år. Eftersom äggproduktionen svårigen kan påläggas utjämningsavgifter, föreslår nämnden, att Sveriges export- och importförening för ägg skall ha viss prioritet till de medel, som inflyter genom införselavgifter på majs och vetekli. Nämnden hemställer om bemyndigande att, efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, fördela inflytande fodermedelsavgifter i enlighet med nu angivna principer. Häremot har jag intet att erinra. Jag vill i detta sammanhang också påminna om riksdagens uttalande att, i den mån införseln av majs- och oljekraftfoder icke överstiger vad som svarar mot behovet med hänsyn till en lämplig sammansättning av foderstaterna, anledning icke torde finnas att fördyra desamma genom en avgiftsbeläggning utöver vad som kan vara motiverat av hänsyn till behov av medel för täckande av förlusterna på äggexporten.

Export av ägg utan bidrag skall i enlighet med principerna för det nya prissättningssystemet få ske även av den, som icke är ansluten till Sveriges export- och importförening för ägg. Utbetalningen av exportbidrag bör dock även framdeles delegeras till föreningen. I likhet med vad jag anfört rörande föreningen Svensk kötthandel bör export- och importföreningen för ägg — för att förbehålla de reguljära partihandlarna exporten — icke vara skyldig att utbetala bidrag till andra än föreningens medlemmar. Jag vill i detta sammanhang erinra om att föreningen står öppen för alla reguljära partihandlare med ägg.

Nämnden har efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation föreslagit, att möjlighet skall finnas att uttaga exportavgifter i marknadsutjämnande syfte. Jag anser mig böra biträda detta förslag. Kungl. Maj:t eller,

efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bör erhålla bemyndigande att efter förslag av Sveriges export- och importförening för ägg fastställa exportavgifter för ägg. Avgifterna skall uttagas av alla exportörer.

Jordbruksnämnden bör med tillämpning av grunderna för det nya pris-sättningssystemet meddela erforderliga direktiv för Sveriges export- och importförening för ägg. Därvid bör hänsyn tagas till att föreningens ensamrätt till export och import upphäves, så länge äggpriset ligger inom prisgränserna. Jag vill i detta sammanhang påminna om att föreningen enligt 1955 års riksdagsbeslut åter skall få ensamrätt till import, om äggpriset underskrider den nedre prisgränsen och kvantitativa restriktioner med anledning härav införes.

I enlighet med 1955 års riksdagsbeslut skall även äggprodukter omfattas av jordbruksregleringen och erhålla gränsskydd i form av införselavgifter. Enligt överenskommelsen skall därför förutom heläggmassa även helägg-, äggule- och äggvitepulver samt flytande äggula och flytande äggvita även som äggvitekristaller införas under jordbruksregleringen. Det föreslås, att mittpriset och prisgränserna för heläggmassa skall fastställas till 4 kronor respektive 4 kronor 50 öre och 3 kronor 50 öre per kilogram samt införselavgiften, som skall utgå så länge det inländska priset ligger inom prisgränserna, till 80 öre per kilogram. För heläggpulver har mittpriset och prisgränserna föreslagits till 18 kronor 25 öre respektive 20 kronor 10 öre och 16 kronor 40 öre per kilogram samt införselavgiften till 3 kronor 60 öre per kilogram. Mittpris, prisgränser och införselavgift föreslås för äggulepulver till respektive 17 kronor 60 öre, 19 kronor 40 öre, 15 kronor 80 öre och 3 kronor 45 öre samt för äggvitekristaller till respektive 27 kronor, 29 kronor 70 öre, 24 kronor 30 öre och 5 kronor 35 öre. I fråga om flytande äggula föreslås införselavgiften skola fastställas till 95 öre och för flytande äggvita till 70 öre per kilogram. Några särskilda prisgränser föreslås icke beträffande dessa produkter. Det hemställs vidare, att mittpris och prisgränser för äggmassa skall avse Svenska ägghandelsförbundets partiprisnotering i Stockholm. Därest någon av prisgränserna uppnås för äggmassa, skall samma prisgräns även anses vara uppnådd för flytande äggula och flytande äggvita. Beträffande torkade äggprodukter föreslås prisuppgifter avseende vissa av jordbruksnämnden närmare angivna partipriser kontinuerligt skola infordras från Källbergs industriaktiebolag i Töreboda och Aktiebolaget Svenska äggprodukter i Hälsingborg. Om ett av dessa företag vid något tillfälle för torkade äggprodukter allmänt tillämpar ett pris, som motsvarar någon av prisgränserna, skall denna anses vara uppnådd.

Vad sålunda överenskommit synes böra godtagas. Exportbidrag för äggprodukter bör liksom för ägg beviljas av Sveriges export- och importförening för ägg.»

Motionerna

Såsom förut anförts under avsnittet om oljeväxter och fettvaror hemställs i motionerna I: 594 och II: 778 att riksdagen måtte besluta att under vart och ett av de närmaste tre åren från jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror överföra 5 miljoner kronor till regleringsmedel för äggexporten.

Utskottet

Enligt den träffade, av Kungl. Maj:t biträdda överenskommelsen skall under treårsperioden såsom mätare av den inhemska prisnivån för ägg användas det vägda genomsnittet av Svenska ägghandelsförbundets priser vid försäljning till handlande i Stockholm för runmärkta ägg och för s. k. kronägg. Som vägningstal avses skola användas försäljningssiffrorna under närmast föregående sexmånadersperiod, varvid nya vägningstal skall inhämtas vid den växling mellan perioder med skilda prisgränser, som riksdagen förordade hösten 1955. Med utgångspunkt från bl. a. ett jämfört med innevarande regleringsår med 5 öre per kilogram höjt medelproducentpris samt de av 1955 års riksdag beslutade riktlinjerna föreslås vissa prisgränser för de skilda prissäsongerna samt en för hela året gällande införselavgift. Vad sålunda överenskommit bör enligt utskottets mening godtagas.

Utskottet anser sig även böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om exportbidrag för ägg samt i fråga om exportavgifter i marknadsutjämnande syfte. Förslaget beträffande exportbidragen innebär bl. a., att Sveriges export- och importförening för ägg skall erhålla viss prioritet till de medel, som inflyter genom införselavgifter på majs och vetekli samt att jordbruksnämnden skall erhålla bemyndigande att, efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, fördela inflytande fodermedelsavgifter. Sveriges export- och importförening för ägg skall vidare för exportbidrag äga disponera införselavgiftsmedel för fjäderfäkött och levande fjäderfä samt ägg ävensom exportavgiftsmedel för ägg. Såsom förut anförts under avsnittet om oljeväxter och fettvaror finner sig utskottet emellertid icke kunna förorda det i motionerna I: 594 och II: 778 framställda yrkandet, att medel från jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror skall överföras till äggregleringen.

Beträffande vad i propositionen anförts i fråga om gränsskydd och exportbidrag m. m. för äggprodukter har utskottet intet att erinra.

Stödet åt lin- och hampodlingen under regleringsåret 1956/57

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 222—223.

Departementschefen

»Frågan om grunderna för fortsatt stöd åt lin- och hampodlingen fr. o. m. 1957 års skörd har, såsom jordbruksnämnden anfört i sin skrivelse, varit föremål för behandling vid innevarande års riksdag. I fråga om innebörden av dessa grunder torde jag få hänvisa till propositionen 1956: 38 och jordbruksutskottets utlåtande 1956: 6.

Jag torde därefter få anmäla, att Kungl. Maj:t den 6 april 1956 på framställning av jordbruksnämnden bemyndigat nämnden att höja det allmänna pristillägget för linfiber av spinnbar kvalitet av 1955 och tidigare års skördar, räknat fr. o. m. den 1 oktober 1955, från 54 till 75 öre per kilogram. Den genom höjningen av pristillägget uppkommande merkostnaden, 260 000 kronor, har nämnden bemyndigats bestrida ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Anledningen till denna höjning av pristillägget är en under hösten 1955 inträffad, rätt väsentlig sänkning av utlandspriserna på linfiber.

Vidare torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t tidigare denna dag i anledning av jordbruksnämndens förevarande framställning fastställt riktpriiserna för 1956 års skörd till för lindhalm 24 öre och för hampalm 13 öre per kilogram. Riktpriset på lindhalm har sålunda sänkts med 1 öre per kilogram jämfört med riktpriiset för 1955 års skörd, medan priset för hampalm är oförändrat. Såsom närmare framgår av nämndens förslag, ingår sänkning av priset på linfiber som ett led — utöver oförmälda höjning av det allmänna pristillägget — i de åtgärder i anledning av nyss berörda prisfall utomlands på linfiber, vilka föreslagits skola vidtagas enligt en mellan nämnden, Riksförbundet Lin och hampa samt linspinnerierna träffad överenskommelse om prissättningen på inhemsk linfiber. Linodlarna beräknas emellertid bli kompenserade för prissänkningen på lindhalm genom den höjning av garantipriset på linfrö från 67 till 75 öre per kilogram, som — enligt vad jag förut anmält under avsnittet om oljevaxter och fettvaror — Kungl. Maj:t fastställt den 6 april 1956.

Vid beräkningen av kostnaderna för stödet åt lin- och hampodlingen under nästa regleringsår har jordbruksnämnden utgått från i förhållande till innevarande regleringsår oförändrade pristillägg, d. v. s. ett allmänt pristillägg av 75 öre per kilogram stödberättigad lin- och hampfiber samt särskilda pristillägg till linberedningsverken i Växjö och Mellansel av 15 respektive 55 öre per kilogram. Vidare har, enligt vad jag inhämtat, näm-

den utgått från samma stödberättigade kvantiteter som tidigare eller 1 625 ton spinnbar linfiber, fördelade med 790 ton på verket i Laholm, 535 ton på verket i Växjö och 300 ton på verket i Mellansel, samt 720 ton spinnbar hampfiber. Vad nämnden sålunda föreslagit, finner jag mig kunna biträda.

Med nu angivna utgångspunkter kan bidragskostnaderna för spånadslin beräknas till 1 464 000 kronor. Liksom f. n. bör nämnden äga att inom ramen för detta belopp göra den omDisposition mellan linberedningsverken, som kan finnas lämplig. Motsvarande medelsbehov för hampa utgör 540 000 kronor. Till nu sagda belopp kommer kostnader för vissa odlingsförsök m. m., beräknade till sammanlagt 19 000 kronor. Det totala medelsbehovet till stödjande av lin- och hampodlingen torde med hänsyn till vad jag sålunda anfört böra beräknas till (1 464 000 + 540 000 + 19 000 =) 2 023 000 kronor.»

Utskottet

Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag i fråga om stödet åt lin- och hampodlingen under regleringsåret 1956/57 står i överensstämmelse med av riksdagen tidigare fattade beslut om stöd åt denna odling. Med hänsyn bl. a. härtill har utskottet intet att erinra vare sig mot de av Kungl. Maj:t fastställda riktpriserna för 1956 års skörd eller mot beräkningen av de statliga bidragskostnaderna för regleringsåret 1956/57. Ej heller vad Kungl. Maj:t anfört angående det allmänna pristillägget på linfiber av 1955 och tidigare års skördar föranleder någon erinran från utskottets sida.

Författningsfrågor

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens förslag hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 224—229.

Departementschefen

»De föreslagna författningarna bygger på de utkast, som fogats vid jordbruksnämndens förevarande skrivelse och nämndens principyttrande den 29 mars 1955. Nämndens utkast till ändringar i tulltaxeförordningen och förslag till viss ändring i förordningen den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp, som tillförts vissa förprisreglering bildade stiftelser, m. m., anmäles i särskilt propositionsförslag innevarande dag av chefen för finansdepartementet.

Beträffande de av mig nu framlagda författningsförslagen torde jag till en början få anföra några allmänna synpunkter. Förordningarna angående reglering av införseln och utförseln av vissa varor ersätter efter omarbetning, som föranletts av det nya prissättningsystemet, nu gäl-

lande författningar på samma område. Jag har liksom jordbruksnämnden förutsatt, att den i propositionen nr 140 nyligen föreslagna förordningen angående reglering av införseln av socker m. m. bör inarbetas i den förordning, som avser jordbrukets produkter i allmänhet. Däremot torde bestämmelserna om införsel m. m. av fettvaror och fettråvaror, vilka delvis avser speciella regleringsåtgärder, liksom hittills böra meddelas i en särskild förordning. I fråga om utformningen av införsel- och utförsel förordningarna må erinras om att i de nu gällande författningarna rörande jordbrukets produkter i allmänhet som huvudregel stadgas, att införsel respektive utförsel icke får ske utan tillstånd. I författningarna förutsättes, att såväl generella som speciella undantag från denna regel skall få lämnas. Fettförordningen inledes däremot med en paragraf, enligt vilken Kungl. Maj:t må förordna, att varor som omfattas av förordningen icke får införas utan tillstånd. Det nya principbeslutet innebär, att införsel och utförsel i regel skall vara fria och att alltså kvantitativ begränsning skall få tillgripas blott i vissa lägen. Författningstekniskt synes den anordningen böra användas, att skilda varor skall, om så påkallas av omständigheterna, kunna läggas under ett, väsentligen formellt, licenstväng. Såsom framgår av nämndens framställning föranleder nämligen redan de allmänna handels- och valutapolitiska synpunkterna, att tillståndstväng måste upprätthållas i förbindelse med vissa länder. Det synes även lämpligt, att åtminstone under en övergångstid möjligheten bibehålles att upprätthålla ett formellt ansöknings- och tillståndstväng för att i vissa prislägen, även mellan prisgränserna, kunna mera ingående följa införsel- och utförselutvecklingen. Slutligen kan det i fråga om vissa varor, även om kvantitativa begränsningar icke tillämpas, vara erforderligt att förknippa införseltillstånd med villkor, t. ex. att införsel av levande djur blott får ske under förutsättning, att garanti finnes för att smittsam husdjursjukdom icke därigenom införes i landet. Såsom i prisöverenskommelsen förutsatts bör nämnden kunna bemyndigas att i här ifrågavarande fall avgöra, om ett dylikt licenstväng — vilket alltså icke i och för sig avser att åvägabringa kvantitativa restriktioner — skall tillämpas eller icke. Frågan om bibehållande eller införande av kvantitativa regleringar skall däremot givetvis — såsom i principbeslutet förutsatts — alltid vara underkastad Kungl. Majts prövning.

Enligt min mening synes det vara lämpligt, att innebörden av principbeslutet och överenskommelsen i dessa delar kommer till författningsmässigt uttryck i de nya förordningarna om införsel och utförsel. De nya författningarna bör därför inledas med ett stadgande om att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd, må förordna, att i bilaga upptagna varor icke får införas respektive utföras utan tillstånd. I detta sammanhang bör understrykas — liksom också skett i propositionen 1955: 198 och i jordbruksutskottets utlåtande 1955: 39 — att det nya prisstämningssystemet icke innebär något principiellt avskaffande av möjligheterna att tillämpa kvantitativa import- och exportregleringar på jordbrukets område utan endast att dessa regleringar suspenderas, så länge in-

landspriset ligger inom fastställda prisgränser. Den av mig föreslagna författningstekniska utformningen av ifrågavarande förordningar kan därför icke i internationellt handelspolitiskt hänseende innebära någon förändring i fråga om våra åtaganden eller någon inskränkning av vår handelsfrihet.

Ett annat spørsmål av principiell betydelse är utformningen av bestämmelserna om införselavgifter. Jag har, i enlighet med principbeslutet, föreslagit att för praktiskt taget alla varor genom riksdagsbeslut skall fastställas de införselavgifter, som i normala fall skall gälla under treårsperioden. Emellertid skall dessa avgifter kunna ändras — förutom då priset för en vara överskridit prisgräns — även i vissa andra särskilt angivna fall. Sådan ändring skall, då de angivna förutsättningarna är för handen, kunna vidtagas direkt av jordbruksnämnden. Det synes därför icke vara möjligt att i förordningarna intaga bestämmelser om införselavgifternas storlek och alla de speciella fall, då ändring av avgifterna kan komma i fråga. I stället torde böra stadgas, att införselavgift för berörda varor skall i prisreglerande syfte utgå, i den mån Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden så bestämmer. Det får sedan ankomma på Kungl. Maj:t att i särskild tillämpningskungörelse eller i annan ordning fastställa de avgifter, som för skilda varor skall utgå, samt att vid utfärdande av bemyndiganden för jordbruksnämnden — genom hänvisning till riksdagsbesluten eller på annat sätt — ge anvisning om i vilka lägen avgifterna får ändras.

Att Kungl. Maj:t vid tillämpningen av förordningarna är bunden av riksdagsbesluten torde tillräckligt kunna framhållas genom att vid förordningarnas utfärdande i ingressen till dessa göres en hänvisning till besluten.

De nya författningsförslagen rörande tillverkningsavgift för potatisprodukter, mjölkavgift, prisregleringen för råg och vete, slaktdjursavgift, viss avgift å mjölk, grädde och ost samt avgift å majs m. m. föranledes huvudsakligen av de i annat sammanhang berörda förslagen om kompensationsavgift och — i fråga om potatis, majs m. m. — tillverkningsavgift.

I samband med genomförandet av det nya systemet för jordbruksregleringen torde — enligt vad som framgår av det tidigare avsnittet om registrering av import — en översyn genom generaltullstyrelsens försorg komma att verkställas av den vid tulltaxeförordningen fogade statistiska varuförteckningen. Det kan vidare, sedan resultatet av pågående tulltaxerevision framlagts, bli aktuellt att i nu ifrågavarande förordningar redovisa varorna under andra beteckningar än de i hittillsvarande tulltaxa med statistisk varuförteckning använda. Jag förutsätter, att de ändringar i de föreslagna författningarna, som kan föranledas av anförda förhållanden, ävensom andra ändringar av huvudsakligen redaktionell natur, varav behov kan uppkomma, skall få vidtagas av Kungl. Maj:t utan riksdagens hörande.

Efter dessa allmänna synpunkter torde jag få beröra vissa detaljer i författningsförslagen.

Mot jordbruksnämndens förslag rörande tillämpningsområdet för förordningen angående reglering av införseln av vissa levande djur och jord-

bruksprodukter m. m. har jag intet att erinra. Såsom jag i avsnittet om potatisregleringen anfört, torde dock potatis, nyskördad (färsk) och inkommande under tiden 1 januari—30 juni, i avvaktan på slutligt avgörande i fråga om importskyddet för färskpotatis, böra bibehållas bland de varor, som omfattas av jordbrukets införselordning. Då intill dess sådant avgörande föreligger, tull för denna vara skall utgå, är det givet, att samtidigt ej skall uttagas införselavgift.

Den föreslagna 2 § har — liksom i gällande förordning — avfattats så, att annan myndighet än jordbruksnämnden skall kunna vara tillståndsmyndighet. Detta torde emellertid komma ifråga endast såvitt gäller införsel av levande djur, där prövning erfordras även ur veterinära synpunkter. Veterinärstyrelsen handhar nu, efter samråd med lantbruksstyrelsen och jordbruksnämnden, prövning av ansökningar om tillstånd att införa hästar, och denna anordning torde vara lämplig.

Enligt 4 § i förslaget kan jordbruksnämnden föreskriva skyldighet för varuhavare att i samband med tullbehandling av vara lämna vissa för nämnden avsedda statistiska uppgifter. Bestämmelse av samma slag har intagits jämväl i de övriga förordningarna rörande införsel och utförsel. I fråga om motiven till dessa av nämnden föreslagna stadganden torde jag få hänvisa till vad som anförts vid behandlingen av frågan om registrering av importen. Det må därutöver framhållas, att här avsedda uppgifter skall kunna infordras vare sig formellt licenstväng gäller för varan eller icke. Genom upprätthållande av licenstväng kan tendensen i fråga om införsel och utförsel överblickas redan innan import eller export skett. Det är emellertid icke sällan så, att beviljade licenser icke utnyttjas. Uppgifter om vilka varukvantiteter som verkligen passerar gränsen, är därför av värde även då varulicens erfordras.

Beträffande innebörden av den nya föreskriften om debitering av införselavgift för blandvaror och bearbetningar, vilken föreslagits i 9 § första stycket, får jag hänvisa till vad jordbruksnämnden anfört.

Förordningen angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m. föreslås skola omfatta samma varor som den nya införselordningen — med undantag dock för hampa — och därjämte samtliga de varor, som skall omfattas av regleringsförfattningen för fettråvaror och fettvaror. Vallväxtfröerna har uteslutits ur förordningens varuförteckning. Anledningen härtill är jordbruksnämndens upplysning om att nämnden och lantbruksstyrelsen i en gemensam skrivelse har för avsikt att föreslå, att dessa varor skall exportregleras genom särskild kungörelse. Jag torde därför i annat sammanhang få återkomma till denna fråga.

I övrigt torde jag beträffande detta författningsförslag få, i vissa delar, hänvisa till vad jag tidigare anfört beträffande författningsfrågorna allmänt eller i samband med införselordningen.

Förslaget till *förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.* avviker från den nuvarande förordningen i ämnet främst därigenom, att det upptar stadganden om, förutom regleringsavgift, även införselavgift. De sakliga motiven härtill har jag tidigare berört i avsnittet om fettvaruregleringen.

I övrigt torde jag även beträffande denna författning få hänvisa till vad jordbruksnämnden anfört och, i vissa delar, till de allmänna synpunkter på författningsfrågorna, som jag tidigare framfört.

Förslaget angående *upphävande av förordningen angående utförselbevis för råg och vete* är en följd av den föreslagna tullfriheten för bl. a. brödsäd. Såsom jordbruksnämnden anfört, bör upphävandet icke inverka på rätten att utbekomma visst tullbelopp med stöd av utförselbevis, som utfärdats före den 1 september 1956. Uttryckligt stadgande härom torde böra intagas i förordningen.

I fråga om motiven till *förordningarna angående tillverkningsavgift för vissa produkter av potatis, m. m., angående tillverkningen av potatismjöl samt angående avgift å majs m. m.* får jag hänvisa till vad jag anfört i avsnittet om potatisregleringen. Författningstekniskt är förstnämnda författning uppbyggd efter mönster av förordningen den 26 maj 1954 (nr 305) om avgift å oljekraftfoder, varvid vissa bestämmelser — bl. a. om kompensationsavgift — tillagts. Förordningarna angående tillverkningen av potatismjöl och angående avgift å majs m. m. innebär i huvudsak blott en omredigering av gällande förordningar i ämnet efter nu tillämpade normer för författningsbestämmelser av motsvarande slag.

De föreslagna ändringarna i *förordningen angående slaktdjursavgift* innebär, att — i enlighet med vad jag föreslagit under avsnittet om kött och fläsk m. m. — kompensationsavgift motsvarande slaktdjursavgiften skall kunna uttagas vid import av köttvaror. Vidare har, av skäl som jordbruksnämnden angivit, föreslagits att i såväl denna förordning som andra författningar, enligt vilka interna avgifter kan upptagas, bestämmelserna om användningen av influtna medel avfattas så att, sedan kostnader för uppbörd och kontroll enligt Kungl. Maj:ts bestämmande täckts, medlen skall disponeras till prisreglering på jordbrukets område och åtgärder i samband därmed.

Även ändringarna i *förordningarna angående prisregleringen för råg och vete samt viss avgift å mjölk, grädde och ost* föranledes av de förslag om kompensationsavgifter och medelsanvändning, som jag i tidigare avsnitt framlagt. Likaså innebär *förordningen angående mjölkavgift m. m.* i förhållande till nu gällande författning i ämnet i sak endast de ändringarna, att möjlighet att upptaga kompensationsavgift införes och att i fråga om medelsanvändningen föreslås samma bestämmelser, som bl. a. intagits i nyssnämnda förordning angående slaktdjursavgift.

Förslaget till ändring i *förordningen angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m.* innebär, såsom jordbruksnämnden anfört, att i 1 § införes en uttrycklig bestämmelse om avgiftsskyldighet

även för det fall, att grädde eller dylikt utvinnes ur smörliknande vara. Med nuvarande formulering kan, såsom framgår av det av nämnden åberopade utslaget av regeringsrätten, risk föreligga för ett kringgående av den genom förordningen åsyftade avgiftsplikten genom att grädde eller dylikt framvinnes ur mellanprodukter mellan smör och grädde. Utan särskilt stadgande torde gälla, att råvaran skall kunna anses vara »smörliknande», även om den har en fastare eller mindre fast konsistens än smör. Innehåller råvaran, förutom minst 70 procent mjölkfett, annat fett, blir ej denna förordning tillämplig utan i stället förordningen den 5 juni 1953 (nr 397) angående avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m.

En konsekvens av den föreslagna ändringen av 1 § blir, att även de i 2 § givna bestämmelserna om avgiftens storlek bör ändras. Avgiften må nu bestämmas till högst 5 kronor för varje vid tillverkningen använt kilogram smör. Då smör enligt livsmedelsstadgan skall innehålla minst 82 procent mjölkfett, har jag funnit lämpligt att maximibeloppet ändras till 6 kronor för varje använt kilogram mjölkfett. Någon anledning till ändring av den nu gällande minimiavgiften — lägst 50 kronor för varje hel eller påbörjad kalendermånad, under vilken tillverkningen bedrivs — finnes enligt min mening icke.

Såsom närmare framgår av avsnittet om kött och fläsk m. m., aktualiserar genomförandet av det nya systemet för jordbruksregleringen en utvidgning av den obligatoriska köttklassificeringen till att omfatta även vissa importerade varor. Förslaget till ny *förordning om klassificering av kött* innehåller härav betingade författningsbestämmelser. Däri föreslås även ett förbud mot borttagande eller makulering av klassificeringsstämplar å kött. I övrigt avviker förslaget från nu gällande förordning i ämnet huvudsakligen i redaktionellt avseende. Ifrågavarande förordning är av sådan art, att den av Kungl. Maj:t torde kunna utfärdas utan riksdagens medverkan. Emellertid synes det lämpligt att, som skedde vid tillkomsten av nu gällande förordning i ämnet, riksdagens yttrande över förslaget inhämtas.

I samband med att det nya prissättningssystemet träder i kraft, erfordras ett flertal andra författningsändringar, vilka det emellertid torde ankomma på Kungl. Maj:t att utan riksdagens medverkan vidtaga efter förslag av jordbruksnämnden.»

Motionerna

I motionerna I: 594 och II: 778 hemställes, att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m., såvitt angår skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö.

I motionerna I: 597 och II: 776 yrkas, att riksdagen måtte dels besluta under punkten 2 a) i departementschefens hemställan om förordning angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m., att vad som sägs i förordningens 6 § angående införselavgift ej skall

äga tillämpning å följande i bilageförteckningen upptagna statistiska nummer: 170, 171, 176—178 (havre, majs, råg, vete och korn), 191—193, 194 (kli), 359—365: 2 (oljekakor), 367—370 (gluten- och melassfoder etc.), 372 (betmassa etc.), dels upphäva förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete.

Utskottet

De av departementschefen anförda allmänna synpunkterna på de framlagda författningsförslagen finner sig utskottet kunna biträda. I detta sammanhang vill utskottet — såsom också skett i utskottets utlåtande 1955: 39 — i likhet med departementschefen understryka, att det nya prissättningssystemet icke innebär något principiellt avskaffande av möjligheterna att tillämpa kvantitativa import- och exportregleringar på jordbrukets område utan endast att dessa regleringar suspenderas, så länge inlandspriset ligger inom fastställda prisgränser. Ehuru det synes självklart, vill utskottet likväl understryka, att det givetvis ligger i Kungl. Maj:ts hand att avgöra i vilken utsträckning förordnanderätten skall kunna överlämnas till jordbruksnämnden. Den av Kungl. Maj:t föreslagna författningstekniska utformningen av införsel- och utförsel förordningarna på jordbrukets område, vilken icke föranleder någon erinran från utskottets sida, kan därför enligt utskottets mening i internationellt handelspolitiskt hänseende icke innebära någon förändring i fråga om våra åtaganden eller någon inskränkning av vår handlingsfrihet.

I fråga om de särskilda författningsförslagen har utskottet tidigare under olika avsnitt berört dessa i vissa delar. Mot vad i förevarande avsnitt av propositionen anförts och föreslagits har utskottet intet att invända. På grund härav och med hänsyn till vad utskottet anfört i det föregående torde sålunda de i motionerna I: 594 och II: 778 samt I: 597 och II: 776 framställda yrkandena i fråga om ändring av fettregleringsförordningen respektive ändring av införsel förordningen och upphävande av prisregleringsförordningen för råg och vete böra lämnas utan bifall av riksdagen.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vid bifall från riksdagens sida till Kungl. Maj:ts av utskottet biträdda förslag till författningar utfärda de ytterligare bestämmelser, som må erfordras i samband med att det nya prissystemet träder i kraft.

Anslagsfrågor m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens framställning hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 235—238.

Departementschefen

»Vid bifall till de förslag, som jag framlagt i det föregående, kommer kostnaderna för prisreglerande åtgärder på jordbrukets

område för nästa budgetår att uppgå till i runt tal 187 miljoner kronor. Av detta belopp avser 180 miljoner kronor allmänt mjölkpristillägg (100 miljoner kronor), extra mjölkpristillägg i vissa delar av landet (30 miljoner kronor) samt leveranstillägg (50 miljoner kronor), cirka 2 miljoner kronor stöd åt odlingen av lin och hampa, 1 miljon kronor fraktbidrag för fodersändningar till Västerbottens och Norrbottens län samt 4 miljoner kronor diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen. Sistnämnda belopp är liksom tidigare avsett att användas bl. a. till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavandet av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter, till kostnaderna för stödet åt ull- och smågrisproduktionen, cereala undersökningar, bidrag till Föreningen Mjölpropaganda för föreningens allmänna verksamhet, bidrag till Svensk matpotatiskontroll samt fortsatt upplysnings- och demonstrationsverksamhet rörande foderkonservering ävensom till vissa kostnader för mejeri- och slakterianläggningar i Norrland samt till kostnaderna för särskilda statistiska undersökningar och utredningar, vilka kan befinnas erforderliga för jordbruksregleringens genomförande m. m.

Såsom framgår av det föregående, har jordbruksnämnden beräknat den sammanlagda behållningen på prisregleringsanslaget för innevarande och tidigare regleringsår till omkring 36 miljoner kronor. Av denna behållning torde ett belopp av 26 miljoner kronor få tagas i anspråk för täckande av medelsbehovet för de prisreglerande åtgärderna under regleringsåret 1956/57, medan återstoden av behållningen i enlighet med nämndens förslag torde bära reserveras för att möta de ökade utgifter för regleringen, som kan uppstå på grund av svårigheter att i fråga om mjölkbidragen göra mera exakta beräkningar. Enligt vad jag erfarit är denna reserv även avsedd för täckande av de utbetalningar på högst 6 miljoner kronor, som kan föransledas av det tidigare nämnda åtagandet i form av ersättning till Svenska mejeriernas riksförening för prisfallsförluster på smör. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område äskas ett reservationsanslag av $(187 - 26 =)$ 161 miljoner kronor. Beloppet understiger med 9 miljoner kronor det i årets statsverksproposition för budgetåret 1956/57 beräknade beloppet.

Till Statlig lagerhållning: Omkostnader för statlig inköps- och försäljningsverksamhet har för budgetåret 1956/57 i årets statsverksproposition upptagits ett beräknat belopp av 14,6 miljoner kronor. Härav har 12,6 miljoner kronor avsetts för den beredskapslagring av brödsäd, majs och oljekraftfoder, som administreras av föreningen Svensk spannmålshandel, samt 2 miljoner kronor för den av jordbruksnämnden administrerade beredskapslagringen av socker, risgryn, kaffe, fettvaror, mjöl, ärter, bönor och linfrö till linfrökakor.

Jordbruksnämnden, som föreslagit att rubriken å förevarande anslag skall ändras till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.*, har utan egen erinran upplyst, att föreningen Svensk spannmålshandel i skrivelse den 23 mars 1956 till näm-

den beräknat medelsbehovet för föreningens beredskapslagring till 13,1 miljoner kronor, vilket belopp sålunda med 0,5 miljoner kronor överstiger det i statsverkspropositionen beräknade. I fråga om den av nämnden administrerade beredskapslagringen föreligger enligt nämnden ingen anledning att nu ändra totalbeloppet för medelsbehovet. Vad nämnden sålunda anfört, föranleder ingen erinran från min sida.

För budgetåret 1956/57 torde följaktligen till Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m. böra äskas ett förslagsanslag av $(13,1 + 2 =)$ i runt tal 15 miljoner kronor. Ur anslaget bör i enlighet med vad som gäller för innevarande år medel få ställas till förfogande för infriande av nämndens garanti- eller ansvarsförbindelser för oförsäkrade varor, som lagras för statligt ändamål men som formellt förblir i enskild ägo.

I fråga om statliga rörelsemedel till lagrings- och inlösningsverksamhet torde få erinras om att på kapitalbudgeten under Fonden för förlag till statsverket till lagring av jordbruksprodukter m. m. anvisats investeringsanslag till statens livsmedelskommissions och sedermera jordbruksnämndens förfogande på sammanlagt 163 175 000 kronor. Vidare har under samma fond anvisats ett investeringsanslag på 50 miljoner kronor till inlösen av inhemskt oljeväxtfrö. Nämnden har beräknat, att dessa medel behöver stå till förfogande för ändamålen även under nästa budgetår men att någon ytterligare medelsanvisning icke torde vara erforderlig. Vad nämnden sålunda anfört, föranleder ingen erinran från min sida. Jag har ej heller något att invända mot att statliga eller statsgaranterade rörelsemedel i form av kredit hos riksgäldskontoret eller hos annat kreditinstitut mot säkerhet av riksgäldskontoret alltjämt får upptagas av föreningen Svensk spannmålshandel i den omfattning och på det sätt, som framgår av beslut av 1954 års riksdag.

I överenskommelsen mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation har förutsatts, att jordbruket skall erhålla 100 miljoner kronor av statsmedel till en särskild skördeskaderegleringsfond. Dessa medel avses skola utgöra en grundfond i ett planerat system för reglering av skördeskador. Vad sålunda överenskommits, kan jag biträda. Frågan om anvisande av dessa medel, vilka bör ställas till förfogande den 1 juli 1957, torde jag få återkomma till i 1957 års statsverksproposition. Det torde få ankomma på nämnden att i samråd med skördeskadetredningen och jordbrukets förhandlingsdelegation avge förslag till närmare bestämmelser om medlens förvaltning och användning.»

Motionerna

Såsom förut berörts under avsnittet om mjölk och mejeriprodukter hemställs i motionerna I: 597 och II: 776, att riksdagen måtte dels anvisa under punkt 1 a i departementschefens hemställan till Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område ett reservationsanslag av 191 miljoner kronor, dels

medge att 30 miljoner kronor av nämnda reservationsanslag må disponeras för fördubbling av det extra mjölkpristillägget för Norrland.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot de i propositionen framlagda anslagsberäkningarna för budgetåret 1956/57. På grund härav och med hänsyn till vad utskottet anfört i det föregående torde sålunda de i motionerna I: 597 och II: 776 framställda yrkandena i fråga om medelsanvisningen icke böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida. Mot vad i propositionen anförts i fråga om statliga rörelsemedel till lagrings- och inlösningsverksamhet samt angående avsättande av statsmedel till en grundfond i ett planerat system för reglering av skördeskador har utskottet icke något att invända.

Beräkningar och förslag för budgetåret 1956/57 i fråga om vissa avgiftsmedel, m. m.

Jordbruksnämnden

Beträffande jordbruksnämndens förslag hänvisas till redogörelsen i propositionen s. 240—242.

Departementschefen

»Vad angår beräkningar och förslag för budgetåret 1956/57 i fråga om vissa avgiftsmedel m. m. torde jag beträffande *clearingkassan för fettvaror* få hänvisa till vad jag förut anfört under avsnittet om oljeväxter och fettvaror. Jordbruksnämnden torde i fråga om denna kassa ävensom clearingkassan för kolonialvaror böra till Kungl. Maj:t inkomma med redovisning samt förslag till disposition av kassornas behållning per den 1 september 1956.

Jordbruksnämndens i härvid fogade bilaga 10 verkställda beräkningar av de medel, som vid uttagande av förut förordade *införselavgifter* kan komma att inflyta under regleringsåret 1956/57, föranleder ingen erinran från min sida. Totalt kan sålunda även enligt min mening inkomsterna av införselavgifter uppskattas till ett belopp av drygt 70 miljoner kronor. Jag vill emellertid i likhet med nämnden understryka osäkerheten i dessa beräkningar till följd av svårigheterna att förutse importutvecklingen.

Av vad i tidigare avsnitt anförts framgår, att jag funnit mig böra tillstyrka jordbruksnämndens förslag till användning av de inflytande införselavgifterna. Sammanfattningsvis innebär de sålunda förordade förslagen följande. (Inom parentes återges i miljoner kronor av nämnden för tiden den 1 september 1956—den 31 augusti 1957 beräknade införselavgiftsbelopp.)

För brödsäd samt mjöl och gryn därav skall införselavgifterna tillföras föreningen Svensk spannmålshandel för prisreglering för brödsäd (0,70). Införselavgifter härrörande från import av fodermedel samt malt (7,95) skall fördelas på Svenska mejeriernas riksförening för prisreglering av mjölk och mejeriprodukter, föreningen Svensk kötthandel för prisreglering av slaktvaror samt Sveriges export- och importförening för ägg för prisreglering av ägg, varvid införselavgifterna på majs och kli (3,35) i första hand skall tillföras sistnämnda förening. Till Sveriges stärkelseproducenters förening skall föras för prisreglering av potatis införselavgifterna på potatis (2,50) och för prisreglering på fabrikspotatisområdet införselavgifterna på stärkelse och stärkelseprodukter (1,67). Införselavgifterna på socker m. m. (20,29) skall, enligt vad jag förordat i propositionen 1956: 140, ingå i en hos nämnden inrättad regleringsfond, som avses skola användas för pristillägg m. m. på sockerregleringens område. Vidare skall föreningen Sveriges oljeväxtintressenter tillföras införselavgifterna på fettråvaror och fettvaror (14,70) för utbetalande av regleringsbidrag och för täckande av förluster i samband med inlösen av svenskt oljeväxtfrö. Införselavgifterna på mjölk och mejeriprodukter (2,89) avses skola ingå i Svenska mejeriernas riksförenings regleringskassa för prisreglering på mejeriområdet. Till föreningen Svensk kötthandel skall föras införselavgifterna på slakterivaror samt slaktdjur, dock ej fjäderfä, (20,56) för att av denna användas för prisreglering av kött och fläsk m. m. För prisregleringen av ägg och äggprodukter skall Sveriges export- och importförening för ägg erhålla införselavgifterna på ägg, äggprodukter och slaktfjäderfä (0,21).

Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad som sålunda föreslagits, torde det efter Kungl. Maj:ts bemyndigande få ankomma på jordbruksnämnden att utfärda närmare bestämmelser om användningen av ifrågavarande avgiftsmedel till nu angivna ändamål. I fråga om användningen av inflytande införselavgifter på ärter, bönor och hampfrö (0,50) avses slutligen Kungl. Maj:t, efter förslag av jordbruksnämnden, framdeles skola besluta.

I detta sammanhang torde jag få erinra om att enligt ett i jordbruksutskottets utlåtande 1955: 39 gjort, av riksdagen godtaget uttalande Kungl. Maj:t skall äga att vid den årliga prövningen av jordbruksnämndens förslag rörande den huvudsakliga användningen av avgiftsmedlen på jordbruksområdet upptaga till behandling frågan, huruvida dessa i begränsad omfattning skall få disponeras för sådan forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet, vartill bidrag f. n. utgår. Nämnden har i en härvid fogad bilaga 11 lämnat en redogörelse för aktuella, av nämnden lämnade medgivanden i sagda hänseende. Vidare har nämnden hemställt om medgivande att även för regleringsåret 1956/57 få anlita avgiftsmedel för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet av i huvudsak den art, som angivits i nämnda bilaga. I anslutning till vad som förekommit under senare år har nämnden föreslagit, att medgivandena skall begränsas till högst 600 000 kronor såvitt angår Svenska mejeriernas riksförening, högst 50 000 kronor för föreningen

Svensk kötthandel, högst 250 000 kronor för föreningen Sveriges oljeväxtintressenter och såvitt angår Sveriges stärkelseproducenters förening samma procentuella avsättning av årsöverskottet (2 procent eller 2 000 à 3 000 kronor), som till hithörande ändamål fått användas under en följd av år.

Vad jordbruksnämnden sålunda anført, finner jag mig böra tillstyrka. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde det efter Kungl. Maj:ts bemyndigande få ankomma på nämnden att inom ramen för de angivna beloppen besluta om medlens närmare användning.

Jordbruksnämnden har vidare i detta sammanhang erinrat om att den i skrivelse den 11 maj 1954 anmälde, att likvidatorerna för Sveriges äggimportörers förening u. p. a., sedan likvidationsförfarandet avslutats, till nämnden överlämnat ett belopp av 44 489 kronor 60 öre, utgörande överskott av föreningens tillgångar enligt verkställd slutredovisning. Nämnden ansåg, att sagda medel borde överföras till Sveriges export- och importförening för ägg för att användas i dennas verksamhet. På förslag av föreningen hemställde nämnden om bemyndigande att använda medlen för bl. a. understödjande av forskningsverksamhet för förbättrad kvalitet på svenska ägg. I sin förevarande skrivelse har nämnden anmält, att den fortfarande vidhåller sitt förslag, att medlen skall tillföras föreningen för dennas allmänna verksamhet, samt hemställt om bemyndigande att för nästa regleringsår medge föreningen att intill ett belopp av 20 000 kronor använda de medel, som står till dennas förfogande, för sådan forsknings- och försöksverksamhet, som kan ha betydelse för avsättningen av svenska ägg, särskilt på exportmarknaden.

Vad nämnden sålunda i sin förevarande skrivelse föreslagit, kan jag biträda.

Vad beträffar riksstatsens inkomstsida för budgetåret 1956/57 synes såsom jordbruksnämnden anført ett belopp av 49 miljoner kronor böra beräknas såsom nettoinkomst av regleringsavgiften för fettvaror. Vidare bör i enlighet med nämndens förslag ett belopp av cirka 3 miljoner kronor, utgörande vissa ränteinkomster på investeringsanslagen Lagring av jordbruksprodukter m. m. och Inlösen av inhemskt oljeväxtfrö, såsom inkomst tillföras titeln Diverse kapitalfonder.

På grund av bortfallet av tullarna på jordbruksområdet räknar jordbruksnämnden slutligen med en minskning av statens inkomster under budgetåret 1956/57 av i runt tal 12 miljoner kronor.»

Utskottet

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag, att jordbruksnämnden skall i fråga om clearingkassorna för fettvaror och kolonialvaror till Kungl. Maj:t inkomma med redovisning samt förslag till disposition av kassornas behållning per den 1 september 1956. Utskottet förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t i anledning härav i 1957 års statsverksproposition kommer att för riksdagen framlägga redovisning och förslag i sagda hänseende.

Mot Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag till användning av de genom införselavgifterna på jordbruksområdet under regleringsåret 1956/57 inflytande medlen har utskottet intet att invända. Vid bifall härtill från riksdagens sida torde det få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att utfärda närmare bestämmelser om användningen av ifrågavarande avgiftsmedel för de i propositionen närmare angivna ändamålen. Inom ramen för av Kungl. Maj:t angivna belopp torde vidare jordbruksnämnden, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, få besluta om användning av viss del utav avgiftsmedlen för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet av i huvudsak den art, som angivits i propositionen. Den av Kungl. Maj:t föreslagna användningen av överskottet i den verksamhet, som tidigare bedrivits av Sveriges äggimportörers förening u. p. a., finner sig utskottet böra biträda.

Mot vad i propositionen anförts beträffande vissa ränteinkomster på kapitalanslagen för lagring av jordbruksprodukter och för inlösen av inhemskt oljväxtfrö har utskottet intet att invända.

Utskottets hemställan

Under förmålan, att uttalandena och förslagen i propositionen, i den mån de icke särskilt berörts i det föregående, icke föranlett någon erinran från utskottets sida, får utskottet hemställa,

A. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna vad utskottet anført beträffande omläggning av formerna för de prisreglerande åtgärderna på fabrikspotatisodlingens område;

B. att riksdagen må godkänna de av utskottet förordade förslagen i fråga om mittpriser, prisgränser samt införselavgifter och andra avgifter i samband med jordbruksregleringen under regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59 ävensom medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder i övrigt för reglering under regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59 av produktions- och avsättningsförhållandena på jordbrukets område i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, utskottet angivit i det föregående, samt således

1) beträffande jordbruksbefolkningens inkomstläge, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 595 och II: 779, såvitt nu är i fråga, samt I: 596 och II: 777, godkänna vad utskottet anført;

2) i fråga om det svenska jordbruket och utlandsmarknaderna, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anført;

3) rörande sammanfattningen av förhandlingsresultatet, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 594 och II: 778 samt I: 597 och II: 776 — samtliga nämnda motioner såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;

4) i vad angår brödsäd m. m., med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 393 och II: 304, I: 594 och II: 778 samt I: 597 och II: 776 — sistnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;

5) beträffande fodersäd och andra fodermedel m. m., med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 594 och II: 778 samt I: 597 och II: 776 — samtliga nämnda motioner såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;

6) i fråga om diverse vegetabilieprodukter bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

7) rörande matpotatis bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

8) i vad angår fabrikspotatis bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

9) beträffande potatisprodukter m. m. bifalla Kungl. Maj:ts framställning;

10 a) i fråga om oljeväxter och fettvaror (utom mejeriprodukter), såvitt angår användningen av jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 594 och II: 778 samt I: 597 och II: 776 — samtliga nämnda motioner såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;

10 b) i fråga om oljeväxter och fettvaror (utom mejeriprodukter) i övrigt, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;

11) rörande mjölk och mejeriprodukter m. m., med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 594 och II: 778, I: 595 och II: 779 samt I: 597 och II: 776 — samtliga nämnda motioner såvitt nu är i fråga — godkänna vad utskottet anfört;

12) i vad angår kött och fläsk m. m., med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna vad utskottet anfört;

13) beträffande ägg m. m., med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;

C. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, lämna utan erinran vad utskottet anfört beträff-

fande användningen av de medel, som under regleringsåret 1956/57 inflyter genom upptagande av införselavgifter, ävensom av andra i samband med jordbruksregleringen influerna eller under sagda regleringsår inflytande avgiftsmedel;

D. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, medge Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga åtgärder för stöd åt lin- och hampodlingen under regleringsåret 1956/57 i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, utskottet angivit i det föregående;

E. att riksdagen må å riksstaten för budgetåret 1956/57 under nionde huvudtiteln anvisa

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 597 och II: 776, såvitt nu är i fråga, till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* ett reservationsanslag av 161 000 000 kronor;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.* ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor;

F. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, godkänna vad utskottet i det föregående anfört angående avsättande av statsmedel till en grundfond i ett planerat system för reglering av skördekadaver;

G. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, bemyndiga Kungl. Maj:t att medge Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, att med anlåtande av den till föreningens förfogande ställda krediten i riksgäldskontoret i viss omfattning finansiera handelns och kvarnindustriens omhändertagande av brödsädsskörden regleringsåren 1956/57, 1957/58 och 1958/59 i enlighet med förut anförda grunder;

H. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, bemyndiga Kungl. Maj:t att överföra i utlåtandet omförmälda behållna medel från Sveriges äggimportörers förening u. p. a. till Sveriges export- och importförening för ägg, förening u. p. a., i enlighet med vad utskottet förordat i det föregående;

I. att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning, bemyndiga Kungl. Maj:t att av anslaget till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1955/56 till vissa i det föregående nämnda kvarnar utbetala ersättning för prisfall på brödsäd i enlighet med förut angivna grunder;

J. att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 597 och II: 776, såvitt nu är i fråga,

antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.;

3) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.;

4) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om upphävande av förordningen den 11 juni 1937 (nr 369) angående utförselbevis för råg och vete;

5) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående tillverkningsavgift för vissa produkter av potatis, m. m.;

6) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående mjölkavgift m. m.;

7) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 597 och II: 776, såvitt nu är i fråga, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete;

8) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift;

9) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om viss avgift å mjölk, grädde och ost;

10) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående avgift å majs m. m.;

11) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående tillverkningen av potatismjöl;

12) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 30 juni 1944 (nr 459)

angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m.;

K. att riksdagen må till Kungl. Maj:t anmäla, att riksdagen ej funnit skäl till erinran mot det vid propositionen fogade förslaget till förordning om klassificering av kött;

L. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, samt II: 775, i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att vid den översyn av jordbrukets prissystem, som bör ske innan ny överenskommelse härom träffas år 1959, även utredning sker av möjligheterna att åstadkomma en genomgripande förenkling av fettregleringen.

Stockholm den 22 maj 1956

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Lage Svedberg, Nord, Bertil Andersson*, Hansson, Eskilsson*, Mossberger, Franzén, Kristiansson och Gunnar Berg; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården, Andersson i Hyssna, Hæggbloom, Jonsson i Strömsund, Pettersson i Dahl, Sköld och Ahlsten, fru Eriksson i Hallstahammar och herr Svensson i Ljungskile;

dock att vid behandlingen av avsnitten fr. o. m. Oljeväxter och fettvaror (utom mejeriprodukter)

herrar Anderberg*, Gunnar Berg, Jönsson* i Gärds Köpinge och Eliasson* deltagit i stället för herrar Gunnar Berg, Lage Svedberg, Andersson i Hyssna och Hæggbloom.

---

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservationer

Det svenska jordbruket och utlandsmarknaderna

1) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett, att motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 46, som börjar med orden »Vad som» och slutar med orden »iklätt sig», bort ha följande lydelse:

»Vad som sålunda överenskommits innebär, att avsteg skulle göras från den hösten 1955 av riksdagen fastställda principen, att ingrepp i prisbildningen icke skall få vidtagas, så länge det inländska priset ligger mellan prisgränserna och ingen av de särskilda spärreglerna trätt i funktion. Utskottet finner — i motsats till departementschefen — vad sålunda överenskommits och jordbruksnämnden föreslagit rörande förevarande spörsmål icke stå i överensstämmelse med prissystemets allmänna utformning. I anslutning till vad som yrkats i motionerna I: 594 och II: 778 anser utskottet, att avgifter mot import av jordbruksprodukter från visst land bör få tillgripas under samma förutsättningar som gäller för antidumpingtullar i fråga om det svenska näringslivet i övrigt. Kvantitativ reglering av importen av en jordbruksprodukt bör i enlighet med 1955 års riksdagsbeslut däremot icke få tillgripas, så länge dess pris icke underskrider den nedre prisgränsen. Utskottet finner sig sålunda icke kunna i oförändrat skick tillstyrka bifall till de av Kungl. Maj:t i förevarande del framförda förslagen.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 2) bort lyda sålunda:

»2) i fråga om det svenska jordbruket och utlandsmarknaderna, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning ävensom med bifall till motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

Brödsäd m. m.

2) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett, att motionerna I: 393 och II: 304 samt I: 594 och II: 778 — sistnämnda båda motioner såvitt nu är i fråga — bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 55, som börjar med orden »Utskottet har ej» och slutar med orden »och yrkats», bort ha följande lydelse:

»Kungl. Maj:ts förslag i fråga om brödsädsregleringen innebär bl. a., att förmalningsavgift även under regleringsåren 1956/57—1958/59 skall utgå på såväl vid handelskvarnar som bygdekvarnar förmald brödsäd. Med hänsyn till vad som anförts i motionerna I: 393 och II: 304 samt I: 594 och II: 778 finner sig utskottet emellertid med avstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag i denna del böra biträda de i sagda motioner i förevarande sammanhang

gjorda yrkandena, innebärande att förmalningsavgift fr. o. m. den 1 september 1956 icke skall utgå vid sådan förmalning av brödsäd, som verkställas mot lön för tillgodoseende av odlares och i hans tjänst anställda personers behov. Utskottet har i övrigt ej funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag till utformning av brödsädsregleringen än att den registrering av brödsäd, som enligt propositionen skulle ske hos föreningen Svensk spannmålshandel, enligt utskottets mening i stället synes böra ske hos jordbruksnämnden. Utskottet förordar sålunda bl. a. förslagen om mittpriser, prisgränser, införselavgifter och regleringsanordningar på området ävensom bibehållandet — med den ändring som föreslås i propositionen — av förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete. Utskottet finner sig sålunda icke böra tillstyrka bifall till yrkandet i motionerna I: 597 och II: 776 om upphävande av sagda förordning.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 4) bort lyda sålunda:

»4) i vad angår brödsäd m. m., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till motionerna I: 393 och II: 304 samt I: 594 och II: 778 — sistnämnda båda motioner i förevarande del — ävensom med avslag å motionerna I: 597 och II: 776, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

Fodersäd och andra fodermedel m. m.

3) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett, att motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 58, som börjar med orden »Vad överenskommelsen» och slutar med orden »riksdagens sida», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill i anledning av vad sålunda föreslagits erinra om att riksdagen hösten 1955 bl. a. framhöll, att man icke genom införselavgifter borde fördyra fodermedlen mera än som kunde anses nödvändigt för att bereda fodersädsodlingen ett skäligt skydd. Enligt 1955 års riksdagsbeslut skall vidare införselavgifterna fastställas så, att vid de importpriser, som bedömes som mest sannolika vid rådande marknadsläge, mittprisnivån mellan prisgränserna i stort sett kan uppnås. I konsekvens härmed bör införselavgifterna för fodersäd avvägas så, att man i utgångsläget uppnår de i överenskommelsen upptagna mittpriserna. En dylik avvägning leder enligt utskottets mening till lägre införselavgifter för fodersäd än vad som föreslagits i propositionen. Vid det aktuella marknadsläget synes den föreslagna införselavgiften medföra, att priserna på fodersäd i utgångsläget ingalunda kommer att ligga vid mittprisnivån utan snarare kommer att tangera eller överskrida den övre prisgränsen. Med hänsyn härtill samt de skäl i övrigt, som åberopas i motionerna I: 594 och II: 778, finner sig utskottet, med av-

styrkande av departementschefens förslag i förevarande del, böra förorda en införselavgift av 4 kronor per deciton för korn och 3 kronor per deciton för havre, kli, sockersnitsel och betfor samt övriga med dessa produkter likvärdiga varor. Vad överenskommelsen innefattar i fråga om mittpriser, prisgränser och införselavgifter i övrigt m. m. kan utskottet emellertid i likhet med departementschefen biträda. Med hänsyn till vad utskottet anfört under avsnittet rörande sammanfattningen av förhandlingsresultatet torde de i motionerna I: 597 och II: 776 framställda yrkandena om utmönstring ur pris-systemet av införselavgifterna på fodermedel icke böra föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 5) bort lyda sålunda:

»5) beträffande fodersäd och andra fodermedel m. m., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till motionerna I: 594 och II: 778 i förevarande del samt med avslag å motionerna I: 597 och II: 776, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

Oljevaxter och fettvaror (utom mejeriprodukter)

4) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården, *Ahlsten* och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 80, som börjar med orden »Utskottet har» och slutar med orden »icke biträda», bort ha följande lydelse:

»Utskottet har intet att invända mot Kungl. Maj:ts förslag, att från jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror 33,33 miljoner kronor skall överföras till Svenska mejeriernas riksförening såsom kompensation för en till den 1 juli 1957 uppskjuten prishöjning på konsumtionsmjölk ävensom att kassan under regleringsåret 1956/57 skall tagas i anspråk för förskottering av medel för inlösen av spånads- och oljelinfrö samt för infriande av garantipriset på linfrö. Med anledning av det i motionerna I: 594 och II: 778 framförda förslaget, att ur clearingkassan under vart och ett av de närmaste tre åren 5 miljoner kronor skall få användas som regleringsmedel för äggexporten, vill utskottet framhålla, att producentpriserna på ägg i hög grad torde bli beroende av de priser, vilka kan utvinnas vid export, samt av omfattningen av de införselavgiftsmedel för foder, som kan erhållas för utbetalning av exportbidrag. Med hänsyn till att de för exportbidragen disponibla medlen — beroende bl. a. på utvecklingen av utlandspriserna för fodermedel — kan komma att understiga vad som erfordras för att upprätthålla äggpriset på en skälig nivå, finner sig utskottet böra förorda, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att under vart och ett av de närmaste tre åren — i mån av behov — såsom regleringsmedel ställa intill 5 miljoner kronor per år ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror till förfogande för Sveriges export- och importförening för ägg.

Det i motionerna I: 597 och II: 776 framförda yrkandet om clearingkas-

sans användning för ytterligare kompensation för prishöjning på konsumtionsmjölk kan utskottet icke biträda».

dels utskottets hemställan under punkten B. 10 a) bort lyda sålunda:

»10 a) i fråga om oljeväxter och fettvaror (utom mejeriprodukter), såvitt angår användningen av jordbruksnämnens clearingkassa för fettvaror, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionerna I: 597 och II: 776 i förevarande del, godkänna vad utskottet anfört;»

5) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett, att motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande, som på s. 79 börjar med orden »I anledning» och som på s. 80 slutar med orden »icke tillstyrka», bort ha följande lydelse:

»I anslutning till sistnämnda yrkanden vill utskottet framhålla, att det ur samhällsekonomisk synpunkt uppenbarligen måste vara fördelaktigt, att den inhemska margarinindustrien icke genom ett inblandningstvång förhindras att använda billigare fettämnen än inhemsk rapsolja. Man torde nämligen ha anledning räkna med att överskottet av rapsfrö kan exporteras till högre pris än importpriset på valolja. För konsumenternas del medför inblandningstvånget, att dessa betagas möjligheten att välja mellan margarin av skiftande kvaliteter och till olika priser. I likhet med motionärerna finner utskottet det vidare mera tilltalande, att oljeväxtodlarna lämnas kompensation för nackdelarna av inblandningstvångets slopande — ökade frakt- och handelskostnader för viss mängd frö eller olja — genom en något höjd införselavgift på fettvaror. I övrigt innebär det ingen fördel för odlarna, om produkterna förbrukas inom landet. Priset på rapsolja har under senare år i stort sett fluktuerat på liknande sätt som priserna på andra flytande vegetabiliska oljor. De kvantiteter sådana oljor, som produceras, är betydande. Världsproduktionen av oljeväxtfröer inklusive raps beräknas f. n. till 60 miljoner ton. Någon anledning befara, att en ökning av den svenska exporten av rapsolja med 10 000 å 15 000 ton skulle medföra någon väsentlig prisförändring på världsmarknaden finnes icke. Under det närmaste året blir det för övrigt troligen icke fråga om någon ökning alls av den svenska rapsexporten, då skörden av raps i år väntas bli mycket mindre än normalt. Detta påverkar givetvis perspektivet för den närmaste treårsperioden.

Med avstyrkande av Kungl. Maj:ts framställning i förevarande del finner sig utskottet därför böra förorda, att bestämmelserna om skyldighet att använda fettämnen ur svenskt oljeväxtfrö i det vid propositionen fogade förslaget till fettregleringsförordning skall utgå. För att kompensera oljeväxtodlarna härför bör enligt utskottets mening införselavgiften på fettvaror — genom en motsvarande sänkning av regleringsavgiften — höjas

med 5 öre per kilogram. Den särskilda införselavgiften på margarin och bakhjälpmedel, som omfattas av fettregleringsförordningen, torde vidare böra fastställas till 7 öre per kilogram, motsvarande egentligt manufakturingskydd.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 10 b) bort lyda sålunda:

»10 b) i fråga om oljeväxter och fettvaror (utom mejeri-produkter) i övrigt, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt med bifall till motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

Ägg m. m.

6) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården, *Ahlsten* och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett att

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 99, som börjar med orden »Utskottet anser» och slutar med orden »till äggregleringen», bort ha följande lydelse:

»Utskottet anser sig även böra biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om exportbidrag för ägg samt i fråga om exportavgifter i marknadsutjämnande syfte. Förslaget beträffande exportbidragen innebär bl. a., att Sveriges export- och importförening för ägg skall erhålla viss prioritet till de medel, som inflyter genom införselavgifter på majs och vetekli samt att jordbruksnämnden skall erhålla bemyndigande att, efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation, fördela inflytande fodermedelsavgifter. Sveriges export- och importförening för ägg skall vidare för exportbidrag äga disponera införselavgiftsmedel för fjäderfäkött och levande fjäderfä samt ägg ävensom exportavgiftsmedel för ägg. Såsom förut anförts under avsnittet om oljeväxter och fettvaror finner sig utskottet vidare i anledning av motionerna I: 594 och II: 778 böra förordna, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att under vart och ett av de tre närmaste åren — i mån av behov för att upprätthålla producentpriset för ägg på en skälig nivå — såsom regleringsmedel ställa intill 5 miljoner kronor per år ur jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror till förfogande för Sveriges export- och importförening för ägg.»

dels ock utskottets hemställan under punkten B. 13) bort lyda sålunda:

»13) beträffande ägg m. m., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, godkänna vad utskottet anfört;»

7) Av herrar *Franzén* och *Pettersson* i Dahl.

Författningsfrågor

8) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett, att motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, bort bifallas och att därför

dels det stycke i utskottets utlåtande på s. 107, som börjar med orden »I fråga» och slutar med orden »av riksdagen», bort ha följande lydelse:

»I fråga om de särskilda författningsförslagen har utskottet tidigare under olika avsnitt berört dessa i vissa delar. I anledning av motionerna I: 594 och II: 778 har utskottet därvid funnit sig böra förorda, att bestämmelserna om skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö i förslaget till fettregleringsförordning skall utgå. Mot vad i förevarande avsnitt av propositionen anförts och föreslagits har utskottet intet att invända. På grund härav och med hänsyn till vad utskottet anført i det föregående torde sålunda de i motionerna I: 597 och II: 776 framställda yrkandena i fråga om ändring av införsel förordningen och upphävande av prisregleringsförordningen för råg och vete böra lämnas utan bifall av riksdagen.»

dels ock utskottets hemställan under punkten J. 3) bort lyda sålunda:

»3) i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och med bifall till motionerna I: 594 och II: 778, såvitt nu är i fråga, antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m., dock med dels den ändringen att 14 och 20 §§ skall utgå, dels de ändringar av 15 och 22 §§, som framgår av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag

15 §.

Envar som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlægga i denna förordning avsedd avgift, eller sådan skyldighet att använda fettämne ur svenskt oljeväxtfrö, som avses i 14 §, är skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar föra sådana anteckningar angående rörelsen, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas.

Det åligger — — — angående rörelsen.

Näringsidkare, som — — — dylikt varulager.

22 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 20 § eller 21 § första och andra styc-

Utskottets förslag

15 §.

Envar som bedriver verksamhet, varmed följer skyldighet att erlægga i denna förordning avsedd avgift, är skyldig att i enlighet med de närmare föreskrifter jordbruksnämnden meddelar föra sådana anteckningar angående rörelsen, som erfordras för kontroll över att bestämmelserna i denna förordning eller med stöd av densamma givna föreskrifter iakttagas.

Det åligger — — — angående rörelsen.

Näringsidkare, som — — — dylikt varulager.

22 §.

Husbonde ansvarar för sådan i 21 § första och andra stycket omför-

Kungl. Maj:ts förslag

ket omfördäld förseelse, som förö-
vas av hans husfolk eller i hans ar-
bete antagen person, liksom vore för-
seelsen begången av honom själv, så-
framt ej omständigheterna göra san-
nolikt, att förseelsen skett utan hans
vetskap och vilja.

Utskottets förslag

mäld förseelse, som förövas av hans
husfolk eller i hans arbete antagen
person, liksom vore förseelsen be-
gången av honom själv, såframt ej
omständigheterna göra sannolikt, att
förseelsen skett utan hans vetskap
och vilja.

**Beräkningar och förslag för budgetåret 1956/57
i fråga om vissa avgiftsmedel m. m.**

9) Av herrar *Nord, Hansson, Johnsson* i Kastanjegården, *Ahlsten* och *Svensson* i Ljungskile, vilka ansett, att det stycke i utskottets utlåtande på s. 112, som börjar med orden »Utskottet biträder» och slutar med orden »sagda hänseende», bort ha följande lydelse:

»Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag, att jordbruksnämnden skall i fråga om clearingkassorna för fettvaror och kolonialvaror till Kungl. Maj:t inkomma med redovisning samt förslag till disposition av kassornas be-
hållning per den 1 september 1956. Utskottet förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t i anledning härav i 1957 års statsverksproposition kommer att för riksdagen framlägga redovisning och förslag i sagda hänseende samt, vid bifall från riksdagens sida till vad utskottet i det föregående anfört angående dispositionen av vissa medel ur förstnämnda kassa för äggregleringen, beaktar vad härutinnan förordats av utskottet.»

Innehållsförteckning

Inledning	1
Författningsförslag.....	4
Förordning angående reglering av införseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.	4
Förordning angående reglering av utförseln av vissa levande djur och jordbruksprodukter m. m.	9
Förordning angående reglering av införseln av fettråvaror och fettvaror, m. m.	13
Förordning om upphävande av förordningen den 11 juni 1937 (nr 369) angående utförselbevis för råg och vete	20
Förordning angående tillverkningsavgift för vissa produkter av potatis, m. m.	20
Förordning angående mjölkavgift m. m.	23
Förordning om ändring i förordningen den 5 juni 1953 (nr 375) med vissa bestämmelser angående prisregleringen för råg och vete	25
Förordning om ändring i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift	26
Förordning angående ändring i förordningen den 10 juli 1947 (nr 378) om viss avgift å mjölk, grädde och ost	28
Förordning angående avgift å majs m. m.	29
Förordning angående tillverkningen av potatismjöl	31
Förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 30 juni 1944 (nr 459) angående avgift för smör som användes för framställning av grädde m. m.	32
Förordning om klassificering av kött	33
Motioner m. m.	36
Jordbruksbefolkningens inkomstläge	37
Jordbruksnämnden	37
Departementschefen	37
Motionerna	40
Utskottet	40
Det svenska jordbruket och utlandsmarknaderna	42
Jordbruksnämnden	42
Departementschefen	42
Motionerna	45
Utskottet	45
Sammanfattning av förhandlingsresultatet	47
Jordbruksnämnden	47
Departementschefen	47
Motionerna	49
Utskottet	49
Brödsäd m. m.	50
Jordbruksnämnden	50
Departementschefen	50
Motionerna m. m.	54
Utskottet	55

<i>Fodersäd och andra fodermedel m. m.</i>	56
Jordbruksnämnden	56
Departementschefen	56
Motionerna	57
Utskottet	57
<i>Diverse vegetabilieprodukter</i>	58
Jordbruksnämnden	58
Departementschefen	58
Utskottet	59
<i>Potatis och potatisprodukter</i>	59
M a t p o t a t i s	59
Jordbruksnämnden	59
Departementschefen	59
Utskottet	61
F a b r i k s p o t a t i s	61
Jordbruksnämnden	61
Departementschefen	61
Utskottet	64
P o t a t i s p r o d u k t e r m. m.	65
Jordbruksnämnden	65
Departementschefen	65
Utskottet	72
<i>Oljeväxter och fettvaror (utom mejeriprodukter)</i>	73
Jordbruksnämnden	73
Departementschefen	73
Motionerna m. m.	77
Utskottet	79
<i>Mjök och mejeriprodukter m. m.</i>	80
Jordbruksnämnden	80
Departementschefen	80
Motionerna	87
Utskottet	88
<i>Kött och fläsk m. m.</i>	90
Jordbruksnämnden	90
Departementschefen	90
Utskottet	94
<i>Ägg m. m.</i>	96
Jordbruksnämnden	96
Departementschefen	96
Motionerna	99
Utskottet	99
<i>Stödet åt lin- och hampodlingen under regleringsåret 1956/57</i>	100
Jordbruksnämnden	100
Departementschefen	100
Utskottet	101
<i>Författningsfrågor</i>	101
Jordbruksnämnden	101
Departementschefen	101
Motionerna	106
Utskottet	107

<i>Anslagsfrågor m. m. . . . .</i>	107
Jordbruksnämnden	107
Departementschefen	107
Motionerna	109
Utskottet	110
<i>Beräkningar och förslag för budgetåret 1956/57 i fråga om vissa avgiftsmedel, m. m. . . . .</i>	110
Jordbruksnämnden	110
Departementschefen	110
Utskottet	112
Utskottets hemställan	113
Reservationer	118